

Opava [si ty]

Strategický plán

rozvoje statutárního města Opavy 2021+

analytická část

únor 2021

Pořizovatel dokumentu:

Statutární město Opava

Horní náměstí 382/69, 746 01 Opava

IČ: 00300535

Zpracovatel:

BeePartner a.s.

nám. Svobody 527, Lyžbice, 739 61 Třinec

IČ: 03589277

Zpracovatelský tým:

Zuzana Karkoszková

Daniel Konczynna

Zita Kučerová

Radim Misaček

Eliška Olšáková

Monika Schmidtmeyerová

Michal Sobek

Petra Vlčová

Grafická úprava:

Marie Pilařová

Obsah

Úvod	5
Manažerské shrnutí	6
Příležitosti financování.....	9
Výstupy z mapování názorů veřejnosti.....	12
Inspirace z jiných měst.....	15
Vnější trendy.....	19
Jak číst analytickou část?.....	21
1. Život ve městě	22
1.1 Demografie / Spokojenost s životem v Opavě.....	22
1.2 Bydlení a veřejný prostor.....	23
1.3 Bezpečnost	24
2. Volný čas a cestovní ruch	27
2.1 Kultura a památková péče.....	27
2.2 Sport a zdravý životní styl.....	28
2.3 Cestovní ruch.....	29
3. Správa města a chytré technologie.....	32
3.1 Efektivita správy	32
3.2 Chytré město	33
4. Image města a participace	36
4.1 Komunikace s občany a participace	36
4.2 Image města, PR a marketing	37
5. Ekonomika, podnikání a trh práce.....	40
5.1 Zaměstnanost a trh práce	40
5.2 Podnikavost a inovace.....	41
6. Doprava	45
6.1 Dopravní infrastruktura	45
6.2 Udržitelná mobilita	46
7. Vzdělávání.....	49
7.1 Mateřské, základní a střední školy	49
7.2 Celoživotní a univerzitní vzdělávání	51
8. Zdravotní a sociální péče.....	54
8.1 Sociální péče a začleňování	54
8.2 Zdravotní péče	55
9. Životní prostředí a technická infrastruktura	58

9.1	Vliv životního prostředí na zdraví obyvatel	58
9.2	Ochrana přírody a krajiny a vodní hospodářství	59
10.	Energetika a odpadové hospodářství	62
10.1	Energetika	62
10.2	Odpadové hospodářství	63
	Seznam zdrojů, dokumentů a koncepcí	66
	Přílohy	67
	Příloha 1 Seznam hlavních zjištění	68
	Příloha 2 Příležitosti pro financování z evropských zdrojů	73
	Příloha 3 Vazba na priority a opatření strategických dokumentů	78
	Příloha 4 Současné projekty města	85

Úvod

V průběhu roku 2021 vzniká nový Strategický plán rozvoje města Opavy s výhledem do roku 2030. Analytická zpráva je první fází plánovacího procesu a klíčovým podkladem pro stanovení vize, rozvojových priorit a cílů. Dokument byl vytvořen v úzké spolupráci s vedením města, vedoucími odborů a dalšími zástupci Magistrátu. Důležitými vstupními informacemi do něj přispěli i samotní obyvatelé města Opavy a další externí odborníci. Zpracovatelem uvedeného strategického dokumentu je společnost BeePartner a.s.

Primární zdroje dat pro analytickou část

- Strukturované rozhovory s vedením města, vedoucími zaměstnanci Magistrátu města Opavy (vedoucí odborů a samostatných oddělení) a dalšími zástupci samosprávných orgánů města (rada, zastupitelstvo)
- Mapování názorů veřejnosti
- Koncepte města a strategické dokumenty platné pro jeho území
- Interní dotazník k procesu strategického plánování
- Rozhovory se zástupci odborů strategického rozvoje různých měst a dalšími experty

Celkem **čtrnáct strukturovaných rozhovorů s vedoucími zaměstnanci Magistrátu města Opavy** posloužilo jako primární zdroj pro vytyčení stěžejních problémů města a sestavení SWOT analýz. V rámci procesu bylo nezbytné spolupracovat se všemi odbory a seznámit se s tématy, která jejich zástupci považují za prioritní pro svou agendu i pro město jako celek.

Výstupy z rozhovorů byly následně doplněny o poznatky z **analytických dokumentů města** i širších územních celků (PUMM, Koncepte bydlení, Adaptační strategie, MAP aj.) a o výsledky z **mapování názorů veřejnosti**. To proběhlo v prvních dvou únorových týdnech a přispělo do něj 1 183 respondentů. Cílem mapování názorů veřejnosti bylo zjistit nejen spokojenost se současným stavem města, ale i vize a postoje obyvatel k jeho budoucnosti.

Na úplném začátku procesu byl připraven **interní dotazník ke strategickému plánování** pro vytyčení prioritních témat Opavy a pochopení strategických vizí a záměrů vedení města, politické reprezentace a dalších zástupců magistrátu i externích stakeholderů. Celkem jej vyplnilo 26 respondentů. Syntéza **deseti rozhovorů se zástupci odborů strategického rozvoje** a dalšími experty z různých měst ČR i zahraničí slouží hlavně jako inspirace a zásobník dobré praxe.

Spojením všech těchto klíčových zdrojů vznikl po vzájemné dohodě mezi zpracovatelem a dodavatelem štíhlý a stručný analytický dokument, jehož cílem je vypíchnout nejdůležitější zjištění o výchozím stavu města a na jejich základě stanovit doporučení pro návrhovou část. Cílem dokumentu naopak není obsáhnout veškerá statistická data o městě včetně grafů, tabulek a obrázků. Podrobnější analytická data a vstupy jsou k dispozici k nahlédnutí u Odboru strategického rozvoje.

Na analytickou zprávu naváže proces strategického plánování s termínem do července 2021 a akčního plánování s termínem do září 2021. Synchronně poběží i proces SEA, respektive hodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s termínem taktéž do konce září. K projednání všech dokumentů Radou a Zastupitelstvem statutárního města Opavy dojde v závěru roku. Již v květnu 2021 bude zahájen související, stěžejní proces zpracování integrovaného investičního plánu a implementace v něm obsažených vlajkových projektů.

Manažerské shrnutí

V kapitole Manažerské shrnutí je shrnuto nejpodstatnější, co by mělo zaznít v případě, že je na čtení celého dokumentu málo času.

Celá analytická zpráva v definovaných oblastech vypichuje podstatná problémová zjištění nebo příležitosti a trendy týkající se rozvoje města Opavy, jak byla identifikována na základě dostupných informací, dat, strukturovaných rozhovorů s vedením a představiteli odborů města, na základě názorového šetření mezi obyvateli a na základě strukturovaných rozhovorů s představiteli jiných českých měst.

Následující shrnutí je formulováno jako návrh a podklad k diskusi pro tvorbu návrhové části Strategického plánu. Formulace je záměrně stylizovaná jako souhrn potřeb a priorit, na které by se měli klíčoví aktéři ve městě soustředit při návrhu strategických cílů a konkrétních opatření, aktivit a projektů k realizaci a naplnění dlouhodobé vize města.

1. Udržitelně rozvíjet bydlení a veřejná prostranství.

Vzhledem k soustavnému úbytku obyvatel a rostoucímu indexu stárání, usilovat o zvýšení atraktivity města pro rodiny, pro vysokoškolské studenty a pro aktivní a podnikavé a talentované obyvatele, kteří se přistěhují z jiných částí kraje, ČR, případně jiných zemí EU. Nadále rozšiřovat nabídku kvalitního nájemního bydlení a podporovat formy dostupného bydlení pro mladé obyvatele, rodiny, vysokoškolské studenty a studenty ze zahraničí v souladu s nově zpracovanou Konceptí bytové politiky a také podporovat výstavbu bytů prostřednictvím aktivní spolupráce s investory a ovlivňovat tak jejich záměry požadovaným směrem. Příkladem může být promyšlená příprava rozvojových lokalit, revitalizace Dukelských kasáren anebo příprava pozemků za Slezskou nemocnicí (projekt Individuální bytová výstavba – IBV) nebo spojení s revitalizací centra města.

Nadále podporovat revitalizaci veřejného prostoru v souladu a aktuálními potřebami obyvatel opřených o reálná data a aktivní sběr podnětů od občanů. Udržet město bezpečné a příjemné a přívětivé k životu rodin, výchově dětí, seniorům a znevýhodněným skupinám. Přizpůsobit infrastruktury a služby trendu stárnutí důrazem na bezbariérovost a jednodušší pohyb po městě. Revitalizovat veřejné prostory se zapojením místních obyvatel na principu dlouhodobé udržitelnosti a v kontextu dalších oblastí jako je doprava, životní prostředí, stabilita krajiny, adaptace na změnu klimatu, správa majetku a infrastruktury, bezpečnost, vzdělávání, sport, podporu podnikání apod. Soustředit se speciálně na oživení a atraktivitu centra města.

2. Cíleně rozvíjet Opavu jako kulturní, historické a atraktivní město pro občany i navenek.

Nadále posilovat kulturní image města. Propojovat aktéry v kulturní sféře a zároveň propojovat dění ve městě s univerzitním životem, aktualizovat za tímto účelem dlouhodobé cíle a priority, či celou koncepci rozvoje kultury. Nadále podporovat zavedené značky a akce a spolupracovat s místními kulturními organizacemi, spolky a komunitami na plánování, dramaturgii a pořádání akcí a aktivit s aktivním zapojováním veřejnosti do života města ve veřejném prostoru (v centru města). Optimalizovat skladbu a formy finanční podpory města s cílem vedle významné infrastruktury a stabilních institucí (divadlo, OKO) podpořit spolkovou, neziskovou a komunitní činnost. Pokusit se najít prostor pro rozvoj jedné nebo více špičkových kulturních a společenských akcí nebo atraktivit s přesahem do celé ČR i přes hranice, které by nalákaly do města návštěvníky zvenčí (například multižánrová festival Bezručova Opava, Další břehy a další ve spolupráci s tvůrčími týmy Slezské univerzity Opava). Rozvíjet atraktivitu cestovního ruchu jak v oblasti

památkové péče, tak ve spolupráci s místními aktéry v cestovním ruchu v souladu s dlouhodobou činností destinačního managementu. Sjednotit komunikaci města směrem navenek k cílovým skupinám. Podporovat zdravý životní styl obyvatel s důrazem na děti a mládež formou sportovních, kulturních a komunitních aktivit v duchu mezigeneračního soužití, prorodinné politiky a inkluzivního vzdělávání. Rozvíjet kvalitu hřišť a sportovišť. Optimalizovat a zpestřit skladbu veřejné podpory se zacílením i na neprofesionální sport a volnočasové sportovní aktivity vedle významných profesionálních sportovních klubů.

3. Zvyšovat efektivitu a kvalitu veřejné správy ve vztahu k občanům, město jako moderní a atraktivní zaměstnavatel.

Nastavit efektivní proces ročního hodnocení naplňování Strategického plánu prostřednictvím Akčního plánu ve vazbě na dlouhodobé priority a další koncepce. Propojit více komunikace mezi odbory a zapojit do plánování a realizace klíčové aktéry a zástupce zájmových organizací. Úzce provázet priority s rozpočtem a příležitostmi vnějšího financování. Připravovat kompetence vedení města a úředníků magistrátu na nové výzvy (nové technologie, ekonomické modely, inovace). Přiblížit úřad občanům. Otevřít více komunikaci, prohloubit zapojení obyvatel do plánování a řešení konkrétních projektů. Elektronizovat a automatizovat komunikaci s občany a vyřizování jejich životních událostí. Podporovat rozvoj digitální infrastruktury v rámci úřadu a v obchodních společnostech a příspěvkových organizacích města. Je nutné využívat data pro zvýšení efektivity řízení úřadu. Je vhodné podpořit přechod na on-line formy komunikace a spolupráce s vnějším prostředím, včetně zajištění kybernetické bezpečnosti. Město i jeho příspěvkové organizace by mohlo jít také příkladem jako moderní a atraktivní zaměstnavatel, například podporou zkrácených pracovních úvazků či práce z domova za účelem slazení pracovního a rodinného života zaměstnanců.

4. Image a komunikace.

Rozvíjet digitalizaci a automatizaci komunikačních procesů. Zaměřit se na cílené a promyšlené zapojování komunit a obyvatel do participačních procesů. Zaměřit se na významné investiční akce, které by podpořily PR města. Vytvořit jednotící marketingovou strategii s jasně nastavenými cíli, jež by určovaly směr při řízení image a značky města. Oživit logo a vizuální styl města v souladu s dlouhodobou rozvojovou vizí.

5. Podporovat podnikání.

Systematicky rozvíjet podnikatelské prostředí v Opavě. Podporovat vznik a růst malých a středních firem, zvyšovat motivaci k podnikání ve městě a rozvíjet podnikatelské kompetence v každém věku. Podporovat firmy s inovačním potenciálem (v oblasti ICT, kulturních a kreativních průmyslů). Podporovat příliv investic v odvětvích s produkty a službami s vyšší přidanou hodnotou v souladu se zaměřením chytré specializace regionu a strategických cílů Moravskoslezského kraje a České republiky, ve spolupráci s klíčovými aktéry (podnikatelé, Okresní hospodářská komora, Slezská univerzita, MAS Opavsko, Moravskoslezské inovační centrum, kraj apod.) Motivovat malé a střední firmy k založení podnikání v centru města s nabídkou kvalitních služeb náročnější povahy. Podporovat revitalizaci nevyužitých objektů a nalezení jejich vhodného využití také pro podnikání, například objekty bývalé pošty, opuštěné továrny Karnoly či Dukelských kasáren.

6. Zpříjemnit dopravu a mobilitu po městě a mimo město.

Dobudovat významnou dopravní infrastrukturu (jižní a severní obchvat), dokončit napojení Opavy na dálnici D1, zkapacitnit železniční spojení na Ostravu a prosadit elektrizaci železniční tratě Opava-

východ – Krnov a systematicky pokračovat v prosazování rozvoje dopravní infrastruktury v západní části Moravskoslezského kraje. Připravit se na příchod a rozvoj nových forem udržitelné mobility (elektromobilita, sdílená doprava) a v souladu s platnými principy a cíli Plánu udržitelné městské mobility a novými trendy optimalizovat řízení a koordinaci dopravy a statickou dopravu ve městě (například s využitím chytrého řízení dostupnosti parkovacích míst, digitálních nástrojů apod.).

7. Rozvíjet kvalitní vzdělávací systém v souladu s potřebami trhu práce.

Podporovat systematicky vzdělávání na všech stupních v úzké spolupráci zřizovatelů, vzdělávacích zařízení, univerzity a zaměstnavatelů. Připravovat nejen od útlého věku mladé obyvatele Opavy, ale také prostřednictvím rekvalifikací již zaměstnané či starší osoby na kompetence, které se dnes rozvíjejí nebo je po nich výrazná poptávka na trhu práce jako jsou dovednosti práce s digitálními technologiemi, automatizovanými systémy, robotikou, výroba a zpracování materiálů náročných výrobků a další a současně kompetence pro sektor služeb (veřejné služby – zdravotnictví, školství, sociální péče, soukromé a neziskové služby – kultura, kreativní průmysly, cestovní ruch apod.) Podporovat lákání pracovních sil z jiných měst, regionů i ze zahraničí a přizpůsobit tomu i služby poskytované městem.

8. Spolupracovat na zajištění dostupné kvalitní zdravotní a sociální péče.

Systematicky pracovat s daty a informacemi o nabídce, dostupnosti a kvalitě zdravotní péče v rámci zpracování Zdravotního plánu pro Opavu. Spolupracovat se zdravotníky, zdravotními pojišťovnami a Moravskoslezským krajem, který je zřizovatelem Slezské nemocnice. Vytvořit podmínky pro příchod lékařů a stomatologů do města a pomoci k zajištění jejich dostatečného počtu těchto zdravotníků v dlouhodobém výhledu. Zajistit odolnost a připravenost města na nenadálé a krizové situace v oblasti zdraví obyvatel a vypořádat se co nejlépe s krátkodobými až střednědobými dopady opatření na zmírnění šíření a výskytu COVID-19. Zajistit dostatečnou nabídku služeb sociálně ohroženým skupinám, seniorům, rodinám apod. v souladu s komunitním plánováním.

9. Věnovat se zadržování vody v krajině, rozvoji zeleno-modré infrastruktury a dalším adaptačním opatřením včetně stavu okolní krajiny a zeleně.

Předcházet negativním dopadům klimatické změny na zdraví obyvatel opatřeními vycházejícími z adaptační strategie, například dalším rozšiřováním nabídky zelených a vodních ploch a zkvalitňováním veřejných prostranství, k čemuž se dnes přiklání řada světových měst. Předcházet zhoršování kvality ovzduší a vod prostřednictvím snižování intenzity dopravy, opatřeními pro zadržování vody v krajině a využíváním srážkových a šedých vod. Důležité je věnovat pozornost také stavu zeleně a okolní krajiny města, která je v současné době ze dvou třetin rozorána a výrazně v ní absentuje zeleň (projekt Zelené hradby).

10. Zaměřit se na obnovitelné zdroje energie a zavádění principů cirkulární ekonomiky.

Využít příležitostí nového programového období Evropské unie a Modernizačního fondu zaměřeného na snižování uhlíkové stopy a vytváření klimaticky neutrálního společenství. Upřednostňovat nízkooenergetické a pasivní standardy a podporovat rozvoj udržitelných zdrojů energie. V souladu s novým programovým obdobím i blížícím se koncem skládkování podpořit rozvoj oběhového hospodářství.

Příležitosti financování

Život ve městě

Zkvalitňování veřejných prostranství se v novém programovém období bude věnovat IROP, jeho cílem je zlepšení kvality života a zvýšení volnočasového potenciálu v sídelním veřejném prostoru investicemi do stávajících veřejných prostranství i nevyužívaných ploch. Nezbytným prvkem obnovy prostranství bude přitom zelená infrastruktura. IROP může podpořit i opatření z oblasti kybernetické bezpečnosti, která narůstá také v Opavě. V rámci evropských finančních iniciativ bude podporována energetická účinnost budov prostřednictvím Modernizačního fondu v programu ENERGOV a také v rámci iniciativy ELENA.

Volný čas

IROP se zaměřuje také na oblast kulturního dědictví a cestovní ruch. Mezi prioritní oblasti aktivit patří revitalizace a vybavení pro činnost památek přispívající k ochraně kulturního dědictví, revitalizace, odborná infrastruktura a vybavení pro činnost muzeí a knihoven a veřejná infrastruktura udržitelného cestovního ruchu. V oblasti kultury je vhodné sledovat také výzvy komunitárních programů a evropských finančních iniciativ, a to hlavně programu Kreativní Evropa (dílčí program Kultura, dílčí program Média), Horizon Europe (2. pilíř, klast 2: Kultura, kreativita a inkluzivní společnost) a Urban Innovative Actions (Culture Heritage). Komunitární programy jsou financovány přímo z rozpočtu EU, o podpoře projektu často rozhoduje jeho inovativnost.

Správa města a participace

OP TAK i IROP stanovují jako jeden ze svých specifických cílů využití přínosů digitalizace pro občany, podniky a vlády. IROP se zaměřuje na služby veřejné správy a eGovernment, podporované aktivity mají přispět k vytvoření jednoduchých a srozumitelných služeb pro občany. OP TAK podpoří centra pro digitální inovace, výpočetní a datová centra a vývoj a pořízení specializovaného softwaru (např. pro počítačovou bezpečnost, simulace, monitorování, počítačové vidění, pro práci s velkými daty – Big Data Analytics, pro 3D tisk apod.).

Zaměstnanost a trh práce

OP Zaměstnanost+ bude v rámci první priority Budoucnost práce podporovat zlepšování přístupu k zaměstnání, hlavně pro mladé lidi a znevýhodněné skupiny (např. podporou flexibilních forem vzdělávání), modernizací Úřadu práce a jeho spolupráci se školami, prosazování rovnováhy mezi muži a ženami i mezi prací a osobním životem, příprava pracovního trhu na změny vyvolané technologickým pokrokem, dopady zvýšené ochrany životního prostředí a stárnutím společnosti.

Podnikání a investice

V rámci OP TAK a OP JAK je podporováno posílení výzkumných a inovačních kapacit a zavádění pokročilých technologií společně s rozvojem dovedností pro inteligentní specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání. OP TAK bude podporovat také projekty na posílení růstu a konkurenceschopnosti malých a středních podniků. Výzkumné a inovační projekty jsou podporovány také v rámci komunitárního programu Horizon Europe.

Doprava

Na oblast dopravy je specificky zaměřen Operační program Doprava, prostřednictvím něhož jsou podporovány projekty pro rozvoj udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální

a místní mobility odolné vůči změnám klimatu. Podporována je také udržitelná multimodální městská mobilita, a to jak z OP D, tak IROP (konkrétní podporované aktivity se v rámci stejnojmenných priorit u různých programů liší). OP TAK podporuje snižování znečištění v dopravě prostřednictvím nákupu vozidel na alternativní paliva a budováním dobíjecích stanic se zaměřením na firmy. V rámci technologií je podporováno zvyšování digitálního propojení. Oblast dopravy je široce podporována také prostřednictvím komunitárních programů a finančních iniciativ EU, např. v programu Horizon Europe (2. pilíř, klastr 5: Klima, energetika a doprava), Modernizačním fondu (TRANSGov), podpora inovativních projektů udržitelné mobility v Urban Innovative Actions anebo mezinárodní výměna zkušeností v oblasti udržitelné mobility prostřednictvím Interreg Central Europe 2021+.

Vzdělávání

Mezi cíle Operačního programu Jan Amos Komenský patří snížení vzdělanostní nerovnosti a zvýšení spravedlnosti v přístupu ke vzdělávání se zaměřením na spravedlivé a rovné šance a přístup ke kvalitnímu vzdělání. Měl by se maximalizovat rozvoj potenciálu každého jednotlivce s ohledem na jeho specifické potřeby a nadání a snížit podíl předčasných odchodů. Vzdělávací systém by se měl dokázat adaptovat na dynamické prostředí, rozvíjet nové technologie, digitalizaci, internacionalizaci a udržitelný rozvoj. Toto souvisí i s relevancí výuky, modernizací a inovací výukových metod a posilování oblasti celoživotního vzdělávání. OP JAK se vzájemně doplňuje s IROP. Na vzdělávací projekty bude možné získat podporu i z komunitárních programů, a to hlavně z programů Erasmus+, Fondy EHP a Norska, Visegrádský fond.

Zdravotní a sociální péče

Zajištění rovného přístupu ke zdravotní péči pomocí rozvoje infrastruktury, včetně primární péče je podporováno v IROP. V reakci na pandemii COVID-19 nově vznikl program EU4Health, jež je největším finančním programem pro oblast zdraví. Program například podporuje rezervy zdravotnického materiálu, digitální transformaci zdravotnických systémů, přístup ke zdravotní péči pro zranitelné skupiny, zpřístupnění léků a zdravotnických prostředků. Oblast zdraví je podporována také komunitárním programem Horizon Europe ve 2 pilíři, klastru Zdraví.

OP Zaměstnanost+ bude podporovat Sociální začleňování se zaměřením na začleňování, sociálně vyloučených osob, sociální bydlení, vzdělávání pro neformální péči, sociálně vyloučené lokality, terénní a ambulantní péče, sociální podnikání ad. Aktivity přispějí ke zvýšení uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením. Dalšími prioritními oblastmi budou sociální inovace a materiální pomoc nejchudším osobám.

Životní prostředí a technická infrastruktura

Operační program Životní prostředí se v novém období v rámci svých specifických cílů zaměřuje na ekologická rizika spojená s klimatickou změnou, hospodaření s vodou, biodiverzitu, veřejnou zeleň, snižování znečištění, environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu. Projekty na posílení ochrany přírody, biologické rozmanitosti, zelené infrastruktury v městském prostředí a snížení znečištění jsou podporovány také v rámci programů IROP a OP TAK (konkrétní podporované aktivity se v rámci stejnojmenných priorit u různých programů liší). Oblast životního prostředí je podporována také z Horizon Europe (2. pilíř, klastr 6: Potraviny, bioekonomie, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí). Inovativní projekty na zachycování, využívání a ukládání uhlíků je možné spolufinancovat z Inovačního fondu či Interreg Central Europe 2021.

Energetika a odpadové hospodářství

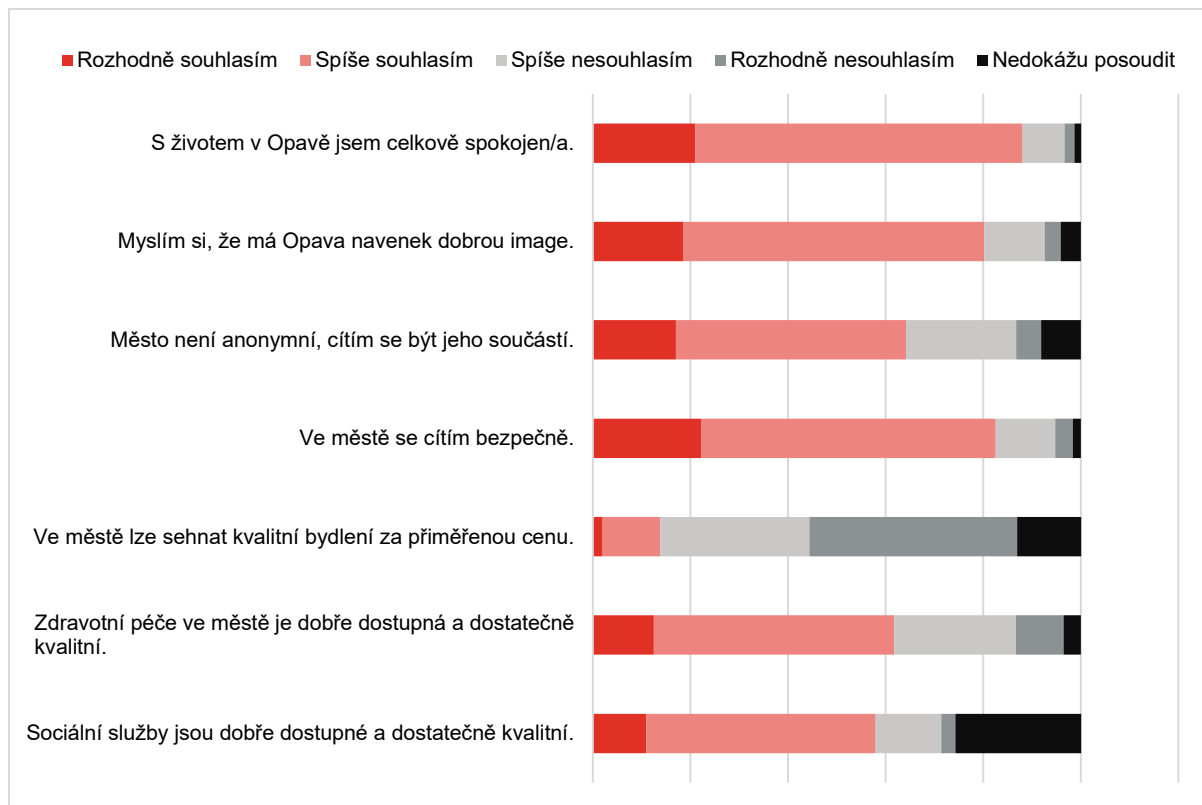
Opava jakožto součást Moravskoslezského kraje, strukturálně postiženého regionu, bude moci čerpat finance z Operačního programu Spravedlivá transformace (zaměření na sociální, hospodářské a environmentální dopady transformace), případně z Modernizačního fondu, který bude podporovat investice do modernizace energetických soustav a zlepšení energetické účinnosti pro rychlejší přechod na nízkouhlíkové hospodářství. Zprostředkujícím subjektem podpory z Modernizačního fondu bude Státní fond životního prostředí, který bude administrátorem projektových žádostí a projektové dokumentace. Podporu bude možné získat také z OP ŽP anebo OP TAK (energetická účinnost, oběhové hospodářství). Energetická účinnost a cirkulární ekonomika jsou podporovány také Inovačním fondem, komunitárním programem LIFE, Nástrojem pro propojení Evropy (CEF Energy), Urban Innovative Actions a evropskou iniciativou ELENA.

Výstupy z mapování názorů veřejnosti

Do procesu příprav Strategického plánu města Opavy byla zapojena veřejnost na základě vyplňování on-line dotazníku, vytvořeného prostřednictvím on-line formuláře Microsoft Forms. Dotazník byl rozdělen do několika oblastí, v rámci kterých se občané vyjadřovali formou výběru a doplňkových otevřených otázek ohledně spokojenosti se životem v Opavě. Propagace dotazníku probíhala formou příspěvků na komunikačních kanálech města (oficiální webové stránky, sociální sítě – město, Slezská univerzita, příspěvkové organizace, osobní stránky), článku věnovanému přípravě strategického plánu v opavském měsíčníku Hláska, e-mailová propagace do zařízení sociálních služeb a školních zařízení. Mapování názorů veřejnosti se zúčastnilo celkem 1 183 respondentů (Nejedná se tedy o reprezentativní vzorek opavské populace a výsledky mapování nelze zobecňovat. S těmito daty je pracováno s ohledem na uvedené omezení.), z nichž v Opavě žije od narození anebo více než 10 let celkem 85 %. Ostatní účastníci průzkumu v Opavě žijí kratší dobu, anebo ji navštěvují z pracovních či studijních důvodů.

Dotazník vyplňovali obyvatelé všech věkových kategorií, převážně v rozmezí 15-64 let, občané nad 64 let byl vyplněn z 5 %. Z hlediska statusu bylo významné nadpoloviční zastoupení respondentů z řad zaměstnanců v soukromých firmách a ve veřejné správě. Mapování názorů veřejnosti se zúčastnil i nemalý počet podnikatelů, studentů a dále také rodičů na mateřské a rodičovské dovolené, obyvatel v důchodu, ale také zaměstnanců v neziskových organizacích či nezaměstnaných. Vyhodnocení zmapovaných názorů veřejnosti analyzuje především relevantní odpovědi respondentů, jež se vyjádřili k jednotlivým problematikám a uváděné podíly v textu nezahrnují prázdné odpovědi a volbu nedokážu posoudit.

Spokojenost respondentů šetření s životem ve městě

Zdroj: vlastní šetření, 2021

S životem v Opavě jsou občané celkově spokojeni. Lidé se cítí být součástí města, které je bezpečné, má navenek dobrou image a poskytuje dostupnou a kvalitní zdravotní a sociální péči. Nespokojenost vyjádřila pouhá desetina dotázaných. Jako jeden z hlavních problémů vyplynul nedostatek kvalitního bydlení za přiměřenou cenu. Nespokojenost s bydlením vyjadřovali především mladší ročníky ve věku 24-34 let, ale také věková kategorie 35-44 let, zejména z částí Opava – předměstí, Opava město a Kateřinky.

Kvalita životního prostředí je občany vnímána velmi pozitivně, nespokojenost vyjádřila čtvrtina respondentů. Největší nespokojenost občanů souvisí především se vzhledem a čistotou veřejných prostor a nedostatkem zeleně ve městě (hlavně Opava-předměstí, Kateřinky).

Opava je svými občany hodnocena jako město přívětivé pro pěší. V oblasti dopravy je nespokojenost respondentů především s parkováním ve městě, a to v případě $\frac{3}{4}$ účastníků průzkumu. Polovina dotázaných není spokojena s intenzitou dopravy v centru města. Naopak výrazná spokojenost převažuje v případě veřejné dopravy (ná vaznost spojů, čistota, dostupnost okolních měst aj.).

Občané Opavy jsou relativně spokojeni s trávením volného času ve městě. Největší spokojenost je s nabídkou osobních služeb (holič, kadeřník, masáže, wellness aj.) a s kulturní nabídkou ve městě (kina, divadla, galerie, přednášky, koncerty, festivaly aj.). Podle třetiny dotázaných je ve městě nedostatek volnočasových aktivit pro dospívající a také volnočasových aktivit pro rodiny s dětmi. Volnočasové aktivity pro seniory a množství služeb pro aktivní stáří jsou z pohledu respondentů, jež se k danému tématu vyjádřili, dostatečné pro polovinu dotázaných, druhá polovina s tímto tvrzením nesouhlasí. Zájem zapojovat se do aktivit města, spolků a komunit projevily celkem tři pětiny dotázaných.

Opava je vhodným městem pro založení rodiny. Dle občanů je ve městě dostatečná a kvalitní nabídka vzdělávání včetně zařízení pro předškolní děti. Celkem $\frac{3}{4}$ Opavanů nejsou spokojeni se mzdovým ohodnocením, tato nespokojenost je především ve věkové kategorii 25-34 let. V Opavě je možné najít zajímavou práci podle poloviny dotázaných, kteří se k této otázce vyjádřili. Nesouhlas s tímto tvrzením vyjádřili převážně obyvatelé ve věkové kategorii 25-44 let, ale také v takzvaném předdůchodovém věku 54-64 let.

Komunikace s Magistrátem města Opavy a jím poskytované služby jsou podle většiny občanů dostatečně kvalitní. S tímto tvrzením se neztotožňuje pětina dotázaných. Obdobné hodnocení se týká konkrétněji také online komunikace, aktivní a otevřené komunikace magistrátu s obyvateli města a jeho zájmu o názory občanů, možnosti jejich zapojení do aktivit města a městského plánování.

Začít podnikat v Opavě není snadné podle tří pětín respondentů. K oblasti podnikání se vyjadřovali převážně občané se statutem podnikatele a zaměstnance ve veřejné správě, ale také se statutem zaměstnance v soukromé firmě a studenta vysoké školy. Nejlépe hodnocena je v rámci podnikatelského prostředí dostatečná technická a dopravní infrastruktura pro podnikání. Většina dotázaných si myslí, že Magistrát nenabízí dostatečné podpůrné služby (poradenství, koučink, akcelerační programy, cowork). Více než polovina dotázaných, jež se k otázce podnikatelského prostředí vyjádřili si myslí, že ve městě není dostatek kvalifikované pracovní síly. Polovina respondentů ví, kde může najít rozvojové plány města a jak se zapojit.

Dotazník pro mapování názorů veřejnosti zahrnoval také otázku na život ve městě během v souvislosti s pandemií COVID-19. **Většina obyvatel města,** jež se zúčastnila průzkumu **vnímá**

Inspirace z jiných měst

Součástí procesu zpracování analytické části bylo 10 strukturovaných rozhovorů se zástupci odborů a oddělení strategického rozvoje z různých českých i zahraničních měst (Brno, Ostrava, Olomouc, Liberec, Karviná, Vídeň ad.) a dalšími odborníky na strategický rozvoj. Cílem rozhovorů bylo zjistit, jak různá města přistupují ke strategickému plánování, implementaci strategie a tvorbě akčního plánu. Rozhovory se zaměřovaly primárně na praktické fungování odboru, potažmo oddělení, a úřadu, jejich vzájemnou provázanost a komunikaci mezi jednotlivými složkami magistrátu, vedením města i obyvateli a významnými územními partnery. Následující text vznikl syntézou výpovědí respondentů a jejich doporučení pro budoucí rozvoj měst i samotné Opavy.

Poslání odborů strategického rozvoje

Agenda odborů se napříč městy mírně liší, ačkoli se všechny odbory zabývají primárně tvorbou strategických plánů a koncepcí nebo administrací projektů, některé se zaměřují více na mezinárodní vztahy, jiné na spolupráci s podnikateli a strategická partnerství, digitalizaci a práci s daty, participaci nebo majetkoprávní vztahy. V poslední době má většina odborů na starost také přípravu ITI.

V současné agendě odborů se odráží historie jejich formování, někdy může působit nesourodě právě kvůli pozůstatkům z minulosti, kdy téma nebylo zařaditelné pod jiný odbor, případně o něj nebyl zájem. Příkladem je datová analýza, která se nyní v některých městech vyčleňuje pod samostatný odbor IT. V Rakousku vznikaly dnešní strategické odbory z odborů udržitelného rozvoje, jejichž úkolem bylo zajistit udržitelnost aktivit města napříč odbory a vytvořit společnou vizi pro město.

Na čem se strategické odbory napříč městy shodují, je jejich role koordinátora a organizátora. Jejich posláním je přesáhnout činnost jednotlivých odborů a dohlížet na naplňování strategie. Sestavují projektové týmy napříč institucí, mají přehled o všech projektech, ví o tom, co se plánuje, a pomáhají držet směr a vizi města, vzájemně projekty provazovat a aktivně je posouvat. Musí se také umět dívat dopředu a hledat možnosti v rozvoji, poukazovat na výzvy, sdělovat nejnovější informace z hlediska kohezní politiky a dalších evropských fondů. Největší přínos odborů strategického rozvoje leží právě v nových myšlenkách pro zbytek instituce, která je zatížena každodenním provozem.

Spolupráce napříč magistrátem

Právě kvůli jedinečné koordinační roli odborů strategického rozvoje je klíčové jejich postavení v rámci hierarchie úřadu. Podle Alanuse von Radeckého z Vídně by neměly být strategické odbory na stejné úrovni jako ostatní odbory, ale stát mimo tuto strukturu. Měly by velmi úzce spolupracovat s vedením města, mít jeho důvěru i pravomoc dávat ostatním odborům zadání. Fungovat může i model, kdy v každém z odborů pracuje jeden zaměstnanec, který je zároveň členem strategické kanceláře.

Českým příkladem je plzeňská SIT (Správa informačních technologií), která zastává část agendy strategických odborů, zároveň stojí mimo strukturu úřadu jako příspěvková organizace. Dle zkušeností jiných měst se vyplácí nastavení jasně, předem schválené struktury a kompetencí pro prosazování nových projektů nebo vytvoření seznamu aktivit pro následující rok s plánem zapojení ostatních odborů.

Vždy však záleží na personálních vztazích a jejich kontinuálním budování, vyčlenění si času na společné neformální aktivity. Vzhledem k tomu, že strategické odbory přicházejí s novými nápady, kterým se ostatní odbory mohou bránit, je nutné umět si získat důvěru, výborně komunikovat a vysvětlovat, že změny přináší efektivitu, nikoli ohrožení pro organizaci.

Odbory strategického rozvoje by neměly považovat za klíčové vytvoření skvělého strategického dokumentu. Jejich nejdůležitějším posláním je moderovat a facilitovat proces mezi všemi klíčovými aktéry v rámci úřadu i mimo něj. Je prostředníkem mezi vedením města a jeho ostatními složkami. Měl by zvat jejich zástupce na workshopy a diskuze, vyslechnout si jejich cíle a priority, a ty pak zkompletovat do společné vize. U toho by měl odbor zůstat „skromný“, zadávání úkolů a termínů odborům by nemělo být procesem svrchu-dolů. Zajímavým příkladem dobré praxe jsou tzv. ideové pátky, při kterých se pravidelně setkávají zaměstnanci různých odborů a společně řeší konkrétní, předem dané téma.

Klíčová je pro fungování odboru strategického rozvoje role primátora, který by měl sledovat jasný směr, rozeznat perspektivnost projektů, odhalit ty klíčové, vzít si je za své a komunikovat je obyvatelům. Bez podpory vedení města může vzniknout strategický dokument, který nebude používán a „skončí v šuplíku“.

Akční plánování

Akční plán pomáhá s prosazováním projektů, shromažďuje je na jednom místě a poukazuje tak na nové souvislosti mezi nimi. Všechny realizované projekty a využité finance by měly být přiřazeny ke strategickým cílům a prioritám města a zároveň být navázány na rozpočet. Odbor strategického rozvoje tím pomáhá udržovat vizi města a sledovat, zda jsou investice do jednotlivých cílů vyvážené. Přesto z rozhovorů vyplynulo, že řada měst zatím funguje bez akčního plánu, nebo je ve fázi jeho přípravy.

Akční plán neobsahuje všechny projekty města, pomáhá s jejich prioritizací, „super-strategické“ projekty jasně ukazují, kam město směřuje, a jsou komunikovány veřejnosti. Pro vyhodnocení, zda je projekt strategický, sestavují města vlastní metodiky. V akčním plánu mohou být zařazeny i menší, neinvestiční projekty s významným přínosem. Objevuje se otázka, zda by měl obsahovat pouze oblasti, které je město schopné ovlivnit. Řešením je rozdělení plánu do dvou částí. Město nemusí být nositelem všech uvedených projektů, pokud projekt významně ovlivňuje rozvoj území, je možné obsáhnout jej do akčního plánu a vyvíjet tak tlak na nositele ohledně posunu projektu.

K vyhodnocování akčních plánů dochází pravidelně jednou za jeden až dva roky. V rámci toho se vyhodnocují jednotlivé projekty i samotná strategie a naplnění indikátorů. Vyhodnocení indikátorů pomáhá odhalovat hrozby pro město, například pokles vysokoškolských studentů. Akční plán je chápán jako průběžný dokument, který je pravidelně aktualizován. Města využívají různé softwary (BePlan, Freelo aj.), které pomáhají s projektovým řízením, vyhodnocováním i vytvářením interaktivních map projektů.

Spolupráce s klíčovými aktéry a participace

Při řešení významných infrastrukturálních projektů se nelze vyhnout spolupráci s velkými společnostmi a dalšími místními aktéry. Tato spolupráce by však měla probíhat kontinuálně, vedení města může pravidelně komunikovat se zaměstnavateli a otevírat téma sociální odpovědnosti firem, hledat společně s podnikateli i neziskovými organizacemi a spolky možnosti, jak jim pomoci a zapojit je do rozvoje. Se školami a univerzitami může město navázat spolupráci prostřednictvím

soutěží a výzev pro studenty, které pomáhají řešit současné problémy města a slouží generaci nových nápadů.

Skupiny obyvatel vně magistrátu pomáhají držet vizi a odolávat politickým náladám. V Rakousku existují tzv. městské rady („city councils“) vázající se k určitému tématu (např. klimatická změna), složené ze zástupců univerzit, podnikatelů, aktivních obyvatel ad. Rady úzce komunikují s městem, ale neovlivňují je politická rozhodnutí, daří se jim proto prosazovat i velmi konkrétní dlouhodobé cíle.

Před komunikací s širší veřejností je vždy nutné zamyslet se, zda bude zapojování konstruktivní. Obyvatelé by měli dostat konkrétní zadání, vyjadřovat se ke konkrétním projektům, motivací může být i loterie o zaplacení měsíčního nájmu. Oslovení široké veřejnosti usnadňuje komunikace skrze jiné spolky, např. podnikatelská sdružení, komise pro dílčí území s vlastním rozpočtem pro estetizaci veřejného prostoru nebo tzv. osadní výbory, pravidelné debaty s obyvateli v různých částech města. Klíčové je udělat krok k lidem, chápat je jako partnery, dostatečně vysvětlovat, jak se došlo k rozhodnutím, a nebát se komunikovat i problémy. S posledním bodem souvisí i narůstající komunikace přes sociální sítě, která sice pomáhá předcházet nedorozuměním v komunikaci, zabírá však stále více času a prostoru.

Budoucnost rozvoje měst

Opava musí využít potenciál univerzity, ať už prostřednictvím pravidelného setkávání primátora s rektorem, společnými projekty TA ČR nebo finančními příspěvky na aktivity univerzity. Zároveň by měla využít své *genius loci*, image kulturního města a skutečnosti, že je historicky přirozeným centrem služeb. Měla by zvyšovat svůj vliv i počet obyvatel, spolupracovat s Ostravou na rozvojových projektech v podnikání (např. MSIC), podporovat vědu a výzkum, propojit se s okolními vesnicemi a chytře urbanisticky plánovat. Naopak by se neměla upnout na své „bolísky“, ale dívat se kupředu na možnosti financování z Modernizačních fondů a jim přizpůsobit svou strategii.

Klíčovými tématy v příštích 10 letech bude digitalizace (páce s daty, výměna dat, cloudová řešení, datová suverenita, umělá inteligence, edge computing) a adaptace na klima (mobilita, klimaticky neutrální technologie, energetika, zeleno-modrá infrastruktura, kvalitní venkovní prostředí), snižování energetické náročnosti. Vzhledem k pandemiím se městům vyplatí investovat do víceúčelové infrastruktury.

Města se budou muset stát atraktivnější pro mladé lidi a talenty (nabídka kvalitních pracovních míst a dostupného bydlení), zaměřit se mohou na city center management – spolupráce města, obchodníků, poskytovatelů volnočasových aktivit aj. na společné kampani s cílem nalákat obyvatele zpět do centra. Město může zvyšovat atraktivitu maloobchodu např. slevovými kartami pro obchodníky v centru nebo využít trendu zdravého životního stylu a pořádat v centru farmářské trhy s lokálními bio produkty.

V souvislosti se zdravým životním prostředím bude klíčová udržitelná mobilita, koncept města krátkých vzdáleností, infrastruktura pro elektrokola. Očekává se narůstající cena aut, která se stanou luxusním zbožím, s čímž souvisí i problematika parkovacích míst. Je potřeba zvážit, zda se vyplatí stavět parkovací domy, které do budoucna pravděpodobně ztratí svou hodnotu, a zda je vůbec nedostatek parkování problémem, kterým by se mělo město zabývat. Postoj města proti autům sice může vést ke ztrátě politických bodů, naopak ale může přilákat liberálnější a otevřenější

skupinu obyvatel. Města by si měla uvědomit závislost na zastaralém způsobu dopravy a využít například řešení parkování na sídlištích jako „use case“.

Nejde jen o to, co města v budoucnosti čeká, ale také jak se ke změnám postaví. Pro řešení problémů bude nutné oslovovat odborníky zaměřené nejen na svou oblast, ale se schopností nadhledu a mezidisciplinárního přístupu. Obzvláště v oblasti ekonomiky bude potřeba osvojit si nové myšlení a vyhledávat nové způsoby financování, nejen z veřejných peněz, ale i prostřednictvím crowdfundingu, filantropie nebo soukromých investorů a podnikatelů. Užší spolupráce se soukromým sektorem městu přinese nové zdroje důležitých dat nebo peníze na inovativní projekty. Podnikatelé se rádi zapojí do budování cyklostezek i aplikaci vlastních řešení pro potřeby města. Přece jen pro ně město představuje živou laboratoř.

Vnější trendy

Při rozvahách o své budoucí strategii by si dnes měla být města vědoma dvou základních trendů – nadále se neobejdou bez aktivní spolupráce s obyvateli a že jejich úspěch bude měřen podle kvality života a pohody obyvatel. Následující kapitola je syntézou světových městských trendů, které vycházejí z analýz společnosti McKinsey & Company, Deloitte a rozhovorů s odborníky. Podle nich budou základními faktory ovlivňujícími rozvoj měst v budoucnosti soutěž o talenty, digitální technologie včetně práce s daty a adaptace na klimatickou změnu.

Podpora růstu zacílených investic a kvalitní služby pro podnikatele jsou způsoby, jak město může podporovat místní ekonomiku, aniž by bylo přímo součástí businessu. Je potřeba se rozhodnout, které sektory mají největší potenciál a kam by měla být zaměřena podpora. Pro lákání investorů, podnikatelů a talentů je nutné navázat dlouhodobou kontinuální spoluprací s podnikatelským sektorem, ve které bude hrát primátor klíčovou roli.

Trend vznikajících obchodních ekosystémů (dynamická a společně se rozvíjející společenství různých aktérů, otevřené integrované sítě, nikoli uzavřené korporace) by měla chytrá města sledovat hlavně v oblastech, jako je doprava, zdravotní péče a vzdělávání. K podnikatelům by měla města přistupovat jako ke svým klientům a osvojit si přístup zaměřený na člověka (human-centered design approach). Pro podnikatele mohou být velmi hodnotné i otevřené platformy s velkými daty, která město shromažďuje, mohou pomoci s výběrem vhodného umístění na základě ekonomických, demografických a společenských faktorů, poskytnout údaje o talentech nebo míře vzdělání v oblasti.

Inovativní experimentální laboratoře („citylabs“) jsou prostorem pro řešení aktuálních celospolečenských problémů a výzev, a zároveň jsou bezpečným místem pro inovace, spolupráci a učení. Závisí na otevřených datech a vytváření řešení relevantních pro obyvatele města. Trendem je také návrat k malovýrobě a místní produkci, které vytvářejí udržitelná pracovní místa.

Digitální technologie v chytrých městech zefektivňují regulaci nebo udělování licencí, ve firmách pomáhají s opakujícími se procesy („human-machine combination“), tradiční koncept práce posouvá „otevřená ekonomika talentů“, kdy zaměstnanci mohou být na volné noze nebo sdílení mezi více podniky. Stále více se objevují alternativní možnosti dalšího vzdělávání a školení, což vede k urychlení délky tréninku, zisku dovedností požadovaných zaměstnavateli a potenciálnímu vytváření nových pracovních míst.

V oblasti bezpečnosti bude stále důležitější digitalizace a inovativní technologická řešení. Chytrá osvětlení se senzory rozsvěcujícími se pohybem zvyšují bezpečnost a zároveň šetří energií. Díky crowdsourcingu dat v reálném čase (např. skrze mobilní aplikace) lze zjistit, které oblasti potřebují větší ochranu. Záchranným bezpečnostním složkám usnadňují práci drony. Analýza velkých dat pomáhá určit nejpravděpodobnější příčiny nových nebo objevujících se trendů kriminality v různých oblastech města. Ve městech budoucnosti je důležitá také kyberbezpečnost, např. zabezpečené datové platformy, jasná správa dat a chytré přístupové protokoly.

Koncept *smart city* by měl jít ruku v ruce s inkluzivitou. Ačkoli digitální technologie usnadňují komunikaci mezi úřadem a obyvateli stejně jako umožňují rozhodování na základě dat, mohou opomíjet některé skutečné potřeby obyvatel i skupin s omezeným přístupem k technologiím. V centru zájmu by měl být vždy obyvatel, kterému budou technologie přinášet užitek, nikoli technologie samotné. Inkluzivnější města bývají také ekonomicky zdravější.

Udržitelnou mobilitu podpoří i koncept měst krátkých vzdáleností s hustou zástavbou vyhovující lidskému měřítku. Budování dílčích městských center, víceúčelových čtvrtí, bydlení bez aut, ale i spolujízdy, sdílená samořídící auta, chytrá multimodální doprava, dynamické ceny měnící se na základě denní doby, provozu, rychlosti či emisí uhlíku pomohou snížit intenzitu dopravy. Nedostatek parkování lze řešit chytrými parkovacími místy se senzory, které ukazují nejbližší volná místa.

V oblasti vzdělávání je trendem sdílení. Experti na určitou oblast (např. učitel anatomie, nikoli obecné biologie) mohou vyučovat na více školách. Tzv. hybridní učitelé se věnují výuce jen částečně, v ušetřeném čase se zabývají výzkumem výukových metod, koučováním nebo komunitními aktivitami.

Kombinace on-line a off-line výuky vede k větší personalizaci vzdělávání i změně způsobu hodnocení. Žák si vytváří své portfolio kurzů, které lze využít i v komunikaci se zaměstnavatelem. Digitální technologie podporují rozvoj i v oblasti celoživotního vzdělávání. Projektové učení napomáhá k učení se od sebe navzájem v rámci skupiny. Taková spolupráce díky digitálním technologiím není omezena jen na jednu třídu, nebo školu, týmy mohou tvořit i studenti z různých států. V učebnách budoucnosti vybavených například roboty nebo 3D tiskárnami se žáci učí hrou, stávají se tvůrci, nikoli spotřebiteli technologie. Prostřednictvím rozšířené reality mohou žáci řešit například složitější matematické příklady. Metoda „blended learning“ kombinuje vzdělávání skrze digitální technologie se vzděláváním ve třídě. Student si může doma pustit obecnou přednášku, s profesorem ve výuce už probírá danou látku praktičtěji a podrobněji.

Klimatická změna je jedním z klíčových faktorů ovlivňujících budoucí rozvoj měst. Environmentální myšlení by se mělo inkorporovat do rozhodování o ekonomických otázkách. Výstavba nové infrastruktury musí být vždy v souladu, společně s ní je nutné zakomponovat zelenou infrastrukturu, budovat zelené čtvrti, zabývat se opatřeními pro energetické úspory.

Uhlíkovou stopu měst v ČR ovlivňuje primárně sektor energetiky. Snížit energetickou spotřebu lze instalací chytrých měřičů, které zaznamenávají spotřebu elektřiny v intervalu jedné hodiny, data předávají energetickým společnostem, a ty následně zavádějí dynamické ceny měnící se v závislosti na denní době a ročním období. Chytré přístroje dokážou reagovat na spotřebu elektřiny a automaticky ji regulovat (např. termostat, klimatizace) nebo vytvářet více uzlů s menší kapacitou pro výrobu elektrické energie převážně z obnovitelných zdrojů, např. domácnosti a kanceláře vyrábějící energii pro vlastní spotřebu. Díky senzorům a monitorování lze prosazovat předpisy pro oblast životního prostředí na hyper lokální úrovni.

Podle cílů Evropské unie musí členské státy do roku 2035 snížit množství komunálního odpadu ukládaného na skládky na 10 % celkového množství vzniklého komunálního odpadu či méně. V ČR byl na konci roku 2020 schválen nový balíček odpadové legislativy, který chce docílit ukončení skládkování využitelných a recyklovatelných odpadů do roku 2030.

Momentálně je celosvětově tok materiálů převážně lineární, minimalizace vzniku odpadu lze reálně docílit přechodem na oběhové hospodářství. Mezi příklady cirkulárních aktivit patří opětovné používání výrobků, opravy výrobků, sdílení produktů (služby pronájmů) apod. Prvním krokem pro zajištění možnosti co nejširšího použití výrobku je navržení vhodného eko-designu (začlenění požadavků ochrany životního prostředí do návrhu a vývoje výrobků), druhým krokem pak zajištění možnosti recyklace materiálů pro jejich následné využití.

Jak číst analytickou část?

Po úvodních kapitolách obsahujících doporučení pro návrhovou část, shrnujících výstupy z názorového šetření a inspirujících rozhovorů a mapujících klíčové příležitosti financování a vnější trendy následuje 10 prioritních tematických oblastí.

Každou kapitolu tvoří tyto části:

Úvodní strana se seznamem hlavních zjištění

Podtémata, hlavní zjištění a bližší vysvětlení

SWOT analýza vycházející z hlavních zjištění a dalších zdrojů

Přehled prioritních oblastí a podtémat

Život ve městě	Volný čas Cestovní ruch	Správa města a chytré technologie	Image města a participace	Ekonomika, podnikání a trh práce
Demografie	Kultura a památková péče	Efektivita správy	Komunikace a participace	Zaměstnanost a trh práce
Bydlení a veřejný prostor	Cestovní ruch	Chytré město	Image města, PR a marketing	Podnikavost a inovace
Bezpečnost	Sport			
Doprava	Vzdělávání	Zdravotní a sociální péče	Životní prostředí	Energetika Odpady
Dopravní infrastruktura	MŠ, ZŠ, SŠ	Sociální péče a začleňování	Vliv na zdraví obyvatel	Energetika
Udržitelná mobilita	Celoživotní vzdělávání	Zdravotní péče a zdravý životní styl	Ochrana přírody, vodní hospodářství	Odpadové hospodářství

1. Život ve městě

Hlavní zjištění

- Výrazná většina respondentů názorového šetření je spokojena s životem v Opavě.
- Počet obyvatel ve městě klesá relativně pomalým tempem, v okolních obcích počet obyvatel naopak narůstá.
- Průměrný věk se v posledních deseti letech zvýšil o téměř tři roky.
- Opava je vnímána respondenty šetření jako město vhodné pro založení rodiny.
- Město považuje oblast bydlení za prioritu, vypracovává novou koncepci.
- Město vlastní jen 2 % z celkového počtu bytů.
- Podle většiny respondentů šetření nelze sehnat kvalitní bydlení za přiměřenou cenu.
- Riziko tržního selhání v oblasti bydlení je vysoké.
- Město revitalizuje veřejný prostor a do jeho zkrášlování zapojuje také obyvatele.
- Poměrně vysoký počet neopravených budov značí snižující se vitalitu městského centra.
- Míra kriminality v Opavě je v porovnání s krajem nižší.
- Respondenti šetření hodnotí Opavu jako bezpečné město, zlepšuje se i jejich vnímání městské policie.
- Personální zajištění městské policie není dostatečné, roste zájem kvalifikovaných lidí.

1.1 Demografie / Spokojenost s životem v Opavě

1. Výrazná většina respondentů názorového šetření je spokojena s životem v Opavě.

Celkem 88 % respondentů názorového šetření mezi 1 183 obyvateli Opavy zcela či částečně souhlasilo s výrokem, že jsou s životem v Opavě spokojeni. Nejvíce by se podle nich měly řešit oblasti dopravy, bydlení a životního prostředí.

2. Počet obyvatel ve městě klesá relativně pomalým tempem, v okolních obcích počet obyvatel naopak narůstá.

K 31. 12. 2020 měla Opava 55 928 obyvatel, tento počet se soustavně snižuje od roku 1992, kdy počet obyvatel dosahoval nejvyššího počtu přes 63 000 osob. Dle prognózy klesne počet obyvatel v roce 2030 na 54 tisíc. Snižování počtu obyvatel ovlivňuje primárně stěhování obyvatel, nikoli přirozený přírůstek. Významný je přitom trend suburbanizace, počet obyvatel v Opavě je stabilní, počty obyvatel obcí v těsném okolí Opavy rostou.

3. Průměrný věk se v posledních deseti letech zvýšil o téměř tři roky.

Průměrný věk v Opavě narůstá rychleji v porovnání s průměrem ČR, momentálně se pohybuje okolo 43,4 roku. Skupina seniorů tvoří 21 % populace Opavy, v roce 2050 se tento podíl dle prognózy zvýší na 27 %. Podíl dětí je momentálně 15 %, do roku 2050 se nepočítá s jeho výraznější změnou. Nejvíce dětí do 14 let žije v Milostovicích a v Suchých Lazcích, nejvíce seniorů nad 65 let na Předměstí a v Kateřinkách.

4. Opava je vnímána respondenty šetření jako město vhodné pro založení rodiny.

Při mapování názorů veřejnosti souhlasilo 85 % respondentů s výrokem, že Opava městem vhodným k založení rodiny. Zhruba třetina respondentů by ocenila více volnočasových aktivit pro

rodiny s dětmi a dospívající. Podle Oddělení hlavního architekta by se měla Opava více profilovat jako město přátelské dětem. Momentálně město nemá zpracovanou koncepci rodinné politiky.

1.2 Bydlení a veřejný prostor

5. Město považuje oblast bydlení za prioritu, vypracovává novou koncepci.

V mapování názorů veřejnosti označili obyvatelé bydlení za druhou nejvyšší prioritu Opavy, významnou pozornost mu věnuje i vedení města, které nyní zpracovává novou koncepci bydlení pro roky 2020-2030. Jejím cílem je podpořit výstavbu nových bytů, zvýšit kvalitu bytového fondu města a zajistit finančně dostupné i bezbariérové bydlení. Vedení města se chce zaměřit také na komunitní bydlení společné pro mladé lidi a seniory a výstavbu startovacích bytů. Urbanistická koncepce navržená územním plánem (účinnost od 2. 1. 2018) předpokládá výstavbu 1 870 nových bytů. Ačkoli se počet obyvatel snižuje, poptávka po bydlení je vysoká i kvůli rostoucímu počtu domácností o jednom členovi. Významným krokem je připravovaný projekt Individuální bytové výstavby (IBV), v rámci něž má vzniknout nová čtvrť Stromovka s pozemky určenými pro výstavbu rodinných i řadových domů.

6. Město vlastní jen 2 % z celkového počtu bytů.

Bytový fond Opavy tvoří přes 26 000 bytů, počet bytů na 100 obyvatel je nižší než ve srovnatelných městech. Pouze 552 bytů vlastní město. Největší podíl bytů byl vystavěn mezi lety 1920 a 1970, od roku 2001 přibývaly byty hlavně v rodinných domech, patrný je vliv suburbanizace.

7. Podle většiny respondentů šetření nelze sehnat kvalitní bydlení za přiměřenou cenu.

Během mapování názorů veřejnosti se takto vyjádřilo 73 % respondentů. Nejvíce bytů v Opavě je nájemních (32 %), rychle narůstá i podíl bytů v osobním vlastnictví (30 %), kvůli zvyšující se kupní ceně si je mohou dovolit jen rodiny s vyššími příjmy. Ceny nemovitostí i nájemního bydlení jsou v Opavě vyšší oproti zbytku Moravskoslezského kraje, což je ovlivněno také skupováním bytů investory. Město připravuje projekt na výstavbu 140 rodinných domů na městském pozemku za Slezskou nemocnicí, z nichž 62 by mělo být také na pozemcích soukromého vlastníka.

8. Riziko tržního selhání v oblasti bydlení je vysoké.

Opava byla zařazena mezi 51 obcí ČR s nejvyšší mírou rizika podle Metodiky identifikace tržního selhání v oblasti bydlení Sociologického ústavu AV ČR. Tržní selhání znamená nemožnost domácnosti obstarat si velikostně přiměřené, finančně dostupné, kvalitativně standardní a prostorově nevyložené bydlení za tržních podmínek. U Ostravy a dalších větších měst je toto riziko vyšší.

9. Město revitalizuje veřejný prostor a do jeho zkrášlování zapojuje také obyvatele.

Město má participativní rozpočet Nápad pro Opavu a nabízí službu Není nám to jedno pro hlášení nepořádku nebo poškození veřejného majetku. Podle mapování názorů veřejnosti jsou dvě třetiny obyvatel spokojeny se vzhledem a čistotou veřejných prostranství. V roce 2020 byl pro centrum města Opavy zpracován Program regenerace Městské památkové zóny Opava 2020-2025, který stanovuje směr, kterým se město bude nadále vyvíjet tak, aby plnilo své funkce s ohledem na soukromé i veřejné zájmy všech obyvatel. Díky tomuto programu mají být zachráněny a obnoveny významné kulturní památky, včetně kvalitního urbanistického a architektonického řešení centrální části města. Zaměstnanci úřadu vyzdvihují v minulosti pozitivní zkušenost se zapojením obyvatel

do revitalizace sídliště Kateřinky s využitím tzv. Integrovaného plánu rozvoje měst v Regionálním operačním programu pro Moravskoslezský kraj.

10. Poměrně vysoký počet neopravených budov značí snižující se vitalitu městského centra.

Podle hlavního architekta by se mělo město zaměřit na zatraktivnění svého centra, a podporu maloobchodu namísto nákupních center. Na nutnost zatraktivnění centra upozorňuje i odbor sociálních věcí pro prevenci vzniku sociálně vyloučených lokalit. Problém vylidňování centra město dlouhodobě řeší, například hledáním variant možného využití budovy bývalé Slezanky. Další potenciál pro rozvoj veřejného prostoru představují arkády, lepší turistické značení, přehlednost a informovanost pro cizince a využití prostoru kolem řeky.

1.3 Bezpečnost

11. Míra kriminality v Opavě je v porovnání s krajem nižší.

Množství spáchaných trestných činů je v Opavě ve srovnání s ostatními částmi Moravskoslezského kraje nižší, převažuje majetková trestná činnost. Pozitivním trendem je výrazný pokles stíhaných a vyšetřovaných osob v rámci kraje, podobný úbytek stíhaných osob nastal také v Opavě. Od roku 2011 dochází ke kontinuálnímu nárůstu podílu recidivistů na trestné činnosti, což lze řešit v oblasti sociálních služeb posílením postpenitenciární péče (tj. následné a systematické péče pro osoby propuštěné z výkonu trestu). Zjištění vycházejí z Analýzy potřeb vybraných cílových skupin sociálních a souvisejících služeb zpracované Slezskou univerzitou v roce 2016. V poslední době došlo k výraznému úbytku krádeží, a to až o 70 %. Na trendu vývoje míry a charakteru kriminality se výrazně projevil dopad pandemie COVID-19. Podle mapy kriminality se dle klasifikovaných trestných činů jedná především o fyzické útoky, krádeže jízdních kol a řízení pod vlivem. Ačkoli se počet krádeží výrazně snižuje, dochází ke změně typu kriminality a jejímu přesunu do on-line prostředí. Data ohledně kriminality město zpracovává prostřednictvím systému městské policie eManažer.

12. Respondenti šetření hodnotí Opavu jako bezpečné město, zlepšuje se i jejich vnímání městské policie.

Při mapování názorů veřejnosti přes 80 % respondentů souhlasilo s výrokem, že se ve městě cítí bezpečně. V roce 2019 zkoumalo město v rámci indikátorů udržitelného rozvoje pocit bezpečí žáků při cestě do a ze školy. Podle výsledků názorového šetření se cítilo bezpečně 86,5 % respondentů (z celkem 2 258). Podle pocitových map z roku 2016 se lidé necítí bezpečně primárně v oblastech, kde se shlukují osoby bez domova, závislé na drogách či alkoholu anebo party mladistvých. Na základě těchto dat a analýz prostoru se ve městě od roku 2001 pravidelně rozšiřuje kamerový systém, který byl v roce 2020 navýšen na 21 kamerových bodů. Výrazně se snížil počet stížností občanů a došlo ke zlepšení vnímání městské policie. Zároveň také došlo ke změnám v náborech zaměstnanců, stabilizaci týmu a profesionalizaci služeb. Převážně se tak jedná například o podchody a některé části městských parků. Město má zpracovanou Koncepti prevence kriminality a protidrogové politiky na období 2017-2021. Mezi cíle koncepce patří systém pravidelného mapování situace, systematická podpora prevence ze strany města, rozšíření preventivních aktivit pro děti a mládež, rozvoj efektivní spolupráce mezi jednotlivými subjekty a zlepšení informovanosti veřejnosti. Město podporuje projekty na podporu prevence kriminality v rámci dotačního programu s názvem Prevence kriminality.

13. Personální zajištění městské policie není dostatečné, roste zájem kvalifikovaných lidí.

V minulosti měla Opava až 65 městských policistů, současný počet pro rok 2021 je 49 policistů. Zájem o práci u městské policie se však ze strany vysokoškolsky vzdělaných a policistů s praxí zvyšuje. Vzhledem k rozšiřování kompetencí a práce policistů vzniká potřeba školení a rozšíření znalostí policistů, a tedy navýšení finančního zajištění. Za úspěch považuje opavská městská policie stabilizaci týmu, změny v náboru zaměstnanců a rostoucí kvalitu služeb. Došlo k modernizaci pracovní činnosti s důrazem na elektronizaci systému. Městská policie spolupracuje se sociálními službami, PČR i strážci přechodů, kteří jsou pozitivně vnímáni obyvateli i řidiči. Vznikají multidisciplinární týmy, zapojeni jsou i do celorepublikového Kolegia ředitelů městských policií.

ŽIVOT VE MĚSTĚ: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Spokojenost většiny respondentů šetření s životem ve městě. • Vznik nové koncepce bydlení. • Zájem ze strany obyvatel o rozvoj veřejného prostoru. • Vnímání Opavy jako bezpečného města, nižší míra kriminality. • Lepší image městské policie, stabilizace týmu a profesionalizace služeb. • Existence Koncepce prevence kriminality a protidrogové politiky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek kvalitního a cenově dostupného bydlení. • Nízký počet bytů ve vlastnictví města. • Prázdné prostory (Breda, Slezanka) snižující atraktivitu městského centra. • Nedostatečný počet městských policistů. • Absence koncepce rodinné politiky.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Externí příležitosti financování rozvoje veřejného prostoru v IROP. • Pozvolný trend přílivu mladých obyvatel a rodin zpátky do měst do blízkosti typických městských funkcí (vzdělávání, zdravotní a sociální péče, kultura, podnikání apod.). • Výstavba rodinných domů u Slezské nemocnice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klesající počet obyvatel. • Zvyšování průměrného věku obyvatel. • Přesun kriminality do online prostoru.

Život ve městě: Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy

- Bezpečnost: odbor kancelář tajemníka, prevence kriminality spadá pod odbor školství a společně s protidrogovou prevencí jsou v náplni práce manažera prevence kriminality a protidrogového koordinátora.
- Bydlení: odbor majetku města
- Veřejný prostor: oddělení hlavního architekta

2. Volný čas a cestovní ruch

Hlavní zjištění

- Opava má silnou image kulturního města.
- Kultura je jednou z nejpodporovanějších oblastí rozpočtu města.
- Město připravuje novou kulturní koncepci.
- V Opavě se každoročně koná významné množství oblíbených kulturních akcí.
- Je třeba vyřešit problém zázemí pro kulturní organizace.
- Většina obyvatel má zájem se zapojovat do aktivit města, spolků a komunit.
- Náklady na profesionální sport se řadí k výrazným finančním výdajům města.
- Významnými opavskými sportovními kluby jsou fotbalový klub Slezský FC Opava, hokejový klub HC Slezan a basketbalový klub BK Opava.
- Mimo nabídku profesionálního sportu nabízí Opava pestré možnosti pro pohyb a zdravý životní styl.
- Stav některých sportovišť není na dobré technické úrovni.
- Roste kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení.
- Nejčastějším důvodem návštěvy Opavského Slezska je poznání a odpočinek.
- Opavské Slezsko navštěvují nejčastěji lidé z Moravskoslezského kraje, hlavního města Prahy a Středočeského kraje.
- Nejnavštěvovanějšími cíli v Opavě jsou Obecní dům, Slezské zemské muzeum a Dům umění.
- Ubytování hosté v ORP Opava utratili v roce 2019 přes 75 milionů korun.
- Koordinaci cestovního ruchu zajišťuje Destinační management turistické oblasti Opavské Slezsko.

2.1 Kultura a památková péče

14. Opava má silnou image kulturního města.

Nejen z mapování názorů veřejnosti vyplývá, že si obyvatelé spojují Opavu nejčastěji s kulturou. Je to dáno kulturní historií, množstvím kulturních památek i živé kultury. Slezské divadlo patří mezi nejstarší divadla v ČR, průměrně jej za rok navštíví 90 tisíc diváků. Slezské zemské muzeum je nejstarším muzeem na území ČR. Významnou roli sehraává také Knihovna Petra Bezruče a Středisko volného času, které provozuje loutkové divadlo, podporuje činnost folklórních souborů a pořádá festivaly. Zabezpečení celkového rozvoje kultury má na starosti kancelář primátora. Na rozvoji kultura se podílí také Opavská kulturní organizace OKO, jejímž cílem je zajišťovat veřejnosti osvětu v oblasti kultury a rozvíjet expozici historie Opavy.

15. Kultura je jednou z nejpodporovanějších oblastí rozpočtu města.

V roce 2020 bylo na kulturu věnováno 8,7 % rozpočtu (4. nejvíce financovaná oblast), 156 mil. Kč dle schváleného rozpočtu, přičemž 94 mil. Kč bylo vyhrazeno pro Slezské divadlo. Otázku financování divadla považuje město za problematickou a nedořešenou. Přes 2 mil. Kč vyčlenilo město v roce 2020 na dotační program Kultura, jehož prostřednictvím podporuje další kulturní projekty a snaží se tak zachovat pestré kulturní nabídku. Dalším zdrojem financování oblasti kultury je krajský rozpočet.

16. Město připravuje novou kulturní koncepci.

Pro oblast kultury byl v roce 2014 zpracován Koncepční materiál rozvoje kultury, který městu pomáhá podrobně zanalyzovat kulturní zařízení na jeho území a definovat směřování budoucích kulturních aktivit. V současné době město připravuje kulturní koncepci, jejímiž hlavními cíli jsou podpora kultury jako nástroje pro výchovu, vzdělávání, rozvoj tvořivosti a udržování tradic, komunikace a kooperace mezi pořadateli kulturních akcí ve městě, zvýšení kvality kulturní infrastruktury, oblast veřejného prostoru, který má být prostorem kulturním, a Opavská kultura jako marketingová značka. V oblasti památkové péče byl schválen Program regenerace městské památkové zóny (MPZ).

17. V Opavě se každoročně koná významné množství oblíbených kulturních akcí.

Město Opava pořádá každoročně například jeden z nejstarších multižánrových festivalů v České republice Bezručova Opava, festival Další břehy či Mezinárodní varhanní soutěž Petra Ebena. Pro milovníky vážné hudby je každoročně připravován cyklus abonentních koncertů, které mají již více než šedesátiletou tradici. K dalším oblíbeným městským akcím se řadí Opavské léto zábavy, farmářské trhy aj. Ve městě je pořádána také široká škála akcí ostatních pořadatelů, jako jsou například mezinárodní folklórní festivaly, Festival outdoorových filmů, koncerty Svatováclavského hudebního festivalu a Mezinárodního hudebního festivalu Leoše Janáčka, Opavský Majáles, FreiPlatz, Opavský páv, divadelní festival Na Cestě. Nezanedbatelnou roli má také Opavský filmový klub s více než šedesátiletou tradicí. V blízkosti Opavy je organizován kulturní festival Hradecký slunovrat, jehož akce se občasně konají také přímo v Opavě.

18. Je třeba vyřešit problém zázemí pro kulturní organizace.

Městu chybí kongresový sál, respektive multifunkční prostor pro pořádání akcí, plesů, koncertů apod., v současné době je využíván Kulturní dům Na Rybníčku, který ale nevyhovuje hlukovým normám. Dále je třeba dořešit prostor loutkového divadla, nyní je v nájmu chátrající budovy, která v rámci restitucí připadne církvi, zázemí a skladovací prostory pro kulturní příspěvkové organizace. Objekty, ve kterých mají své provozy, byly prodány, plánuje se jejich prodej nebo jsou v katastrofálním stavu.

19. Většina obyvatel má zájem se zapojovat do aktivit města, spolků a komunit.

Podle mapování názorů veřejnosti si dvě třetiny obyvatel Opavy myslí, že město není anonymní a cítí se být jeho součástí. V Opavě působí řada spolků a kulturních zařízení, například kulturně-umělecký prostor Kupé, spolky Bludný kámen a Za Opavu, Galerie U Jakoba, Galerie Hřivnáč, Gottfrei z.s., Silesia Art z.ú. (Hradecký Slunovrat). Velkou měrou se na kultuře podílí také Slezské zemské muzeum, svými festivaly a dalšími aktivitami přispívá Slezská univerzita, koncerty Církevní konzervatoře Německého řádu. Lidé se mohou v Opavě aktivně účastnit tanečních lekcí (SVČ, Dance4Life, TanyTany atd.), výtvarných workshopů, animačních programů, mohou se aktivně zapojit do činnosti loutkového divadla či zpívat ve sboru (Pěvecký komorní sbor Slezské univerzity, Pěvecké sdružení slezských učitelů, Pěvecký sbor Křížkovský, Luscinia, Domino atd.).

2.2 Sport a zdravý životní styl

20. Náklady na profesionální sport se řadí k výrazným finančním výdajům města.

Výdaje na tělovýchovu a zájmovou činnost pro rok 2021 činí dle upraveného rozpočtu k 1. březnu 2021 celkem 163,6 mil. Kč, tedy necelých 8 % z celkového rozpočtu. Největší podíl na těchto

výdajích mají městská sportovní zařízení, a to 132,1 mil. Kč, z čehož je 61,5 % těchto výdajů vynaložených na provozní náklady a zbylá část na investiční. Necelých 37 mil. Kč je pro rok 2021 určených na náklady spojené s výdaji na provoz sportovních hal a zařízení fotbalového, hokejového a basketbalového klubu. Na financování profesionálního sportu těchto klubů je vyhrazeno přibližně 23 mil. Kč. Neprofesionální sportovní činnost je městem podporována prostřednictvím dotačního programu Sport. Podporovány jsou celoroční sportovní činnosti evidovaných sportovců a jejich trenérů, sportovní akce a celoroční sportovní činnost vybraných subjektů prostřednictvím přímé podpory. Financování velkých sportovních aktivit a zájmových činností může upozadit potřeby těch menších.

21. Významnými opavskými sportovními kluby jsou fotbalový klub Slezský FC Opava, hokejový klub HC Slezan a basketbalový klub BK Opava.

Z těchto sportovních klubů vzešlo mnoho špičkových hráčů, fotbalový a basketbalový klub se účastní nejvyšších ligových soutěží. Na regionální popularitu basketbalu ve výkonnostní kategorii a ve svém premiérovém ročníku v nejvyšší soutěži se podařilo navázat také opavskému volejbalovému týmu, díky čemuž Opava začala hostit důležitá volejbalová mezistátní utkání. Akce obdobného významu se v Opavě pořádají také v jiných sportech, například v beachvolejbalu, kulturistice, kanoistice, parkurovém jezdectví apod.

22. Mimo nabídku profesionálního sportu nabízí Opava pestré možnosti pro pohyb a zdravý životní styl.

Kromě městského zimního stadionu, jež nabízí bruslení pro veřejnost se ve městě nachází také městské koupaliště, Stříbrné jezero (v roce 2020 byla zahájena jeho revitalizace včetně lepšího napojení pro chodce a cyklisty), lázně, discgolfové hřiště, běžecké a inline trasy, cyklostezky, atletický Tyršův stadion, skatepark, minigolf, fitness zóna v Městských sadech anebo veřejné přístupná hřiště základních škol v odpoledních hodinách. Chybí však další rozvoj sportovišť pro zdravý životní styl a aktivity mládeže v podobě hracích ploch nejen pro fotbal, softbal, baseball, nohejbal a dalších. Je potřeba vybudovat tréninkové centrum pro potřeby mládežnických celků Slezského FC Opava. V rámci MA21 je pořádána řada osvětových aktivit v oblasti zdraví (Jak připravit svačinku zdravě, školení laické první pomoci, Světový den bez tabáku, Ošetřovatelské dny prevence atd.).

23. Stav některých sportovišť není na dobré technické úrovni.

Jedná se především o zimní stadion, Městský fotbalový stadion a plavecký bazén. Ve špatném stavu jsou i sportoviště u některých základních škol, hřiště ve městě s výjimkou Kateřinek a Kylešovic. Dále také Tyršův stadion s výjimkou dráhy a tělocvičny, a stejně tak i areál Slavie, který byl městem zakoupen. Správa a údržba sportovišť ve vlastnictví města je zajišťována Technickými službami Opava s.r.o. Podle politické reprezentace chybí Opavě významný sportovní stánek, mezi infrastrukturálními plány se objevuje aquapark nebo rekonstrukce zimního stadionu. Město disponuje pasportizací sportovišť, který je možné dále aktualizovat a rozvíjet.

2.3 Cestovní ruch

24. Roste kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení.

Podle dostupných dat Českého statistického úřadu byl počet návštěvníků v Opavě, kteří se ubytovali v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2019 celkem 30 036, což je v porovnání

s rokem 2017 (21 099 hostů) nárůst o 30 p. b. Podíl zahraničních návštěvníků v roce 2019 činil 30 %. Během let 2017-2019 se počet hromadných ubytovacích zařízení ve městě zvýšil z 16 na 20. Celkem tak došlo k nárůstu o 60 pokojů na celkem 333, s celkovou kapacitou 723 lůžek (v roce 2017 pouze 614 lůžek). Uváděné počty však nezahrnují počet ubytovacích zařízení a návštěvníků prostřednictvím Airbnb.

25. Nejčastějším důvodem návštěvy Opavského Slezska je poznání a odpočinek.

V průzkumu k analýze turistů z roku 2017 zvolilo jako důvod návštěvy poznání necelých 33 % respondentů, odpočinek a rekreaci 24 % respondentů a turistiku a sport 20 % respondentů. Nejčastěji zde lidé cestují s rodinou (46 %) a s partnerem (25 %) a doporučili by zámky, hrady, zříceniny (38 %), samotné město Opava (17 %), muzea (16 %) a rekreační a zábavní areály (13 %).

26. Opavské Slezsko navštěvují nejčastěji lidé z Moravskoslezského kraje, hlavního města Prahy a Středočeského kraje.

Podle analýzy turistů z roku 2017 provedené DS Moravian-Silesian Tourism ve spolupráci s DS Opavské Slezsko tvoří počet návštěvníků z Moravskoslezského kraje 40 % všech návštěvníků turistické oblasti. Návštěvníci z Prahy tvoří 11 %, Středočeského kraje necelých 9 % a Ústeckého kraje 7 %. Co se týče cizinců, jsou nejčastějšími návštěvníky obyvatelé Slovenska a Polska.

27. Nejnavštěvovanějšími cíli v Opavě jsou Obecní dům, Slezské zemské muzeum a Dům umění.

Všechny tři turistické cíle jsou dlouhodobě zařazeny mezi deset nejnavštěvovanějších atraktivit Opavského Slezska. Podle zpracovaných statistik příspěvkovými organizacemi navštívilo Obecní dům v roce 2019 přes 50 tis. návštěvníků, Slezské zemské muzeum (hlavní výstavní budova) přes 30 tisíc návštěvníků a Dům umění téměř 20 tis. návštěvníků.

28. Ubytování hosté v ORP Opava utratili v roce 2019 přes 75 milionů korun.

Přes 48 mil. Kč utratili hosté z ČR, téměř 27 mil. Kč cizinci. Oproti roku 2012 se zvedla celková útrata ubytovaných hostů o téměř 25 mil. Kč. Odhadem je v cestovním ruchu v turistické oblasti Opavské Slezsko zaměstnáno přes 500 pracovníků. Podle analýzy turistů z roku 2017 se čtvrtina návštěvníků Opavského Slezska neubytovává, druhou největší skupinu (20 %) tvoří naopak návštěvníci ubytovávající se na 7 a více nocí. Podle analýzy dopadů návštěvnosti na útraty turistů z roku 2019 by se mělo Opavské Slezsko zaměřit na produkty s delší dobou pobytu, zahraniční trhy a spolupráci se Slezskou univerzitou.

29. Koordinaci cestovního ruchu zajišťuje Destinační management turistické oblasti Opavské Slezsko.

Opava je součástí turistického regionu Severní Morava a Slezsko koordinovaného prostřednictvím oddělení cestovního ruchu Moravskoslezského kraje a destinační společnosti Moravian-Silesian Tourism. Region se dělí na šest oblastí, Opava spadá pod oblast Opavské Slezsko s vlastním destinačním managementem. Jeho členy jsou SM Opava, MAS Hlučínsko a MAS Opavsko. Činnost Destinačního managementu podporuje SM Opava dotacemi, půjčkami na předfinancování projektů z dotací i činností zaměstnanců Turistického informačního centra. To zajišťuje koordinaci cestovního ruchu přímo ve městě, spolupracuje se všemi významnými institucemi na území města a je napojeno na regionální subjekty působící v oblasti cestovního ruchu.

Volný čas a cestovní ruch: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Image kulturního města. • Významné množství kulturních památek i akcí. • Aktivní spolková činnost. • Fungující Turistické informační centrum. • Existence destinačního managementu Opavské Slezsko. • Rostoucí návštěvnost i kapacita ubytovacích zařízení. • Podpora široké nabídky kultury a sportu prostřednictvím dotačních programů města. • Množství volnočasového sportovního vyžití. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedořešená otázka financování Slezského divadla. • Významné výdaje do kultury a sportu. • Chybí rozvojová koncepce turismu ve městě. • Částka vybraná z ubytovacích poplatků nejde zpět do rozpočtu cestovního ruchu. • Absence významné výstavby či rekonstrukcí u významných objektů (aquapark, zimní stadion atd.)
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Prohloubení spolupráce s uměleckými školami. • Posilování spolupráce mezi institucemi. • Podpora rozmanitých, i menších kulturních organizací pro zachování pestré nabídky. • Více kulturního vyžití pro seniory. • Produkty cestovního ruchu s delší dobou pobytu. • Využití zahraničních trhů. • Spolupráce se Slezskou univerzitou. • Vytvoření sportovně-rekreačního areálu (Městské sady – Stříbrné jezero). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek financí. • Snížení příjmů v souvislosti s pandemií COVID-19.

Volný čas a cestovní ruch: Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy

- Kultura a památková péče: odbor kancelář primátora a oddělení památkové péče
- Cestovní ruch: odbor kancelář primátora
- Sport: odbor kancelář tajemníka a samostatné pracoviště sportu

3. Správa města a chytré technologie

Hlavní zjištění

- Propad příjmů rozpočtu města způsobují daňové změny a pandemie COVID-19.
- Město koncepčně plánuje, do budoucna potřebuje klást větší důraz na posílení realizační fáze strategického plánování.
- Není dostatečně využíván potenciál partnerství a spolupráce s vnějším okolím.
- V nouzovém režimu během pandemie COVID-19 město prokázalo funkčnost krizového řízení.
- Snížení a zjednodušení byrokratické zátěže může napomoci ke zvýšení výkonnosti a zlepšení kontaktu s obyvateli města.
- Opava postupně aplikuje do života města chytré technologie.
- Rozvoj a aplikace chytrých technologií v Opavě nejsou postaveny na dlouhodobém koncepčním přístupu a náročném zpracování a využití dat.
- Na digitalizaci agend města bude možné v novém programovém období využít podporu externího financování.
- V Česku se rozvíjí příklady dobré praxe při využívání chytrých technologií, které mohou být inspirací i pro Opavu.

3.1 Efektivita správy

30. Propad příjmů rozpočtu města způsobují daňové změny a pandemie COVID-19.

Rozpočet města v nejbližších letech na příjmové stránce zasáhne dopad vládních opatření a omezení. Z důvodu plánovaných investičních akcí (školy, školky, aquapark) se v nejbližším období zvýší zadluženost města, která je již na hranici zákonného limitu. Město klade velký důraz na využívání externích zdrojů financování z Kohezní politiky EU, v budoucnu přibude příležitost spolufinancovat některé typy aktivit a projektů také z Fondu spravedlivé transformace. Dlouhodobě se ve městě vede veřejná diskuse o dopadech velkého podílu výdajů na činnost divadla a profesionálního sportu (fotbal, basket, hokej), které mohou vytlačovat příležitost pro novou nabídku akcí a aktivit na nižší úrovni.

31. Město koncepčně plánuje, do budoucna potřebuje klást větší důraz na posílení realizační fáze strategického plánování.

Město Opava má Strategický plán schválený v roce 2014 a řadu dalších koncepcí a strategií. Lze konstatovat, že řada v něm obsažených aktivit a projektů se realizuje, zároveň ale nedošlo k realizaci některých klíčových investic (školy, školky, aquapark), na některých byla zahájena intenzivnější práce v posledních letech (parkovací dům, telematika, Stříbrné jezero apod.), některé projekty zůstávají k řešení (Slezanka, Breda, Dukelské kasárny, nevyužitý objekt pošty, objekt Divadelního klubu). Priority, cíle, kontinuita a stabilita strategického plánování a řízení města je až příliš narušována změnami po volbách. Chybí dlouhodobá platforma partnerství a spolupráce, která by měla dlouhodobější stabilitu přesahující volební cyklus. Městu chybí veřejně dostupný roční akční plán a přehled priorit pro krátké, střední i delší období. Při prosazování strategických priorit absentoval v posledních letech soustavnější a účinnější tlak a spolupráce s Moravskoslezským krajem nebo národními orgány. Velký vliv na strategické řízení mají příležitosti externího financování – otevřené výzvy a dostupné prostředky v Operačních programech

a národních dotačních titulech rozhodují někdy více o prioritách než vlastní strategický plán. Vedle rozvojových projektů město musí realizovat i aktivity rozvíjející základní infrastrukturu, které sice nejsou vnímány jako rozvojové, ale mají na rozvoj města významný vliv (bydlení, kanalizace, oprava silnic). Komunikace města není v oblasti strategického rozvoje a plánování konsolidovaná. Chybí kontinuální nastavení budoucího rozvoje lidských zdrojů a jejich kompetencí a dovedností v reakci na nové trendy a výzvy a pro znalostně náročné projekty. Místy nefunguje komunikace mezi odbory, organizační struktura Magistrátu nevyhovuje zcela aktuálním potřebám a požadavkům.

32. Není dostatečně využíván potenciál partnerství a spolupráce s vnějším okolím.

Podle vedení města potřebuje Opava zintenzivnit spolupráci klíčových aktérů na krajské, národní i mezinárodní úrovni. Zapojení Opavy do krajských a lokálních platforem nemá viditelnou a přímou implikaci na rozhodování o rozvoji – chybí systematický a otevřený přenos informací (mezi politiky a úřednickou úrovní) a identifikace témat ke spolupráci. Přirozeným partnerem pro město v oblasti strategického plánování jsou odbor regionálního rozvoje a cestovního ruchu a další odbory Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, odbor strategického rozvoje Magistrátu města Ostravy a dalších statutárních měst, Slezská univerzita v Opavě, MAS Opavsko, Okresní hospodářská komora a další. V oblasti zahraničních vztahů je možné navázat na Koncepti zahraničních vztahů z roku 2014. Například získání partnerského města Zugló (městský obvod Budapešť) je považováno za úspěch. Potenciál mezinárodní spolupráce není však naplno využíván, především v oblasti přeshraničních projektů, například v oblasti investic.

33. V nouzovém režimu během pandemie COVID-19 město prokázalo funkčnost krizového řízení.

Zástupci města pozitivně hodnotí fungování a akceschopnost krizového štábu, zejména v posledních měsících na přelomu let 2020-2021 v souvislosti s šířením koronavirové nákazy. Pozitivně je hodnocena zvládnutá koordinace a fungování úřadu Magistrátu v nouzovém stavu. Podařilo se zachovat prakticky všechny agendy při zavedení směnnosti a práci z domova. Zaměstnancům úřadu byly poskytnuty ochranné prostředky. Na šíření nákazy má však vliv řada jiných faktorů, které se projevují v delším časovém období a dopadají na fungování škol, zdravotnických zařízení a podobně.

34. Snížení a zjednodušení byrokratické zátěže může napomoci ke zvýšení výkonnosti a zlepšení kontaktu s obyvateli města.

Z důvodu zvyšování náročnosti byrokracie jsou úředníci mnohem častěji zahlcováni formálními stránkami agendy, což má vliv také na výslednou efektivitu správy města. Proto je potřeba nadměrnou byrokracii snižovat a zjednodušovat. Snížením byrokratické zátěže tak může napomoci ke zvýšení výkonnosti a zlepšení kontaktu s obyvateli města. Jako jedno z možných řešení je například digitalizace možných agend.

3.2 Chytré město

35. Opava postupně aplikuje do života města chytré technologie.

Opava, stejně jako ostatní města, stále více využívá digitální technologie s cílem zkvalitnit život obyvatel. V Centru Opavy je možné platit parkování formou SMS, prozvoněním nebo bezkontaktně. Vozy hromadné veřejné dopravy využívají moderní informační a komunikační systém, poskytující okamžitý přehled o poloze a stavu jednotlivých vozů veřejné dopravy, umožňují sledovat

dodržování jízdních řádů, reagovat na okamžitou situaci apod. V trolejbusích a autobusech mohou cestující platit kartou. V Opavě byla instalována první veřejná dobíjecí stanice pro elektromobily. Na Dolním náměstí byly zprovozněny veřejné Wi-Fi sítě, jedna pro podnikatele a systémy EET, jedna pro občany. Zdravotnická zařízení využívají rezervační systémy. Mapový portál města Opavy byl v roce 2016 zařazen Ministerstvem vnitra České republiky mezi příklady dobré praxe.

36. Rozvoj a aplikace chytrých technologií v Opavě nejsou postaveny na dlouhodobém koncepčním přístupu a náročném zpracování a využití dat.

Město Opava se při rozvoji chytrých technologií a jejich aplikací pro zkvalitnění života obyvatel neřídí koncepčním dokumentem nebo dlouhodobou vizí. Aplikace neprobíhá na bázi mezisektorové spolupráce, pouze s různou dynamikou v různých segmentech (intenzivněji v oblasti veřejné dopravy, geografických informačních systémů, rozvoji informačního portálu pro občany, intenzivnější komunikaci skrze sociální média). Město zároveň nerozvíjí systematicky digitální kompetence pracovníků. Opavě chybí jako integrální součást své organizace člověk na pozici integrátora pro využívání chytrých technologií, který by byl zodpovědný za koordinaci řešení v oblasti digitalizace, využívání cloudového prostředí a digitálních aplikací a vytvářel by dlouhodobá partnerství s klíčovými aktéry ve městě s cílem transformovat město na chytré město, v němž se rozhoduje na základě online dat a chytré technologie se aplikují do doposud běžných agend.

37. Na digitalizaci agend města bude možné v novém programovém období využít podporu externího financování.

Programový dokument Integrovaného regionálního operačního programu konstatuje jako klíčové problémové oblasti nedostatečnou kvalitu, dostupnost a transparentnost veřejné správy, roztržitost veřejných dat a aplikací a nedostatek centrálně sdílených služeb. Podle PD IROP chybí automatizace zpracování dat (s využitím umělé inteligence), není dostatečně využit potenciál eGovernmentových aplikací, není zajištěna kybernetická bezpečnost. Pro tyto a další oblasti v oblasti digitalizace veřejné správy směřují i pro města a obce v budoucím období prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu nové investiční prostředky pro spolufinancování vlastních rozvojových projektů.

38. V Česku se rozvíjí příklady dobré praxe při využívání chytrých technologií, které mohou být inspirací i pro Opavu.

Jedním z příkladů dobré praxe je příspěvková organizace Správa informačních technologií města Plzně. Zaměstnává více než stovku lidí s čtvrt miliardovým rozpočtem a zajišťuje jak ICT vybavenost a konektivitu města, tak v současnosti i činnosti spojené s podporou vzdělávání v oblasti ICT, rozvojem talentů a podporou zakládání nových firem. Do určité míry autonomní forma umožňuje najímání špičkových IT expertů, datových analytiků, správců sítí a poskytuje tak městu Plzeň a jeho příspěvkovým organizacím kvalitní datové podklady a informace potřebné k efektivnímu plánování a řízení agend a projektů. SIT v současnosti díky zapojení do programu Horizon 2020 vyvíjí tzv. „digital twin“ města, umožňující do budoucna modelování, simulace a testování nových experimentálních řešení. Jako jeden z klíčových faktorů úspěchu organizace je považována i dlouhodobě budovaná kompetence umění komunikovat k obyvatelům města přínosy aplikovaných technologických řešení a přizpůsobování těchto aplikací na míru koncovým uživatelům.

Správa města a chytré technologie: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Zavedení systému projektového řízení. Portál občana • Viditelné konkrétní digitální aplikace • Existence sektorových analýz i Strategického plánu z roku 2014. • Fungující spolupráce s městskými částmi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Diskontinuita strategického směřování výrazně narušovaná volebními cykly, strategický plán spíše „dokumentem v šuplíku“ • Stagnující rozvoj v předchozích letech. • Chybí metodické a systematické vedení úřadu (např. prostřednictvím systému GINIS). • Nedostatečně efektivní komunikace a spolupráce mezi magistrátem a obcemi v rámci ORP. • Chybí systematická projektová příprava odrážející skutečné potřeby města a reflektující adaptaci na změnu klimatu. • Chybí systematické sledování realizovaných opatření.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Elektronizace veškerých dostupných služeb (interní i externí) • Kompletní vlastní datová síť pro město se zapojením vlastních společností. • Datová síť pro Opavu. • Další rozvoj ekologického provozu úřadu. • Zjednodušování procesů. • Rozvoj zahraničních vztahů. • Přímé vlakového spojení mezi Opavou a Brnem v návaznosti na zavedené přímé spojení mezi Opavou a Prahou. 	<ul style="list-style-type: none"> • Neschopnost dohodnout se na úrovni vedení města, politická nerozhodnost. • Nedostatek financí. • Nedostatek dostupných kompetentních lidí na trhu práce pro výkon rozvojových činností místní samosprávy a rozvoj chytrých technologií v rámci úřadu. • Nepřípravenost projektových záměrů na nové programové období.

Správa města a chytré technologie: Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy

- Efektivita správy: odbor kancelář primátora, odbor kancelář tajemníka (hlavně podpůrná činnost pro chod úřadu), odbor finanční a rozpočtový, odbor informatiky, odbor vnitřních věcí, odbor výstavby a územního plánování, oddělení památkové péče, oddělení hlavního architekta

4. Image města a participace

Hlavní zjištění

- Respondenti šetření jsou s komunikací s magistrátem spíše spokojeni.
- Zapojení veřejnosti nemá viditelný pozitivní přesah do strategického rozvoje města.
- Město Opava realizuje místní Agendu 21 a chce nadále udržovat stávající úroveň (C).
- Respondenti šetření vnímají město Opavu spíše pozitivně, ale mají i výhrady.
- Chybí marketingová strategie města.
- Občané se neidentifikují s vizuálním stylem města.
- Městské informační kanály mají nadstandardně vysoký zásah mezi občany.
- Nízký zájem o politické rozhodování o městě.
- E-kiosky nevyužívají naplno své možnosti.

4.1 Komunikace s občany a participace

39. Respondenti šetření jsou s komunikací s magistrátem spíše spokojeni.

V rámci mapování názorů veřejnosti se většina respondentů přiklonila k tvrzení, že magistrát poskytuje dostatečně kvalitní služby, základní komunikaci lze vyřešit online, magistrát aktivně komunikuje se svými obyvateli, zajímá se o jejich názor a nabízí jim možnost zapojovat se do aktivit města a městského plánování. Významné množství respondentů však nedokázalo na tyto otázky odpovědět. Občané mají možnost přijít do užšího styku prostřednictvím portálu občana, město aktivně reaguje na potřeby, zpětná vazba je pozitivní. Příležitostí je další digitalizace a automatizace komunikace. Záznamy z jednání zastupitelstva města jsou online. Komunikace na webu a sociálních sítích je aktivní. V rámci zpracování tohoto materiálu proběhlo online názorové šetření mezi obyvateli, do kterého se zapojilo necelých dvanáct set respondentů.

40. Zapojení veřejnosti nemá viditelný pozitivní přesah do strategického rozvoje města.

Opava zapojuje obyvatele do diskuse o rozvoji města a do veřejných projednávání ke konkrétním projektovým záměrům, ale chybí pozitivní dojem ze zpětné vazby. Zevnitř úřadu i z šetření zaznívá, že veřejnost může být rozladěná či unavená z komunikace opakovaného plánování a nedotahování při realizaci, například jako v případě Slezanky. Chybí významné vydařené investiční akce, které by přispěly PR. Město potřebuje cílenou a promyšlenou facilitaci, širší zapojování místních komunit do zapojování u specifických projektů. Chybí jednotná metodika nebo jednotné procesy. Je potřeba více hledat správné cesty a dávat vědět, k čemu to bylo. Dobrým příkladem může být komplexní příprava a přibližně 20 projednání v městské části Kateřinky.

41. Město Opava realizuje místní Agendu 21 a chce nadále udržovat stávající úroveň (C).

Jedná se o jednu z nejčastějších kategorií mezi českými obcemi, znamená povinnost mít koordinátora, politika a komisi pro MA21, pořádat osvětové kampaně (Dny Země, Dny stromů, Evropský týden mobility, Dny bez tabáku, Duše a zdraví ad.), plánovat s veřejností, nabízet školení pro veřejnost i úřad v oblasti MA21, publikovat tyto aktivity na webu i v místním tisku apod. Audity pro jednotlivé oblasti zpracovává město co 3 roky. Do budoucna má v plánu uchovat participativní rozpočet Nápadů pro Opavu, osvětové kampaně, obhájit kategorii C a zaměřit se na rozvoj oblasti zdraví. V roce 2019 rozhodlo město o ukončení členství v Národní síti zdravých měst a ponechá pouze MA21.

4.2 Image města, PR a marketing

42. Respondenti šetření vnímají město Opavu spíše pozitivně, ale mají i výhrady.

Respondenti mapování názorů veřejnosti výrazně ocenili dobrou image města i kvalitu života v něm. Celkem 80 % z nich si myslí, že má Opava na venek dobrou image, jen 15 % respondentů s tímto nesouhlasí. Nejvíce si dle výsledků Opavu spojují s kulturou, zelení, bezpečím, čistotou nebo vzděláním. Zaznívaly však i negativní postřehy jako: „město komunikuje příliš formálně“, „image města tvoří i vyvalené pupky s pivem a cigárem na náměstí“, „v Opavě je nuda“, „žádná kultura“, „centrum bez života“, „rozšířený prodej drog“, „krachující obchody“.

43. Chybí marketingová strategie města.

Město postrádá jednotící marketingovou strategii, která by koncepčně řešila cíle a způsoby komunikace značky města Opavy směrem k cílovým skupinám. Absence dlouhodobých cílů tříští komunikaci a dopady nejsou měřené, komunikace se dělá spíše nárazově. Chybí cíle (například lákání obyvatel, udržení mladých, lákání investic), data a informace, které by hodnotily dlouhodobé marketingové cíle města a určovaly směr při řízení image a značky města. Město se propaguje především historicky a v oblasti cestovního ruchu. Město neuplatňuje současné přístupy k tzv. „place branding“, se kterými je standardem do propagace města jako místa atraktivního pro život, pro podnikání nebo pro studium vtáhnout klíčové aktéry jako je Hospodářská komora, univerzita, velcí zaměstnavatelé, podnikatelé v oblasti cestovního ruchu, kulturní instituce apod. Město vůbec nepracuje s interní komunikací, a to přes relativně vysoký zásah na cca 350 zaměstnanců.

44. Občané se neidentifikují s vizuálním stylem města.

Městu chybí funkční vizuální styl, který by obyvatele oslovoval. Současný grafický manuál a celkový vizuální styl města je zastaralý, logo města nevýrazné a špatně se s ním graficky pracuje. V konkurenci dalších log například na plakátech logo města zcela zaniká a stává se neviditelným. Navíc každá instituce ve městě, a to včetně městských příspěvkových organizací a společností, používá vlastní styl. I kvůli tomu se občané s vizuálním stylem města neidentifikují, neorientují se v něm a neumí tak rozdělit, co dělá město, co jiné instituce a co například soukromníci.

45. Městské informační kanály mají nadstandardně vysoký zásah mezi občany.

Naprostá většina obyvatel Opavy zná některý z informačních kanálů města. Tištěný zpravodaj Hláška vychází 11x ročně v nákladu 27000 kusů a každá domácnost v Opavě obdrží výtisk zdarma přímo do své schránky. Zpravodaj je apolitický, o jeho obsahu rozhoduje redakční rada tvořená zaměstnanci Magistrátu města Opavy. Zastupitelé mají k dispozici omezený prostor a jejich příspěvky jsou jasně označené. Občané a instituce v Opavě přispívají do obsahu vydání. Velký zásah mají i sociální sítě města, a to zejména stránka na Facebooku a nově i na Instagramu. Facebookový účet města sleduje až třetina aktivních občanů (mimo děti do 15 let a osoby starší 80 let), dochází zde k vysokému aktivnímu zapojení uživatelů (komentáře, dotazy, sdílení, lajkování). Kanál supluje informační linku města a v nejednom případě i podatelnu, město zde totiž komunikuje i mimo pracovní dobu a o víkendech a svátcích a odpadá bariéra v nutnosti někam telefonovat či někam osobně jít. Stránky na sociálních sítích se osvědčily i v rámci tzv. krizové komunikace města, zejména při koronavirové pandemii. Sociální sítě však naráží na personální podstav správců těchto stránek, počet interakcí ze strany občanů totiž neustále strmě roste. Slabinou sociálních sítí je jen malé množství placených kampaní města s násobně vyšším zásahem mezi uživateli. Stovky či nižší tisícovky přístupů denně mají i nové webové stránky města www.opava-city.cz, a to včetně součástí webových stránek Portálu občana. Občané s oblibou využívají i službu k hlášení závad ve městě

Není nám to jedno. K šíření informací o městě radnice využívá i pravidelný TV pořad na TV Polar Opavský expres, který má vysokou sledovanost zejména u občanů 50 plus.

46. Nízký zájem o politické rozhodování o městě.

Město se snaží občany zapojovat i do sledování a komentování politického rozhodování ve městě. Jednání zastupitelstva se přenáší on-line a je pak k dispozici i záznam, nejméně jednou ročně se pořádá setkání veřejnosti s vedením města Otevřená radnice, kde občané mohou dávat své podněty či dotazy. O přenosy zastupitelstva je zájem minimální, u exponovaných bodů je sledovanost maximálně v desítkách diváků. Na Otevřené radnice chodí nižší desítky občanů, většinou se jedná o stejné jedince, málokdy se přijde zapojit nováček.

47. E-kiosky nevyužívají naplno své možnosti.

Město má k dispozici čtyři elektronické tabule (z toho 3 „interaktivní“ s dotykovou obrazovkou a možností vyhledávání informací o městě). Tento komunikační nástroj se využívá minimálně, v případě instalace na nádraží Opava východ je pak velkým hendikepem dlouhodobá nefunkčnost, která odrazuje od dalšího použití.

Image města a participace: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Ochota lidí spolupracovat, vysoká míra kreativity, kvalitní lidský potenciál. • Spokojenost respondentů šetření s komunikací s Magistrátem. • Základní komunikaci lze vyřešit online (Portál občana). • Existence participativního rozpočtu. • Aktivní komunikace na sociálních sítích. • Vlastní ediční činnost města. • Vlastní grafik. • Zpravodaj Hláska. 	<ul style="list-style-type: none"> • Absence jednotící marketingové strategie. • Absence funkčního vizuálního stylu, který vychází z minulosti města. • Neidentifikace obyvatel s vizuálním stylem města. • Absence významných investičních akcí, které by podpořily PR města. • Nízký zájem o politické rozhodování o městě.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Další digitalizace a automatizace komunikace. • Cílené a promyšlené zapojování komunit a obyvatel do participačních procesů. • Aktivní zapojování dalších klíčových aktérů. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezájem o participaci ze strany obyvatel. • Únava z opakované komunikace plánování a nepřijetí brandu strategického plánování ze strany obyvatel, komunit nebo zástupců města. • Nárůst časově náročné komunikace přes sociální sítě.

Image města a participace: Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy
<ul style="list-style-type: none"> • Komunikace s občany a participace: odbor kancelář primátora, Místní agenda 21, oddělení hlavního architekta, samostatné pracoviště inženýrských sítí a dopravy, odbor sociálních věcí • Image města, PR a marketing: odbor kancelář primátora.

5. Ekonomika, podnikání a trh práce

Hlavní zjištění

- Míra nezaměstnanosti v Opavě patří k nejnižším v kraji i ČR.
- Na Opavsku působí řada významných nadregionálních firem a velkých zaměstnavatelů.
- Necelá polovina obyvatel si myslí, že v Opavě není dostatečná nabídka atraktivních pracovních míst.
- Výkonnost ekonomiky je v kraji (a současně i v Opavě) i přes výrazné zlepšení stále nízká.
- Rozvoj sektoru služeb je stejně jako v celém kraji i v Opavě ve srovnání s územím ČR pomalý.
- Podnikatelskému prostředí v Opavě pomáhá přítomnost řady malých a středních firem, maloobchod je ohrožován přítomností velkých nákupních center a v posledním roce také dopady výskytu COVID-19.
- Centrum města nabízí k využití poměrně vysoký počet prázdných jednotek pro podnikatelské využití.
- V Opavě chybí připravené prostory a plochy pro lákání investic a inovativních malých a středních firem.
- Stejně jako v celé metropolitní oblasti je i v Opavě relativně nízká motivace k podnikání.
- Nové programové období je příležitostí pro podporu podnikání a inovací v Opavě v kombinaci s regenerací měst a brownfieldů.

5.1 Zaměstnanost a trh práce

48. Míra nezaměstnanosti v Opavě patří k nejnižším v rámci kraje i ČR.

Nezaměstnanost v okrese Opava 3,5 % za leden 2021 je v ČR pod průměrem (průměr ČR byl v lednu 2021 na úrovni 4,3 %). V kraji je míra nezaměstnanosti v Opavě v rámci okresů nejnižší. Pod průměrem ČR je i podíl uchazečů, kteří jsou v evidenci úřadu práce déle než 12 měsíců (23,5 %), podíl za celý kraj činí 35,7 %. Největší počet uchazečů o zaměstnání je evidován ve věkové kategorii 50-59 let napříč všemi okresy Moravskoslezského kraje. Z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání jde o osoby se základním vzděláním a se středoškolským vzděláním s výučním listem.

49. Na Opavsku působí řada významných nadregionálních firem a velkých zaměstnavatelů.

K nejvýznamnějším zaměstnavatelům na Opavsku nebo přímo v Opavě patří subjekty veřejné správy (Statutární město, úřady veřejné správy, Slezská univerzita, Slezská nemocnice, opavské školy). K významným zaměstnavatelům mezi soukromými podniky lze zařadit například společnosti působící v odvětví automobilového průmyslu (BRANO, KSR Industrial, KOMAS, Strojcar, Witzenman), strojírenství (Ferram, OSTROJ), potravinářském průmyslu (Mondelez, Bidfood, Bivoj, Moravskoslezské cukrovarny), farmaceutickém průmyslu (Teva Pharmaceuticals), dopravě a logistice (TQM – holding, RKL Opava, Štencel Transport), polygrafickém průmyslu (Tiskárna Grafico, Optys) nebo výrobce lan v Bolaticích u Opavy (Lanex) či výrobce obalů z vlnitých lepenek (Model Obaly).

50. Necelá polovina obyvatel si myslí, že v Opavě není dostatečná nabídka atraktivních pracovních míst.

Více než dvě pětiny obyvatel (42 %) v rámci proběhlého mapování názorů veřejnosti zcela nebo částečně souhlasí s tím, že v Opavě si může najít zajímavou práci, 45 % je přesvědčeno o opaku. Jen 15 % respondentů si myslí, že jsou pracovní místa v Opavě dostatečně ohodnocena, 65 % s výrokem nesouhlasí.

5.2 Podnikavost a inovace

51. Výkonnost ekonomiky je v kraji (a současně i v Opavě) i přes výrazné zlepšení stále nízká.

Výkonnost ekonomiky Moravskoslezského kraje je i přes nadprůměrné tempo růstu a výrazné zlepšení v posledních letech stále nízká, pod průměrem ČR i EU. Hrubý domácí produkt, ať už v celkovém objemu či v přepočtu na obyvatele, roste pomaleji než v hlavním městě Praze nebo Středočeském a Jihomoravském kraji. HDP na obyvatele zaostává do značné míry především kvůli nízké ekonomické aktivitě obyvatel MSK (relativně vyšší nezaměstnanosti v rámci ČR a zejména nízké míře podnikavosti obyvatel, která je druhým z klíčových faktorů výkonnosti ekonomiky).

52. Rozvoj sektoru služeb je stejně jako v celém kraji i v Opavě ve srovnání s územím ČR pomalý.

Rozvoj služeb, zejména kvalifikovanějších (informační, finanční, profesní, vědecké a technické činnosti) je pomalý ve srovnání s celým územím ČR v celém Moravskoslezském kraji. Mezi společnosti s vyšším inovačním potenciálem lze zařadit například společnosti Lanex, Brano, Mondelez nebo Teva. V Opavě dlouhodobě chybí inovační podnikatelská infrastruktura a služby, které by pomáhaly systematicky rozvíjet malé a střední firmy s inovačním potenciálem.

53. Podnikatelskému prostředí v Opavě pomáhá přítomnost řady malých a středních firem, maloobchod je ohrožován přítomností velkých nákupních center a v posledním roce také dopady výskytu COVID-19.

Podnikatelskému prostředí v Opavě pomáhají malé firmy, které vytváří městu přidanou hodnotu. Na území města je řada malých firem, které jsou aktivní a prosperující, posilují trh práce a pozitivně ovlivňují fungování města v širším kontextu. Město posiluje vazby s místními podnikateli a regionálními prodejci prostřednictvím akcí, jako jsou Vánoční trhy, farmářské trhy a další akce pořádané městem, aktivně podporuje výrobky s certifikací „Regionální produkt Opavské Slezsko“ (prodej v TIC, prodej na trzích, využití jako propagační předmět města atd.). Rozvoj velkých nákupních středisek je vnímán jako brzda pro rozvoj maloobchodu především v centru města. Ohrožením pro další rozvoj jsou dopady vládních opatření včetně uzavření maloobchodu související s výskytem viru COVID-19.

54. Centrum města nabízí k využití poměrně vysoký počet prázdných jednotek pro podnikatelské využití.

Na základě pasportizace služeb v městském centru provedeném v roce 2019 bylo zjištěno, že dominantní složkou nabídky centra je maloobchod (39 %) následován ostatními službami (32 %) a gastronomií (19 %). Dominantní maloobchodní kategorii představují domácí potřeby a k nim přidružené prodejny jako hračkářství, knihkupectví apod. (43). V městském centru Opavy byl také zaznamenán poměrně vysoký počet (23) prázdných či opuštěných jednotek (10 %). V centru Opavy je poměrně vysoký počet prodejen levných oděvů a secondhandů, které značí, že prodejny

se sortimentem s vyšší cenou mají problém se v městském centru udržet. Vybavenost městského centra Opavy z pohledu nabídky ostatních služeb je poměrně dobrá a odpovídá velikosti a významu městského centra Opavy. Jako problematické se však může jevit prostorové rozložení služeb pro občany, které v některých částech ulic scházejí, např. v ulici Kolařská, Ostrožná či na Masarykově třídě. Služby pro občany totiž představují významné generátory pěších proudů a magnety pro návštěvníky centra, což podporuje okolní maloobchodní a gastronomické jednotky. Na zmíněných ulicích byl rovněž zaznamenán zvýšený počet prázdných či opuštěných jednotek. Tyto jednotky jsou poměrně velké oproti historickým centrům jiných měst, chybí drobné provozovny. Řešením by mohl být například pilotní koncept sdílených obchodů.

55. V Opavě chybí připravené prostory a plochy pro lákání investic a inovativních malých a středních firem.

V současnosti je nedostatečná nabídka zasíťovaných rozvojových ploch připravených v souladu s dlouhodobým promyšleným PR a marketingem města zacíleným na lákání investorů, kteří mají potenciál obohatit Opavu o přítomnost firem o aktivity v sektorech s vyšší přidanou hodnotou a přispěním lákání nových obyvatel za prací do Opavy. Za účelem vybudování zasíťované průmyslové zóny pro firmy a investory s vysokou přidanou hodnotou město vykoupilo pozemky v Opavě-Vávrovicích. V Opavě absentuje infrastruktura sdílených prostor, propojených se službami na podporu zakládání a rozvoje malých a středních firem, jejich síťování a podpora při tvorbě nových pracovních míst v atraktivních sektorech (spojených s inovacemi, kreativitou, technologiemi) v souladu s krajskou strategií inteligentní specializace (RIS3). Příležitostí je rovněž rozvoj oborové a mezisektorové spolupráce a pozitivně přijímaná role Okresní hospodářské komory s cílem propojit firmy a využít příležitosti nových trendů (cirkulární ekonomika, nová energetika, digitalizace, kreativní průmysly apod.).

56. Stejně jako v celé metropolitní oblasti je i v Opavě relativně nízká motivace k podnikání.

V celorepublikovém srovnání je v kraji druhý nejnižší počet ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel. Nízká míra podnikavosti je do značné míry dána historickým vývojem regionu, silnou zaměstnaneckou tradicí ve velkých podnicích těžkého průmyslu a nízké ochotě i nedostatku kompetencí velkého podílu obyvatel začít samostatně podnikat. Problematikou je také územní plán a redukce podnikatelských ploch ve vnitřním městě. Přesto lze v pětiletém období 2014–2018 pozorovat rostoucí tendenci počtu ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou, zejména obchodních společností, ale i živnostníků. Nejméně podnikatelských subjektů na počet obyvatel je v obcích na Karvinsku, Orlovsku, Havířovsku a Bohumínsku.

Komplexní služby stávajícím i novým investorům nabízí rozvojová agentura Moravskoslezské Investice a Development, stejně jako obdobné subjekty v dalších městech a obcích v kraji, například v Havířově, Frýdku-Místku, Opavě, Karviné. Aktivní spolupráce vedení města Ostravy i Moravskoslezského kraje s investory, propagace investičních příležitostí ve spolupráci s agenturou CzechInvest a synergie s technickou univerzitou pozitivně ovlivnily vývoj kraje v posledních dvaceti letech. V posledních letech se na toto téma rozvíjí spolupráce Opavy s Moravskoslezským inovačním centrem a Slezskou univerzitou (využití příkladu dobré praxe z Karviné – Business Gate). V přepočtu podnikatelských subjektů na 1 000 obyvatel si Opava vede podobně jako Ostrava a lépe než Karviná nebo Bruntál. Přesto má smysl podnikavost dále systematicky podporovat.

57. Nové programové období je příležitostí pro podporu podnikání a inovací v Opavě v kombinaci s regenerací měst a brownfieldů.

Nové programové období kohezní politiky a podpora spravedlivé transformace v uhelných regionech počítá s podporou malého a středního podnikání, podporou produktivních investic a investic pro přechod k nízkouhlíkové ekonomice na celém území Moravskoslezského kraje. S využitím Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost budou mít malé a střední firmy příležitost investovat do digitalizace, inovací a rozvoje dovedností lidských zdrojů. S využitím Fondu pro spravedlivou transformaci bude možné tuto podporu posílit a integrovat se službami, které nabízí například Moravskoslezské inovační centrum. Cílem je podpořit také sdílenou infrastrukturu a služby pro začínající a rozvíjející se podnikatele. Příležitostí může být dosud nevyužitý potenciál prázdných ploch a budov v areálu Dukelských kasáren a areálu Magistrátu na Krnovské ulici, jež je také bývalými kasárnami.

Bude podpořen rozvoj podnikatelských kompetencí a ochoty k samostatnému podnikání formou integrace do výuky na školách, formou poradenství, koučinku, akceleračních programů, networkingových akcí, soutěžních a inspirativních akcí. Budou podpořeny konzultační, akcelerační a inkubační služby, sdílené dílny, laboratoře, koučinkové programy, tvorba a rozvoj sítí pro sdílení zkušeností a spolupráci expertů, rozvoj sdílených služeb a rozšíření nabídky atraktivních podnikatelských nemovitostí (v kombinaci s regenerací brownfieldů a regenerací měst).

Ekonomika, podnikání a trh práce: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Přítomnost aktivních malých firem • Přítomnost významných velkých firem, včetně firem s vysokým inovačním potenciálem. • Nízká míra nezaměstnanosti. Dlouhodobě relativně nižší než ve zbytku Moravskoslezského kraje. • Spolupráce města s místními podnikateli a regionálními prodejci na městských akcích. • Dobrá strategická poloha města s podnikatelským potenciálem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezasíťované průmyslové plochy • Absence infrastruktury a služeb ve městě, která poskytuje poradenství a zázemí začínajícím, perspektivním a inovativním malým a středním firmám. • Absence malých a středních inovačních a high-tech firem (například ICT) • Absence významného investora s vysokou mírou přidané hodnoty.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí dynamika ekonomiky kraje • Spolupráce s Moravskoslezským inovačním centrem a Moravskoslezskými Investicemi & Developmentem • Externí financování na podporu rozvoje malých a středních podniků, inovací a transferu technologií • Spolupráce se Slezskou univerzitou – využití konceptu Business Gate • Propojenější dopravní infrastruktura • Prohlubování spolupráce s podnikateli při organizaci významných městských akcí. • Potenciál polského trhu. • Regulace nákupních center a podpora maloobchodu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odliv obyvatel z města, včetně aktivních lidí s podnikatelským duchem. • Dopady COVID na spotřebitelskou poptávku a motivaci a ochotu podnikat. • Přesun inovativních firem a kreativních odvětví do dynamičtějšího prostředí (Ostrava, Brno, Praha apod.).

Ekonomika, podnikání a trh práce: Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy

- Trh práce a zaměstnanost: odbor školství, odbor finanční a rozpočtový
- Podnikavost a inovace: odbor rozvoje a strategického plánování, odbor přípravy a realizace investic

6. Doprava

Hlavní zjištění

- Doprava tvoří 27 % uhlíkové stopy města, je významným zdrojem znečištění ovzduší a hluku.
- Nejčastějším důvodem nevyužití vyhrazených parkovacích stání je podle PUMM neochota akceptovat jakoukoli docházkovou vzdálenost.
- Podíl dětí dopravujících se do školy autem je vyšší než v jiných městech.
- Rozvoj sítě obchvatů a zvyšování intermodality představují potenciál pro snížení intenzity dopravy.
- Počet cestujících v městské hromadné dopravě se každoročně snižuje.
- Většina respondentů šetření si myslí, že je město přívětivé pro kola i pěší, stav cyklotras a cyklostezek by se však měl dále zlepšovat.
- Opava je součástí Partnerství pro městskou mobilitu.
- Nejvyšší podíl cest představuje individuální automobilová doprava, o něco méně doprava pěší.

6.1 Dopravní infrastruktura

58. Doprava tvoří 27 % uhlíkové stopy města, je významným zdrojem znečištění ovzduší a hluku. Největší vliv na uhlíkovou stopu dopravy mají domácnosti (68,8 %) a podniky (27,9 %), zbylé 3,3 % připadají na obec. Cesty autem se na uhlíkové stopě města z dopravy podílejí z 34,6 %, letecká doprava z 31 % a silniční nákladní doprava z 26,6 %, zbývající část tvoří ostatní doprava (MHD, železnice aj.). Doprava je významným zdrojem znečištění ovzduší (společně s lokálními topeništi) a hluku.

59. Nejčastějším důvodem nevyužití vyhrazených parkovacích stání je podle PUMM neochota akceptovat jakoukoli docházkovou vzdálenost.

Parkování je jednou z nejčastěji zmiňovaných výzev města, 76 % respondentů v dotazníku považuje počet parkovacích míst ve městě za nedostačující. Podle PUMM parkuje denně mimo vyhrazené parkoviště 1 750 vozidel, zhruba 800 vyznačených parkovacích míst naopak zůstává neobsazeno právě kvůli neochotě akceptovat docházkovou vzdálenost. Tlak na parkování v centru je způsoben také zvyšující se dojížděkou do města. Město má vypracovanou studii pro systém rezidenčního parkování společně s dopravními průzkumy parkování, zavedení tohoto systému je však závislé na politickém rozhodnutí.

60. Podíl dětí dopravujících se do školy autem je vyšší než v jiných městech.

Důvodem je chybějící spádovost škol, která vytváří tlak na kvalitu školních zařízení, avšak zatěžuje dopravu. Do školy se zhruba 57 % dětí dopravuje pěšky, 1 % na kole, 20 % MHD a 22 % autem. Hlavním důvodem volby auta je jízda s rodiči, kteří se přepravují do práce (66 %), mezi další důvody patří přílišná vzdálenost školy (23 %) a pohodlnost cesty autem (20 %). Příčinou volby auta je dle výzkumu společnosti CI2 z roku 2019 také samotná automobilová doprava ve městě (absence/nebezpečnost některých přechodů, křižovatek či chodníků, frekventovanost dopravy, neohleduplnost některých řidičů) a riziko setkání s „nebezpečnými lidmi“. Oproti ostatním městům je v Opavě vyšší i pocit bezpečí na cestě do školy, který může být způsoben jak častější přepravou

autem, tak zaváděnými opatřeními, např. strážci přechodů. Důvodem pro nízký podíl dopravujících se na kole může být také absence cyklistických pruhů.

61. Rozvoj sítě obchvatů a zvyšování intermodality představují potenciál pro snížení intenzity dopravy.

Dle názorového šetření považuje více než polovina respondentů intenzitu dopravního provozu v centru města za nepřiměřenou, oblasti dopravy přikládají Opavy nejvyšší prioritu, pravděpodobně z důvodu nedostatku parkovacích míst nebo intenzitě dopravy. Mezi největší úspěchy v oblasti dopravy na základě podnětů obyvatel patří budování obchvatů a rekonstrukce místních komunikací. V roce 2020 byla zahájena stavba západní části severního obchvatu Opavy, která odvede většinu tranzitní dopravy z města. Měly by být hotova do tří let.

6.2 Udržitelná mobilita

62. Počet cestujících v městské hromadné dopravě se každoročně snižuje.

V roce 2019 přepravil MDPO 8 875 tisíc osob, což je o téměř 1 400 tisíc osob méně než v roce 2015. Ačkoli je dle názorového šetření téměř 70 % respondentů spokojeno s veřejnou dopravou, ať už jde o návaznost spojů nebo čistotu vozidel, je důležité MHD dále zatraktivňovat. Silnou stránkou opavské MHD je vysoký podíl vozidel s nízkými či nulovými emisemi a vozový park MDPO zajišťující MHD Opava, který je plně nízkopodlažní. V roce 2020 byla vypracována studie k optimalizaci MHD. Podle ní je přepravní nabídka v trolejbusové dopravě sjednocená a srozumitelná, naopak slabou stránkou je platba pouze v hotovosti v autobusech. Obsluha okrajových částí je kryta s ohledem na poptávku cestujících. Vzhledem ke snižování počtu osob přepravovaných v MHD je nutné podporovat osvětu a atraktivitu alternativní nabídky udržitelných druhů dopravy a také spolupráci s firmami. Je potřeba nadále podporovat bezkontaktní způsoby platby a zachování nižší ceny jízdného při bezkontaktních platbách (např. bezkontaktní čipová karta ODISka, bankovní karty, mobilní aplikace ODISapka), těmito způsoby dojde ke zrychlení odbavení cestujících, a tím k dalšímu snížení vlivu nástupu předními dveřmi na jízdní dobu spojů. Dále je žádoucí dokončení plné tarifní integrace MHD Opava do ODIS.

63. Většina respondentů šetření si myslí, že je město přívětivé pro kola i pěší, stav cyklotras a cyklostezek by se však měl dále zlepšovat.

Dle PUMM z roku 2015 není cyklistická síť v Opavě dostatečně bezpečná a propojená, stejně tak vyhodnotil PUMM jako jeden z problémů množství nebezpečně dlouhých přechodů pro chodce. Oproti tomu 66 % respondentů v rámci mapování názorů veřejnosti během procesu zpracovávání strategie odpovědělo, že je Opava pro kola přívětivá, 26 % se vyjádřilo opačně. Přes 90 % respondentů si myslí, že je město přívětivé pro chodce a pouhých 7 % s tímto výrokem nesouhlasí. V otevřených otázkách se objevila řada požadavků na zlepšení stavu cyklotras a cyklostezek.

64. Opava je součástí Partnerství pro městskou mobilitu.

Opavou vede 22 km cyklostezek a 16 cyklotras, nejčastější jsou stezky společné pro chodce a cyklisty. Všechny cyklotrasy jsou zpracovány a zveřejněny v mapovém portálu města. Momentálně dochází k propojování jednotlivých úseků, budování infrastruktury i osvětě obyvatel. Jako součást spolku Partnerství pro městskou mobilitu zřídila Opava pozici cyklokoordinátora. Od

roku 2020 je v Opavě dostupná služba sdílených kol, po zavedení služby si aplikaci nainstalovalo přes tisíc obyvatel.

65. Nejvyšší podíl cest představuje individuální automobilová doprava, o něco méně doprava pěší.

Individuální automobilová doprava představuje 37 % cest (34 % v letním období), pěší doprava 35 % cest (31 % v letním období), 24 % cest tvoří veřejná hromadná doprava, 4 % cest cyklodoprava (11 % v letním období). Data pocházejí z let 2013/2014, kdy byl zpracováván Plán udržitelné městské mobility. Dlouhodobý cíl nastavený v Plánu udržitelné městské mobility měl za cíl dosáhnout do roku 2020 změny dělby přepravní práce u cyklodopravy na 20 %, veřejné hromadné dopravy na 24 %, pěší dopravy na 32 % a automobilové dopravy na 24 %. Potenciál pro rozvoj udržitelné dopravy je dán nízkou přepravní vzdáleností (24 % cest do 2 km, 83 % cest do 10 km).

Doprava: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuální budování obchvatů a rozvoj silniční sítě. • Hustá síť linek a pozitivně hodnocená kvalita MHD. • Hodnocení Opavy jako přívětivé pro cyklisty a pěší. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nespokojenost obyvatel s počtem parkovacích míst. • Vyšší intenzita dopravy v centru města. • Doprava je významný zdroj znečištění ovzduší a hluku. • Doprava je významný zdroj uhlíkové stopy města. • Klesající počet cestujících v MHD.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora elektrodopravy. • Zvyšování bezpečnosti cyklodopravy. • Modernizace řízení dopravy (semafony, řízení dopravy). • Další rozvoj sítě obchvatů a revitalizace místních komunikací. 	<ul style="list-style-type: none"> • Narůstající individuální automobilová doprava. • Nedostatek místa pro budování dalšího parkování. • Dopravní zácpy v důsledku narůstající intenzity dopravy.

Doprava: Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy

- odbor dopravy

Doprava: Zodpovědnost jiného subjektu založeného městem a okolními městy a obcemi

- Sdružení pro výstavbu komunikace I/11-I/57

7. Vzdělávání

Hlavní zjištění

- Klíčovým strategickým dokumentem je Místní akční plán pro vzdělávání, na který by měla strategie navázat.
- Zaměření škol je diferenciované, mezi školami a městem je nastavená velmi dobrá spolupráce.
- Město ve spolupráci s Hospodářskou komorou podporuje polytechnické vzdělávání.
- Kapacita mateřských i základních škol je dostatečná.
- Na středních školách je podporována spolupráce se zaměstnavateli a duální vzdělávání.
- Zájmová činnost je v Opavě poskytována primárně Střediskem volného času, ale také Slezskou univerzitou v Opavě.
- Opava těží ze své role univerzitního města s excelentními výzkumnými obory a vazbou na firemní sektor.
- Slezská univerzita v Opavě se podobně jako město vypořádává s klesající demografickou křivkou.
- Slezská univerzita v Opavě se zaměřuje na profesně orientované programy a podnikavost.
- Univerzita má významný společenský přesah do života města.
- Město má s univerzitou uzavřené memorandum, spolupráci chce dále prohlubovat.
- Roste počet zájemců o kurzy celoživotního vzdělávání a univerzity třetího věku.

7.1 Mateřské, základní a střední školy

66. Klíčovým strategickým dokumentem je Místní akční plán pro vzdělávání, na který by měla strategie navázat.

Současný MAP pro vzdělávání do roku 2023 se zaměřuje na kvalitu předškolního vzdělávání, individuální přístup k žákům, rozvoj podnikavosti, aktivního občanství, kariérového poradenství, polytechnického vzdělávání a vzdělávání reagujícího na potřeby trhu práce. Tento klíčový dokument byl však zpracován takřka bez účasti opavských škol a Odboru školství. Dalšími důležitými dokumenty jsou koncepce EVVO (zaměřující se hlavně na školská zařízení), Koncepce prevence kriminality a protidrogové politiky (preventivní aktivity pro děti a mládež) a Místní plán inkluze (omezování vnější diference a podpora desegregace v základním vzdělávání, integrace žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka).

67. Zaměření škol je diferenciované, mezi školami a městem je nastavená velmi dobrá spolupráce.

Přístup odboru školství vůči školám je proaktivní, nabízí mimo jiné konzultační činnost, metodické vedení, nadstandardní spolupráci s řediteli. Město podporuje setkávání zástupců škol (např. ředitelů, školních ekonomů, speciálních pedagogů, koordinátorů EVVO). Mateřské, základní i střední školy vzájemně spolupracují na soutěžích, projektových dnech a dalších programech pro děti. Každá opavská mateřská škola má navázanou dlouhodobou vzájemnou spolupráci se základní školou v jejím bezprostředním okolí, což podporuje plynulý přechod dětí. Základní školy spolupracují nejen se středními školami, ale také s univerzitami. Každá ze základních škol má jiné zaměření, které se projevuje na nabídce rozšířené výuky (např. matematika, přírodověda, sport ad.). Pestrou paletu mimoškolních aktivit nabízí Středisko volného času i Základní umělecká škola.

68. Město ve spolupráci s Hospodářskou komorou podporuje polytechnické vzdělávání.

Společně s Okresní hospodářskou komorou realizovalo město několik projektů, např. Ponky do MŠ, Vybavení dílen na ZŠ, Obnovení kariérového poradenství nebo Veletrh povolání (propojení škol se zaměstnavateli). Mezi další projekty patří zřízení kroužků robotiky na ZŠ, žáci základních škol pak pořádají v rámci projektových dnů pro děti z mateřských škol ukázky robotiky a polytechniky. Mezi připravovanými projekty města je Centrum polytechnického vzdělávání provozované Střediskem volného času, kde vzniknou řemeslné nebo robotické učebny. Podle dotazníkového šetření v MAP pro ORP Opava z roku 2016 byl pro MŠ v oblasti polytechnického vzdělávání překážkou nedostatek financí, pomůcek a absence pracovníka pro rozvoj polytechnického vzdělávání. ZŠ považovaly za překážky nedostatečné prostory a vybavení odborných učeben a nedostatek financí pro volitelné předměty a kroužky.

69. Kapacita mateřských i základních škol je dostatečná.

Na území města je celkem 16 mateřských škol, z nichž 14 zřizuje město a 2 kraj. Ve školním roce 2019/2020 je navštěvovalo přes 1 900 dětí, kapacita MŠ byla naplněna z 90 %. Téměř všechny MŠ přijímají i dvouleté děti. Základních škol je celkem 20, z nichž je 15 zřizovaných městem, 3 krajem, 1 církví a 1 MŠMT pro tělesně postižené. Celkem 5 škol zřizovaných městem má pouze 1. stupeň, jedna z nich je Montessori. Ve školním roce 2019/2020 docházelo do základních škol přes 5 500 žáků, základní školy tak byly naplněny z 68 %. Predikce vývoje počtu obyvatel v Opavě počítá s mírným poklesem počtu dětí do 14 let.

70. Na středních školách je podporována spolupráce se zaměstnavateli a duální vzdělávání.

Kapacita 13 středních škol na území Opavy je obsazena z 60 %, dochází na ně téměř 5 000 žáků. Jsou zde 2 všeobecná gymnázia, další školy se zaměřují na podnikání, obchod, zemědělství, stavebnictví, hotelnictví a služby, průmysl nebo umění. Většinu zřizuje kraj, 2 jsou soukromé. Moravskoslezský kraj podporuje rozvoj technického odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli, inovativními firmami a institucemi (např. MSIC, MS Pakt). Některé ze středních škol jsou zapojeny do konceptu duálního vzdělávání, kdy se žáci učí praktické dovednosti přímo ve firmě. V žebříčku škol doporučených zaměstnavateli v Moravskoslezském kraji obsazují dvě první místa právě opavské školy, Střední škola průmyslová a umělecká a Střední škola technická. Přesto žáci v kraji jeví stále největší zájem o gymnázia.

71. Zájmová činnost je v Opavě poskytována primárně Střediskem volného času, ale také Slezskou univerzitou v Opavě.

Město zřizuje Středisko volného času, které poskytuje zájmové vzdělávání dětem, pedagogům i jiným fyzickým osobám. Pro svou činnost využívá dvě budovy, provozuje Opavskou minizoo a Loutkové divadlo. Zřizuje téměř 120 kroužků se zhruba 1 500 účastníky. Zaměřuje se na folklor, cimbálovou muziku, zpěv, tanec, divadlo, výtvarné i keramické předměty, přírodovědné a technické kroužky (radio-elektro, modelářství) i sport (volejbal, florbal, badminton, vodáctví, střelectví aj.). Pořádá akce pro veřejnost, provozuje turistický srub a loděnici. Existuje riziko, že by vlivem církevní restituce mohlo středisko přijít o budovu loutkového divadla, a tím o prostor pro své aktivity. Nabídku zájmové činnosti rozvíjí i Slezská univerzita, její Matematický ústav otevřel matematickou pohotovost a mozkovou posilovnu BrainFitness, v níž si zájemci mohou vyzkoušet různé hry, hlavolamy a šifry pro rozvoj logického myšlení. V Opavě také aktivně funguje Zastupitelstvo dětí a mládeže.

7.2 Celoživotní a univerzitní vzdělávání

72. Opava těží ze své role univerzitního města s excelentními výzkumnými obory a vazbou na firemní sektor.

Slezská univerzita v Opavě je jednou ze tří veřejných vysokých škol v kraji. Čtyři její součásti sídlí přímo v Opavě – Fyzikální ústav, Matematický ústav, Filozoficko-přírodovědecká fakulta a Fakulta veřejných politik. Díky excelentnímu výzkumu a další tvůrčí činnosti univerzita láká vědecké kapacity nejen z ČR, ale i ze zahraničí. Univerzitní studenti přinášejí místním podnikatelům zisky a představují pro ně také potenciální pracovní zdroje. Slezská univerzita v Opavě je často označována za regionální univerzitu, je si vědoma svého vlivu na město, má zájem prohlubovat spolupráci a být spolehlivým regionálním partnerem a také pomáhat s řešením místních problémů, např. formou výzkumu.

73. Slezská univerzita v Opavě se podobně jako město vypořádává s klesající demografickou křivkou.

V Opavě studuje téměř 3 000 vysokoškolských studentů. Za posledních 5 let se počet studentů snížil o 20 %. Ve svém strategickém záměru univerzita deklaruje stabilizaci a navyšování počtu studentů jako jednu z hlavních priorit. Své marketingové aktivity cílí také do zahraničí, počet přijatých zahraničních studentů každoročně narůstá. Univerzita je důležitá pro udržení mladých lidí v regionu a zároveň je významným zaměstnavatelem (přes 400 zaměstnanců v Opavě). Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v Opavě bylo v roce 2011 celkem 12 % (SLDB, 2011).

74. Slezská univerzita v Opavě se zaměřuje na profesně orientované programy a podnikavost.

Univerzita plánuje i nadále podporovat svou profesní orientaci a v užší spolupráci s místními zaměstnavateli lépe připravovat studenty na současné a budoucí potřeby trhu práce. Téměř polovina studentů Slezské univerzity v Opavě již dnes využívá možnosti kombinovaného studia, jedná se o nejvyšší podíl z českých veřejných vysokých škol. Univerzita se chce zaměřit na zvyšování kompetencí studentů v oblasti podnikání, plánuje akreditaci unikátního studijního programu Inovativní podnikání a rozšiřovat aktivity karvinského Business Gate do Opavy.

75. Univerzita má významný společenský přesah do života města.

Slezská univerzita v Opavě organizuje nebo se podílí na řadě kulturních, osvětových a dalších akcí. Patří mezi ně Majáles, festival studentské tvorby Opavský páv, multižánrový studentský festival Na Cestě nebo zdravotně-osvětová akce Dny prevence. Výjimečnými projekty s přesahem k veřejnosti jsou také Unisféra nebo observatoř Whoo. Podporu komunitního života a společenskou odpovědnost deklaruje univerzita ve svém strategickém záměru.

76. Město má s univerzitou uzavřené memorandum, spolupráci chce dále prohlubovat.

Ačkoli má město s univerzitou uzavřené memorandum o spolupráci do roku 2025, požadavek na další prohlubování vzájemné spolupráce přichází jak od vedení města, tak z nového strategického záměru univerzity. Slezská univerzita v Opavě má zájem reflektovat celospolečenské a aktuální výzvy, intenzivněji se zapojit do strategického regionálního rozvoje a do života sídelních měst.

77. Roste počet zájemců o kurzy celoživotního vzdělávání a univerzity třetího věku.

Slezská univerzita v Opavě je významným poskytovatelem celoživotního vzdělávání. Za posledních 5 let narostl počet účastníků kurzů CŽV a univerzity třetího věku, která je důležitá pro zpestření nabídky aktivního stáří. Univerzita plánuje v novém strategickém záměru kurzy CŽV dále rozšiřovat, a to v návaznosti na potřeby zaměstnavatelů a Úřadu práce. Vzdělávací kurzy nabízejí i další instituce, např. FAKTUM nebo Středisko vzdělávání.

Vzdělávání: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Spokojenost respondentů šetření s kvalitou vzdělávání. • Dostatečná kapacita MŠ a ZŠ. • Vzájemná spolupráce škol a diferenciací jejich zaměření. • Nadstandardní spolupráce města se školskými příspěvkovými organizacemi a aktivní zapojování do projektů. • Podpora polytechnického vzdělávání společně s OHK. • Existence Koncepce EVO, Místního plánu inkluze, Koncepce prevence kriminality. • Investice do infrastruktury (např. odborné učebny, přírodní zahrady při MŠ). • Nabídka Střediska volného času. • Přítomnost Slezské univerzity v Opavě. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mírné zhoršení ve SCIO testech žáků 5. a 9. ročníků. • Problematická docházka do škol spojená s předčasným odchodem ze středních škol. • Nedostatečná evaluace aktivit a činností kvalitního a inkluzivního vzdělávání v rámci místní vzdělávací soustavy.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora škol v oblasti financí a investic. • Více pracovních příležitostí pro mladé lidi. • Posilování spolupráce se Slezskou univerzitou v Opavě. • Posílení vybraných pozic na školách (sociální pedagog, školní asistent, psycholog, speciální pedagog). • Zvyšování podílu dětí zapojených do předškolního vzdělávání. • Revize kurikula základního vzdělávání (podpora vzdělanosti, samostatnosti, finanční gramotnosti, práce s informacemi). • Podpora vzdělávání vedení škol (například školení na kritické myšlení a manažerské dovednosti). • Nedostatečná komunikace a spolupráce mezi školami a rodinami dětí a žáků. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nemožnost financování specializovaných činností, které zastávají pedagogové (ICT koordinátor, ekonom, správce majetku ad.). • Rozdíly ve znalostech žáků způsobené distanční výukou vlivem vládních opatření během pandemie COVID-19. • Nedostatek financování a nižší daňové příjmy města. • Rostoucí míra segregace. • Ztráta budovy Loutkového divadla vlivem církevní restituce.

Vzdělávání: Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy

- odbor školství

8. Zdravotní a sociální péče

Hlavní zjištění

- Síť sociálních služeb je široká, chybí ale komunitní centra.
- Ve městě je zaveden funkční proces komunitního plánování.
- Město podporuje projekty v oblasti sociální péče a začleňování prostřednictvím dotačního programu Sociální a související služby.
- Ve městě je nedostatek sociálního bydlení a absence návazného bydlení.
- Kapacita pobytových sociálních služeb pro seniory není dostatečná, poptávka bude dále narůstat.
- V Opavě je ve srovnání s ČR podíl osob v exekuci nižší.
- Stomatologů je v Opavě více v porovnání s jinými okresy, přesto jich není dostatek.
- Počet lůžek akutní nemocniční péče je dostatečný, chybí hlavně zdravotnický personál.
- Dvě třetiny respondentů šetření si myslí, že je zdravotní péče dobře dostupná a dostatečně kvalitní, městu chybí dostatek informací o zdravotním stavu obyvatel.
- Krajské zdravotnictví musí čelit důsledkům způsobeným nadměrnou emisní zátěží, nezdravým životním stylem a stárnutím obyvatel.
- V průběhu pandemie COVID-19 fungovala spolupráce Slezské nemocnice s univerzitou i střední zdravotnickou školou.

8.1 Sociální péče a začleňování

78. Síť sociálních služeb je široká, chybí ale komunitní centra.

Více než polovina respondentů je dle mapování názorů veřejnosti spokojena s kvalitou a dostupností sociálních služeb. Silnými stránkami oblasti jsou dle Odboru sociálních věcí kromě široké sítě také kvalitní sociální pracovníci a fungující spolupráce mezi relevantními subjekty. Za hlavní slabé stránky je považován nedostatek pracovníků v sociální sféře, dostupné bydlení a finanční nestabilita a závislost. Posílit by se měly služby pro rodiny s dětmi s poruchou autistického spektra, pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním a integrační aktivity pro osoby se sociokulturním znevýhodněním a majoritu. Chybí komunitní centrum pro osoby se sociokulturním znevýhodněním i děti se zdravotním postižením.

79. Ve městě je zaveden funkční proces komunitního plánování.

Město má zpracovaný Komunitní plán rozvoje sociálních a souvisejících služeb do roku 2021, v rámci komunitního plánování se pravidelně schází 6 pracovních skupin – Koordinační skupina, Děti, mládež a rodina, Osoby s duševním onemocněním, Senioři, Osoby se sociokulturním znevýhodněním, Osoby se specifickými sociálními problémy, Osoby se zdravotním znevýhodněním.

80. Město podporuje projekty v oblasti sociální péče a začleňování prostřednictvím dotačního programu Sociální a související služby.

Dotační program je rozdělen do dvou oblastí, a to Sociální služby a Související služby a aktivity. Tyto oblasti jsou dále rozděleny na dotační tituly. Pro rok 2021 bylo stanoveno pět prioritních oblastí podpory:

služby sociální péče + hospicová péče; služby sociální prevence + chráněné dílny, chráněné zaměstnávání; odborné sociální poradenství; dobrovolnictví na území města Opavy; ostatní související služby a aktivity.

81. Ve městě je nedostatek sociálního bydlení a absence návazného bydlení.

Nedostatek nízkonákladového bydlení pro osoby ohrožené sociálním vyloučením řeší pracovní skupiny v rámci komunitního plánování. Jedná se o hlavní výzvu i pro cílovou skupinu děti, mládež, rodina a osoby s duševním onemocněním. Poslední Koncepce rozvoje sociálního bydlení v Opavě byla zpracována na období 2011–2014, jejím cílem bylo vytvoření uceleného systému sociálního bydlení s podporou města pro seniory, osoby se zdravotním postižením, osoby sociálně znevýhodněné, osoby s psychickým onemocněním a mladé rodiny (startovací byty). Koncepce nebyla aktualizována, navazuje na ni Koncepce rozvoje bydlení na období 2020 až 2030. V roce 2015 se na území města nacházelo pět sociálně vyloučených lokalit s celkovým počtem 540 obyvatel.

82. Kapacita pobytových sociálních služeb pro seniory není dostatečná, poptávka bude dále narůstat.

Pětina obyvatel Opavy má 65 a více let, nejvyšší podíl seniorů žije v části Předměstí a Kateřinky. Predikce vývoje počtu obyvatel v Opavě počítá s výrazným nárůstem počtu seniorů starších 65 let, kteří budou v roce 2030 tvořit 24 % populace. Domovy pro seniory nabízejí téměř 250 míst, již nyní neuspokojují poptávku. Kapacita pobytových sociálních služeb je celkem 604 míst (dále domovy pro osoby se zdravotním postižením – 124 míst, azylové domy – 93 míst, chráněné bydlení – 89 míst, domov se zvláštním režimem – 40 míst ad.). Město má zpracovanou Koncepci pobytových sociálních služeb pro seniory na území statutárního města Opavy z roku 2017.

83. V Opavě je ve srovnání s ČR podíl osob v exekuci nižší.

Podle mapy exekucí byl podíl osob v exekuci v roce 2019 celkem 7,71 %. V porovnání s podílem za ČR, který činil 8,7 % se jednalo o podprůměrnou hodnotu. Hodnota za ORP Opava a okres byla ještě nižší, a to 6,05 % v případě ORP a 5,92 % pro okres.

8.2 Zdravotní péče

84. Stomatologů je v Opavě více v porovnání s jinými okresy, přesto jich není dostatek.

V roce 2020 bylo evidováno v okrese Opava 64,6 zubařských ordinací na 100 tisíc obyvatel. V porovnání s ostatními okresy se řadí k okresům s větším počtem stomatologů. Nově nastupující generace stomatologů v ČR je početná. Zubní lékaři do 35 let tvoří 30 % všech stomatologů, obdobně jako zastoupení stomatologů nad 60let. Problém v budoucnu způsobí odchod starší generace do důchodu společně s rizikem nástupu mladých zubních lékařek na mateřskou dovolenou. Množství stomatologů do 35 let je totiž zastoupeno z necelých 70 % ženami. Na základě mapování názorů veřejnosti je počet stomatologů podle obyvatel Opavy zcela nedostatečný.

85. Počet lůžek akutní nemocniční péče je dostatečný, chybí hlavně zdravotnický personál.

Na území města sídlí Slezská nemocnice v Opavě zřizovaná krajem s 487 lůžky JIP a standardní péče a 48 lůžky následné péče. Nemocniční lůžka byla v roce 2019 využita ze 72 % s celkovým počtem téměř 23 tisíc hospitalizovaných. V okrese Opava je počet 3 lůžek na 1 000 obyvatel v porovnání s ČR (5,7) a krajem (5,4) podprůměrný. Z pohledu kraje je počet lůžek dostatečný, problémem je

hlavně nedostatek zdravotnického personálu. Počty lékařů v kraji jsou ve srovnání se zbylými regiony nižší zejména v oborech geriatry, infekčního a pracovního lékařství, traumatologie, chirurgie, gynekologie a neurologie. Slezská nemocnice má 1 250 zaměstnanců, je spádovou oblastí pro 180 000 obyvatel. Významnou roli sehrává Slezská univerzita, která nabízí studijní programy Všeobecná sestra a Dentální hygiena.

86. Dvě třetiny respondentů šetření si myslí, že je zdravotní péče dobře dostupná a dostatečně kvalitní, městu chybí dostatek informací o zdravotním stavu obyvatel.

V rámci mapování názorů obyvatel, které proběhlo během přípravy strategie, zhruba jedna třetina (35 %) respondentů nesouhlasilo s výrokem, že zdravotní péče je v Opavě dobře dostupná a dostatečně kvalitní (odpovědi mohou být výrazně ovlivněny vývojem souvisejícím s COVID-19). Z auditu Místní agentury 21 vyplývá, že je v Opavě oblast zdraví řešena jen okrajově a chybí tak podstatné informace o zdravotním stavu obyvatel. Pro napravení stavu by měl být zpracován Zdravotní plán pro Opavu.

87. Krajské zdravotnictví musí čelit důsledkům způsobeným nadměrnou emisní zátěží, nezdravým životním stylem a stárnutím obyvatel.

V Moravskoslezském kraji je nadprůměrná úmrtnost na nemoci oběhové soustavy a novotvary. Narůstá počet úmrtí zapříčiněných selháním srdce a diabetem II. typu. Hrozbou do budoucna je rostoucí index stáří. Spolu s ním se zvyšuje poptávka po paliativní péči, kterou kraj dlouhodobě podporuje. Kraj také plánuje rozvíjet geriatrickou a následnou péči a preventivní programy na podporu zdravého životního stylu a zdravé výživy. Nadváhou a obezitou trpí napříč celou ČR čím dál více osob. Dětská nadváha patří k nejzávažnějším problémům. U dětí s nadváhou je vyšší předpoklad obezity v dospělosti, která souvisí s rozvojem cukrovky a kardiovaskulárními onemocněními.

88. V průběhu pandemie COVID-19 fungovala spolupráce Slezské nemocnice se Slezskou univerzitou i střední zdravotnickou školou.

K 17. 2. 2021 bylo v okrese Opava 1 444 nakažených, v porovnání se zbytkem ČR jde o podprůměrný počet, v porovnání s krajem se jedná o průměrné číslo. V březnu 2020 vytvořilo město pro řešení situace dobře fungující krizový štáb pod Odborem kanceláře tajemníka. Zajišťoval nutné ochranné prostředky v rámci úřadu i externě a rozvážky obědů pro seniory ve spolupráci s Červeným křížem a dobrovolníků v rámci úřadu. V lednu 2021 bylo zřízeno očkovací centrum Slezské nemocnice v prostorách Fakulty veřejných politik Slezské univerzity. Studenti Slezské univerzity a Střední zdravotnické školy se do řešení situace zapojili také jako dobrovolníci ve Slezské nemocnici.

Zdravotní a sociální péče: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Široká síť sociálních služeb na území města. • Kvalitní sociální pracovníci. • Aktivní spolupráce pracovníků odboru s poskytovateli sociálních služeb a dalšími institucemi. • Spolupráce s MAS Opavsko a okolními obcemi. • Fungující komunitní plánování. • Aktivní pohotovostní služba v rámci OSPOD, dobrá spolupráce s PČR a městskou policií. • Pasportizace patologických jevů. • Kvalitní práce v oblasti bezdomovectví. • Dostupnost zdravotnických služeb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek sociálního bydlení a absence návazného bydlení. • Nedostatečná kapacita odlehčovací služby (ekonomická náročnost pro poskytovatele i klienty). • Problematika některých domů v centru města v soukromém vlastnictví vykazujících znaky vyloučených lokalit. • Nedostatek zubařů.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Specializované vzdělávání v rámci OSPOD. • Rozvoj práce se seniory (kulturní a volnočasové aktivity). • Aktivní přístup k trendům v sociální oblasti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Transformace psychiatrické péče. • Rostoucí poptávka po některých sociálních službách, zejména pobytových. • Zvyšující se počet opatrovanců. • Navýšení počtu osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením v důsledku pandemie COVID-19.

Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy

- odbor sociálních věcí

9. Životní prostředí a technická infrastruktura

Hlavní zjištění

- Klimatická změna bude mít vliv na zdraví obyvatel, nejproblematictější lokalitou bude centrum města.
- Imisní limity PM₁₀ jsou opakovaně překračovány, hlavními zdroji emisí jsou doprava a lokální topeniště.
- Hlavním zdrojem hlukové zátěže je doprava, poslední hlukovou mapu si město nechalo zpracovat v roce 2008.
- Zvláště chráněná území se nacházejí mimo administrativní území města.
- Množství zeleně ve městě je dostačující, v krajině v okolí města je situace horší kvůli dominující zemědělské produkci.
- Péče o zeď na území města je komplexní a průběžná, město má zpracován podrobný přehled ploch udržované zeleně.
- Dotační program města podporuje EVVO i opatření ve prospěch životního prostředí.
- K největším brownfieldům patří bývalé průmyslové závody textilky Karnola, Breda a Dukelská kasárna.
- V souvislosti s pozemkovými úpravami by se město mělo zaměřit na téma zadržování vody v krajině a využití srážkových vod.
- Díky napojení na Ostravský oblastní vodovod nehrozí nedostatek pitné vody, jednotná kanalizace je zastaralá, ale není však v majetku města.

9.1 Vliv životního prostředí na zdraví obyvatel

89. Klimatická změna bude mít vliv na zdraví obyvatel, nejproblematictější lokalitou bude centrum města.

Ke zvýšeným teplotám jsou nejcitlivější především senioři, lidé chronicky nemocní a malé děti. Předcházet problémům může město stíněním, dostatečnou nabídkou zelených a vodních ploch a vytvořením tepelné pohody v interiérech. Se změnou klimatu souvisí také zhoršování ovzduší (nejohroženějšími lokalitami jsou místa s intenzivní dopravou, tedy centrum Opavy, Komárov a Suché Lazce), povodně a zhoršování kvality vod. Důležitým krokem bylo schválení Adaptační strategie města na dopady klimatické změny.

90. Imisní limity PM₁₀ jsou opakovaně překračovány, hlavními zdroji emisí jsou doprava a lokální topeniště.

Dalším zdrojem znečištění jsou vzdálené zdroje (MSK, Polsko), vliv lokálního průmyslu není významný. Částice PM₁₀ představují zásadní problém z hlediska ochrany lidského zdraví. Na znečištění se podílí také NO_x, O₃ a benzo(a)pyren. Nejvyšší koncentrace NO₂ se nacházejí v centru města, primárním zdrojem je doprava, dále lokální topeniště. Kvalita ovzduší v Opavě se mírně zlepšuje, kopíruje celokrajské trendy. Významný vliv má však také počasí, zejména v zimním období, proto hodnoty koncentrací kolísají.

- 91. Hlavním zdrojem hlukové zátěže je doprava, poslední hlukovou mapu si město nechalo zpracovat v roce 2008.**

K nebezpečnému překročení hladiny hluku 65 dB ve dne dochází v centrální části Opavy, podél hlavních silnic na katastrálním území Opava město, podél všech radiálních silnic I. třídy a podél významněji dopravně zatížených místních komunikací. Železniční doprava je z hlediska vlivu hluku v Opavě méně významná, neboť trať do Ostravy je vedena mimo hlavní zastavěné části města. Z názorového šetření vyplývá, že 70 % respondentů považuje hladinu hluku ve městě za přiměřenou.

9.2 Ochrana přírody a krajiny a vodní hospodářství

- 92. Zvláště chráněná území se nacházejí mimo administrativní území města.**

V blízkosti Opavy lze nalézt 11 zvláště chráněných území, čtyři území soustavy NATURA 2000, přírodní park, památné stromy a velkou škálu zvláště chráněných rostlin a živočichů. Lesy tvoří jen velmi nízký podíl území města, Opava ale vlastní 2 247 ha lesa v okolí. Dřevo z produkce Městských lesů Opava je opatřeno certifikátem PEFC, více než 55 % lesů tvoří jehličnany. V reakci na dlouhodobé sucho, které stromy oslabuje a dělá je tak snadnější kořisti pro dřevokazné brouky (především lýkožrouta smrkového) se nyní vysazuje více listnatých stromů jako jsou například buky, duby, olše či jilmy.

- 93. Množství zeleně ve městě je dostačující, v krajině v okolí města je situace horší kvůli dominující zemědělské produkci.**

Plocha veřejně přístupné zeleně je 104 ha, 71 % obyvatel si dle výsledků mapování názorů veřejnosti myslí, že je v Opavě zeleně dostatek. Zeleň absentuje pouze v některých lokalitách, např. centrum města a některé hlavní ulice, hlavně Masarykova – Ostrožná, vnitroblok s parkovištěm na Masařské ulici, Dolní náměstí a zástavba v severní části centra města k ulici Nákladní, nádraží Opava východ. Základním prvkem městské zeleně v Opavě jsou Městské parky a Městské sady, z pocitové mapy horka vycházejí jako nejdůležitější pozitivní lokality, které horko mírní. Další výsadbu i její revitalizaci omezují inženýrské sítě. Zelená infrastruktura je důležitou součástí adaptačních opatření na změnu klimatu. Krajina v okolí města je nadměrně zorněna (z 89 %) a je v ní nedostatek zeleně.

Problém řeší projekt Zelené hradby zahrnující všechny aktivity spojené s financováním, projekcí, výstavbou, údržbou a využíváním přírodních a drobných stavebních prvků, které mají přispět k posílení přírodních prvků přispívajících k revitalizaci nezastavěného území města Opavy, lepší rovnováze hospodářských, rozvojových, rekreačních a ekologických funkcí v krajině, zvýšení potenciálu a atraktivity příměstské krajiny, výraznému zlepšení vzhledu, jinak velmi odlesněné a nepohostinné krajiny, výraznému zlepšení tras pro pěší a cyklisty zastíněním daných úseků, lepší orientaci v krajině, zlepšení mikroklimatu, omezení erozí půdy, snížení prašnosti, vytvoření jedinečného genofondového sadu ovocných dřevin, který v současné době nemá v takovém rozsahu na Opavsku obdobu, zvýšení biodiverzity a ekologické stability místní krajiny, vytvoření výrazných hodnotných krajinnotvorných prvků a zlepšení celkového psychologického dojmu z pobytu v zemědělské krajině.

94. Péče o zeleň na území města je komplexní a průběžná, město má zpracován podrobný přehled ploch udržované zeleně.

Ochranu nelesní zeleně na území města má na starosti Odbor životního prostředí Magistrátu města Opavy, údržbu provádějí Technické služby Opava s.r.o., město spolupracuje i s firmou Safe Trees, s. r. o. na projektu Stromy pod kontrolou. V případě nutnosti kácení stromů dochází k nové výsadbě. Péče o zeleň na území města je podle adaptační strategie komplexní a probíhá průběžně, město má zpracován podrobný přehled ploch udržované zeleně.

95. Dotační program města podporuje EVVO i opatření ve prospěch životního prostředí.

Program je zaměřený na podporu akcí a aktivit EVVO, např. podporou neziskových organizací, zároveň podporuje environmentální opatření, mimo jiné výsadby a údržbu veřejné zeleně, zachování biodiverzity, řešení odpadového hospodářství, ochranu ovzduší a ochranu vod nebo rozvoj environmentálně šetrného životního stylu.

96. K největším brownfieldům patří bývalé průmyslové závody textilky Karnola, Breda a Dukelská kasárna.

Město však nemá opuštěné lokality detailně zmapovány. Co se týče využití administrativního území Opavy, celkem 74 % zabírá zemědělská půda, 7 % tvoří lesy a vodní plochy, 18 % tvoří zástavba, sklady, území pro těžbu, komunikace a další plochy. Nízký koeficient ekologické stability (0,18) je pochopitelný vzhledem k tomu, že se jedná o městskou zástavbu.

97. V souvislosti s pozemkovými úpravami by se město mělo zaměřit na téma zadržování vody v krajině a využití srážkových vod.

Důvodem je očekávané zvyšování rizika povodní, častější výskyt sucha a eroze. Adaptační strategie doporučuje primárně revitalizaci koryt vodních toků a říčních niv, výstavbu retenčních nádrží, rozlivy vody v říční nivě ve vhodných oblastech bez zástavby, nastavení optimálních podmínek hospodaření v krajině (zemědělství, lesnictví) a zvýšení infiltrace vody. Pro eliminaci rizika povodní město podporuje výstavbu přehrady Nové Heřminovy, financované státem, která se však z důvodu nesouhlasu obce i dalších organizací protahuje a nelze na ni spoléhat, bez využití dalších opatření.

98. Díky napojení na Ostravský oblastní vodovod nehrozí nedostatek pitné vody, jednotná kanalizace je zastaralá, ale není však v majetku města.

Rozsáhlá kanalizační síť a ÚČOV je ve správě SmVaK Ostrava a.s., adaptační strategie doporučuje vypracovat Generel odvodnění. Rozvoj další zástavby a změna klimatu ovlivní přirozené vsakování vod, sníží se hodnota minimálních průtoků a kvalita povrchových i podzemních vod. Mělo by proto dojít ke komplexní revitalizaci a posílení samočisticí schopnosti vodních toků. Z hlediska dodávek vody z centrálního systému se v současnosti neprojevují žádné problémy, situace může být odlišná u malých lokálních zdrojů vody v obcích, které jsou citlivější na srážkově chudé a horké období.

Životní prostředí a technická infrastruktura: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Zpracovaná adaptační strategie. • Projekty pro boj proti suchu. • Dostatečné množství pitné vody. • Dřevo z městských lesů Opava má certifikát PEFC. • Přes 70 % obyvatel je spokojeno s kvalitou životního prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Překračování imisních limitů PM10. • Zvýšená úroveň hlukového zatížení v centru města. • Vlivy dopravy na ovzduší. • Další výsadba a rekonstrukci zeleně omezuje přítomnost inženýrských sítí.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj projektů zaměřených na zadržování vody v krajině. • Zpracování Generelu odvodnění. • Další výsadba zeleně v návaznosti na okolní obce. • Odvedení dopravy z centra města. • Vybudování zeleného prstence kolem města (projekt Zelené hradby). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohrožení zdraví obyvatel v důsledku klimatické změny. • Ohrožení suchem, záplavami a erozí. • Ohrožení čistoty podzemních a povrchových vod.

Životní prostředí a technická infrastruktura: Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy

- odbor životního prostředí, oddělení ochrany ovzduší a nakládání s odpady a oddělení ochrany vod a ochrany zemědělského půdního fondu
- oddělení hlavního architekta

10. Energetika a odpadové hospodářství

Hlavní zjištění

- Pro oblast energetiky lze očekávat významné zdroje externího financování.
- Celkem 70 % uhlíkové stopy města tvoří sektor energie.
- V budoucnu se očekává snížená poptávka po energii k vytápění, a naopak zvýšená poptávka po chlazení.
- Město by mělo podpořit obnovitelné zdroje energie a energeticky úsporná opatření.
- Zásobování teplem je zastoupeno CZT a decentralizovaným zásobováním teplem.
- Moravskoslezský kraj chce zůstat energeticky soběstačný.
- Celkem 65 % smíšeného komunálního odpadu končí na skládkách.
- Průměrný obyvatel Opavy vyprodukuje ročně 390 kg odpadu, to je o 30 kg více než průměrný obyvatel kraje.
- Roste podíl vytríděných hlavních složek komunálního odpadu.
- Podařilo se zavést sběr a svoz bioodpadu, město ale není v jeho zpracování soběstačné.
- Množství smíšeného komunálního odpadu je vysoké, je potřeba se přizpůsobit nové legislativě o snížení množství komunálního odpadu ukládaného na skládky.
- Přechod k oběhovému hospodářství bude podporován v novém programovém období v rámci OP TAK, OP ŽP, respektive ITI.
- Moravskoslezský kraj chce být leaderem při prosazování principů oběhového hospodářství.

10.1 Energetika

99. Pro oblast energetiky lze očekávat významné zdroje externího financování.

Transformace energetického mixu směrem od závislosti na uhlí k soběstačnosti a využívání nízkoemisních a obnovitelných zdrojů energie je jedním z prioritních strategických cílů Moravskoslezského kraje. Tato oblast bude významně podporována i z evropských zdrojů, v novém programovém období prostřednictvím OP TAK nebo OP ŽP. Chybí pozice koordinátora energetického managementu, případně zapojení do širší spolupráce, například v rámci Paktu starostů a primátorů, kde zapojení zakládá na povinnost vytvoření Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima, jež metodicky poukáže na potřebu správy a monitoringu dat a navrhne nová řešení v oblasti energetiky a adaptace na klimatickou změnu (řeší například město Ostrava).

100. Celkem 70 % uhlíkové stopy města tvoří sektor energie.

Z 50 % se na uhlíkové stopě v sektoru energie podílí elektřina, z 45 % zemní plyn, z 2,3 % teplo z uhlí. Nejvíce uhlíkové stopy v sektoru energie vytvářejí podniky (75 %), domácnosti zhruba 20 %. Ve městě je využívána i kogenerační výroba elektřiny a tepla (KVET), která se na uhlíkové stopě podílí 2 %.

101. V budoucnu se očekává snížená poptávka po energii k vytápění, a naopak zvýšená poptávka po chlazení.

V souvislosti s dopady klimatické změny se očekává nárůst teplot, což bude umocněno také efektem městského tepelného ostrova. To bude mít vliv zejména na zranitelnou část obyvatelstva (senioři, chronicky nemocní a děti). V oblasti energetiky hraje důležitou roli snižování spotřeby

energie, například formou rekonstrukcí, zateplování budov, řízení spotřeby energie, využívání OZE a dalších. Město Opava postupně provádí adaptační opatření na svém majetku (rekonstrukce, zateplování budov, zelené střechy apod.), optimální je kombinování adaptačních opatření a opatření na snížení spotřeby energie při rekonstrukcích budov. Při nové výstavbě a rekonstrukcích je vhodné upřednostňovat nízkoenergetické a pasivní standardy. Příkladem pro potenciální projekt jsou například střechy a případné zateplování budov Magistrátu na Krnovské ulici, kde se velké střechy na jižní straně v létě přehřívají a v zimě dochází k nadměrnému přetopení teplem.

102. Město by mělo podpořit obnovitelné zdroje energie a energeticky úsporná opatření.

Shodují se na tom doporučení z adaptační strategie i od společnosti CI2, která provedla v roce 2016 výpočet uhlíkové stopy. Již nyní je ve městě využívána i kogenerační výroba elektřiny a tepla (KVET), ekologicky šetrný způsob výroby elektřiny využívající teplo z elektráren vypouštěné do okolního prostředí.

103. Zásobování teplem je zastoupeno CZT a decentralizovaným zásobováním teplem.

V Opavě probíhá zásobování teplem prostřednictvím centrálního zásobování (CZT) zejména v centru města, na předměstí a sídlištích. Hlavními zdroji CZT jsou výtopna Olomoucká, výtopna Hillova (v obou se pro výrobu využívá zemní plyn) a kotelná K3 Kylešovice (pro výrobu se využívá hnědé uhlí). U decentralizovaného způsobu vytápění (podniky, domácnosti) je jako zdroj nejvíce využíván zemní plyn. Spotřeba tepla se průběžně snižuje v souvislosti se snižováním energetické náročnosti budov. Adaptační strategie nedoporučuje odpojovat stávající odběratele ze soustavy CZT, ale naopak tuto soustavu udržet.

104. Moravskoslezský kraj chce zůstat energeticky soběstačný.

Momentálně je hlavním palivem k výrobě elektrické energie i tepla v kraji černé uhlí. Kraj plánuje transformovat svůj energetický mix směrem od závislosti na uhlí a přiklonit se k alternativním zdrojům energie při zachování soběstačnosti. Moravskoslezský kraj jakožto strukturálně postižený region bude podpořen finančními prostředky z Fondu spravedlivé transformace.

10.2 Odpadové hospodářství

105. Celkem 65 % komunálního odpadu končí na skládkách.

Z komunálního odpadu se v roce 2019 zhruba 35 % materiálově využilo, zbývající komunální odpad byl ukládán na skládky, žádné množství odpadu nebylo energeticky využito. Odpadové hospodářství by mělo být vzhledem k cílům EU a nové legislativě prioritou se zaměřením na snížení vzniku odpadu, respektování principů oběhového hospodářství a využitím vzniklého odpadu s cílem snížení jeho podílu ukládaného na skládky. Problémem se zabývá také POH, který má město zpracováno do roku 2027. Mezi návrhy změn obecního systému nakládání s odpady patří důraz na komunikaci s občany a EVVO, zhuštění sítě infrastruktury, intenzivní podpora města (vč. posilování personálních kapacit a řízení) a spolupráce s kolektivními systémy (zpětný odběr).

106. Průměrný obyvatel Opavy vyprodukuje ročně 390 kg komunálního odpadu, to je o 30 kg více než průměrný obyvatel kraje.

Na území města se nachází 950 nádob pro separovaný odpad a 3 sběrné dvory. Nakládání s odpady zajišťují Technické služby Opava, na zajištění třídění hlavních složek odpadu od občanů

(papír, plasty a sklo) se významně podílí společnost EKO-KOM. Výdaje na nakládání s odpadem převyšují příjmy, rozdíl činil 25 mil. Kč v roce 2019.

107. Roste podíl vytríděných hlavních složek komunálního odpadu.

Množství vytríděného odpadu ovlivňuje především množství a dostupnost nádob na jeho sběr a osvěta obyvatel. Čím větší množství odpadu občané sami vytřídí, tím menší náklady musí město vynaložit na celý systém odstraňování komunálního odpadu. Podíl vytríděných složek je však nadále nízký.

108. Podařilo se zavést sběr a svoz bioodpadu, město ale není v jeho zpracování soběstačné.

Sběr bioodpadu vedl ke snížení míry kompostování samotnými obyvateli a přenesení zodpovědnosti za jeho likvidaci na město, které využívá skládku Holasovice. Zároveň nedošlo ke snížení frekvence svozu komunálního odpadu. Přestože zavedení svozu bioodpadu odklonilo většinu tohoto odpadu z odpadu směsného, podle odhadu byl v roce 2019 bioodpad ve směsném komunálním odpadu zastoupen z 31,3 %. Řešením pro další snižování tohoto podílu je zvyšování materiálového využití bioodpadu (např. výstavba kompostárny). Výstavbu kompostárny město plánuje v blízkosti městské části Komárov po změně územního plánu očekávané koncem roku 2021.

109. Množství směsného komunálního odpadu je vysoké, je potřeba se přizpůsobit nové legislativě o snížení množství komunálního odpadu ukládaného na skládky.

Podle cílů Evropské unie musí členské státy do roku 2035 snížit množství komunálního odpadu ukládaného na skládky na 10 % celkového množství vzniklého komunálního odpadu či méně. V ČR byl na konci roku 2020 schválen nový balíček odpadové legislativy, který chce docílit konce skládkování využitelných a recyklovatelných odpadů do roku 2030. Jedním z prostředků je respektování principů oběhového hospodářství. Snižování komunálního odpadu a skládkování může mít pozitivní dopad také na image města v očích veřejnosti.

110. Přechod k oběhovému hospodářství bude podporován v novém programovém období v rámci OP TAK, OP ŽP, respektive ITI.

Momentálně je celosvětově tok materiálů převážně lineární, minimalizace vzniku odpadu lze reálně docílit přechodem na cirkulární ekonomiku. Mezi příklady cirkulárních aktivit patří opětovné používání výrobků, opravy výrobků, sdílení produktů (služby pronájmů) apod. Prvním krokem pro zajištění možnosti co nejširšího použití výrobku je navržení vhodného eko-designu (začlenění požadavků ochrany životního prostředí do návrhu a vývoje výrobků), druhým krokem pak zajištění možnosti recyklace materiálů pro jejich následné využití. Mnohem účinnější je však předcházení vzniku odpadu produkcí a následně výběrem zboží a produktů již při jejich pořízení.

111. Moravskoslezský kraj chce být leaderem při prosazování principů oběhového hospodářství.

Podle Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2019–2027 chce kraj omezit ukládání komunálního odpadu na skládky, a naopak je energeticky a materiálově využít. Mezi strategickými projekty jsou projekty prevence vzniku odpadu a výstavba kapacitního zařízení na materiálové a energetické využití komunálních odpadů, třídící linky a logistická centra dopravy odpadu. Jedná se tak o příležitost pro spolupráci s Okresní hospodářskou komorou.

Energetika a odpadové hospodářství: SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Zpracovaná adaptační strategie. • Zavedení sběru, svozu bioodpadu a poskytnutí domácích kompostérů obyvatelům. • Zásobování prostřednictvím CZT a decentralizovaného zásobování teplem. • Průběžné snižování energetické náročnosti budov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Velké množství skládkovaného komunálního odpadu. • Absence skladovacích prostorů, např. pro městské kompostéry. Nesoběstačnost v oblasti zpracování bioodpadu. • Nedostatečné využívání domácích kompostérů. • Z pohledu veřejnosti (ne v rámci odboru) nepořádek kolem kontejnerových stání a nevyužití sběrných dvorů.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora obnovitelných zdrojů energie a snižování energetické náročnosti. • Zavádění prvků cirkulární ekonomiky. • Lepší nakládání s bioodpadem. Vybudování městské kompostárny. • Možnosti externího financování (ESIF, NDT, ITI, RE:START, Modernizační fond, OP Spravedlivá transformace ad.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohrožení zdraví citlivých skupin obyvatel v důsledku dopadů klimatické změny. • Odpojování stávajících odběratelů ze soustavy CZT.

Energetika a odpadové hospodářství: Zodpovědnost v rámci Magistrátu města Opavy

- Odpady: odbor životního prostředí

Seznam zdrojů, dokumentů a koncepcí

- Adaptační strategie statutárního města Opava na změnu klimatu
- Analýza turistické oblasti: Výsledky cestovního ruchu v Opavském Slezsku (2019)
- Analýza turistické oblasti: Analýza turistů (2017)
- Analýza potřeb vybraných cílových skupin sociálních a souvisejících služeb na území statutárního města Opavy (Slezská univerzita v Opavě, 2016)
- Český statistický úřad, regionální statistiky
- Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů (2011)
- Hodnotící zprávy o stavu místní Agendy 21 o činnosti v projektu Zdravé město Opava
- Inclusive smart cities: Delivering digital solutions for all (Deloitte Insights)
- Komunitní plán rozvoje sociálních služeb
- Koncepce Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVO) Statutárního města Opavy pro období 2009-2020
- Koncepce finanční podpory sportů statutárního města Opavy
- Koncepce pobytových sociálních služeb pro seniory na území statutárního města Opavy
- Koncepce prevence kriminality a protidrogové politiky města Opavy 2017-2021
- Koncepce rozvoje bydlení statutárního města Opava na období 2020 až 2030
- Koncepce rozvoje sociálního bydlení 2011-2014
- Koncepční materiál rozvoje kultury statutárního města Opavy
- Mapa exekucí (aplikace)
- Mapa kriminality (aplikace)
- Metodika identifikace tržního selhání v oblasti bydlení Sociologického ústavu AV ČR
- Místní akční plán rozvoje vzdělávání na území Opavska
- Místní plán inkluze města Opavy 2020-2022
- Optimalizace MHD v Opavě (studie)
- Plán odpadového hospodářství statutárního města Opavy na období 2017-2027
- Plán udržitelné městské mobility Opava
- Pocitová mapa Opavy (2016)
- Priority a směřování zahraniční spolupráce Statutárního města Opavy v letech 2011-2014
- Program regenerace Městské památkové zóny Opava 2020-2025
- Smart City | Smart Nation: Průhled na klíče k odemknutí potenciálu vaší města (Deloitte)
- Strategický plán ekonomického a územního rozvoje Statutárního města Opavy pro období 2007-2020
- Strategický záměr Slezské univerzity 2021+
- Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027
- Tracking the trends 2020 (Deloitte Insights)
- Výroční zprávy MDPO
- Zpráva o činnosti Slezské nemocnice Opava za rok 2019
- Webové stránky statutárního města Opavy

Přílohy

- Příloha 1 Seznam hlavních zjištění
- Příloha 2 Příležitosti pro financování z evropských zdrojů
- Příloha 3 Vazba na priority a opatření strategických dokumentů
- Příloha 4 Současné projekty města

Příloha 1 Seznam hlavních zjištění

1. Výrazná většina respondentů názorového šetření je spokojena s životem v Opavě.
2. Počet obyvatel ve městě klesá relativně pomalým tempem, v okolních obcích počet obyvatel naopak narůstá.
3. Průměrný věk se v posledních deseti letech zvýšil o téměř tři roky.
4. Opava je vnímána respondenty šetření jako město vhodné pro založení rodiny.
5. Město považuje oblast bydlení za prioritu, vypracovává novou koncepci.
6. Město vlastní jen 2 % z celkového počtu bytů.
7. Podle většiny respondentů šetření nelze sehnat kvalitní bydlení za přiměřenou cenu.
8. Riziko tržního selhání v oblasti bydlení je vysoké.
9. Město revitalizuje veřejný prostor a do jeho zkrášlování zapojuje také obyvatele.
10. Poměrně vysoký počet neopravených budov značí snižující se vitalitu městského centra.
11. Míra kriminality v Opavě je v porovnání s krajem nižší.
12. Respondenti šetření hodnotí Opavu jako bezpečné město, zlepšuje se i jejich vnímání městské policie.
13. Personální zajištění městské policie není dostatečné, roste zájem kvalifikovaných lidí.
14. Opava má silnou image kulturního města.
15. Kultura je jednou z nejpodporovanějších oblastí rozpočtu města.
16. Město připravuje novou kulturní koncepci.
17. V Opavě se každoročně koná významné množství oblíbených kulturních akcí.
18. Je třeba vyřešit problém zázemí pro kulturní organizace.
19. Většina obyvatel má zájem se zapojovat do aktivit města, spolků a komunit.
20. Náklady na profesionální sport se řadí k výrazným finančním výdajům města.
21. Významnými opavskými sportovními kluby jsou fotbalový klub Slezský FC Opava, hokejový klub HC Slezan a basketbalový klub BK Opava.
22. Mimo nabídku profesionálního sportu nabízí Opava pestré možnosti pro pohyb a zdravý životní styl.
23. Stav některých sportovišť není na dobré technické úrovni.
24. Roste kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení.
25. Nejčastějším důvodem návštěvy Opavského Slezska je poznání a odpočinek.
26. Opavské Slezsko navštěvují nejčastěji lidé z Moravskoslezského kraje, hlavního města Prahy a Středočeského kraje.
27. Nejnavštěvovanějšími cíli v Opavě jsou Obecní dům, Slezské zemské muzeum a Dům umění.
28. Ubytování hosté v ORP Opava utratili v roce 2019 přes 75 milionů korun.
29. Koordinaci cestovního ruchu zajišťuje Destinační management turistické oblasti Opavské Slezsko.

30. Propad příjmů rozpočtu města způsobují daňové změny a pandemie COVID-19.
31. Město koncepčně plánuje, do budoucna potřebuje klást větší důraz na posílení realizační fáze strategického plánování.
32. Není dostatečně využíván potenciál partnerství a spolupráce s vnějším okolím.
33. V nouzovém režimu během pandemie COVID-19 město prokázalo funkčnost krizového řízení.
34. Snížení a zjednodušení byrokratické zátěže může napomoci ke zvýšení výkonnosti a zlepšení kontaktu s obyvateli města.
35. Opava postupně aplikuje do života města chytré technologie.
36. Rozvoj a aplikace chytrých technologií v Opavě nejsou postaveny na dlouhodobém koncepčním přístupu a náročném zpracování a využití dat.
37. Na digitalizaci agend města bude možné v novém programovém období využít podporu externího financování.
38. V Česku se rozvíjí příklady dobré praxe při využívání chytrých technologií, které mohou být inspirací i pro Opavu.
39. Respondenti šetření jsou s komunikací s magistrátem spíše spokojeni.
40. Zapojení veřejnosti nemá viditelný pozitivní přesah do strategického rozvoje města.
41. Město Opava realizuje místní Agendu 21 a chce nadále udržovat stávající úroveň (C).
42. Respondenti šetření vnímají město Opavu spíše pozitivně, ale mají i výhrady.
43. Chybí marketingová strategie města.
44. Občané se neidentifikují s vizuálním stylem města.
45. Městské informační kanály mají nadstandardně vysoký zásah mezi občany.
46. Nízký zájem o politické rozhodování o městě.
47. E-kiosky nevyužívají naplno své možnosti.
48. Míra nezaměstnanosti v Opavě patří k nejnižším v rámci kraje i ČR.
49. Na Opavsku působí řada významných nadregionálních firem a velkých zaměstnavatelů.
50. Necelá polovina obyvatel si myslí, že v Opavě není dostatečná nabídka atraktivních pracovních míst.
51. Výkonnost ekonomiky je v kraji (a současně i v Opavě) i přes výrazné zlepšení stále nízká.
52. Rozvoj sektoru služeb je stejně jako v celém kraji i v Opavě ve srovnání s územím ČR pomalý.
53. Podnikatelskému prostředí v Opavě pomáhá přítomnost řady malých a středních firem, maloobchod je ohrožován přítomností velkých nákupních center a v posledním roce také dopady výskytu COVID-19.
54. Centrum města nabízí k využití poměrně vysoký počet prázdných jednotek pro podnikatelské využití.
55. V Opavě chybí připravené prostory a plochy pro lákání investic a inovativních malých a středních firem.
56. Stejně jako v celé metropolitní oblasti je i v Opavě relativně nízká motivace k podnikání.

57. Nové programové období je příležitostí pro podporu podnikání a inovací v Opavě v kombinaci s regenerací měst a brownfieldů.
58. Doprava tvoří 27 % uhlíkové stopy města, je významným zdrojem znečištění ovzduší a hluku.
59. Nejčastějším důvodem nevyužití vyhrazených parkovacích stání je podle PUMM neochota akceptovat jakoukoli docházkovou vzdálenost.
60. Podíl dětí dopravujících se do školy autem je vyšší než v jiných městech.
61. Rozvoj sítě obchvatů a zvyšování intermodality představují potenciál pro snížení intenzity dopravy.
62. Počet cestujících v městské hromadné dopravě se každoročně snižuje.
63. Většina respondentů šetření si myslí, že je město přívětivé pro kola i pěší, stav cyklotras a cyklostezek by se však měl dále zlepšovat.
64. Opava je součástí Partnerství pro městskou mobilitu.
65. Nejvyšší podíl cest představuje individuální automobilová doprava, o něco méně doprava pěší.
66. Klíčovým strategickým dokumentem je Místní akční plán pro vzdělávání, na který by měla strategie navázat.
67. Zaměření škol je diferenciované, mezi školami a městem je nastavená velmi dobrá spolupráce.
68. Město ve spolupráci s Hospodářskou komorou podporuje polytechnické vzdělávání.
69. Kapacita mateřských i základních škol je dostatečná.
70. Na středních školách je podporována spolupráce se zaměstnavateli a duální vzdělávání.
71. Zájmová činnost je v Opavě poskytována primárně Střediskem volného času, ale také Slezskou univerzitou v Opavě.
72. Opava těží ze své role univerzitního města s excelentními výzkumnými obory a vazbou na firemní sektor.
73. Slezská univerzita v Opavě se podobně jako město vypořádává s klesající demografickou křivkou.
74. Slezská univerzita v Opavě se zaměřuje na profesně orientované programy a podnikavost.
75. Univerzita má významný společenský přesah do života města.
76. Město má s univerzitou uzavřené memorandum, spolupráci chce dále prohlubovat.
77. Roste počet zájemců o kurzy celoživotního vzdělávání a univerzity třetího věku.
78. Síť sociálních služeb je široká, chybí ale komunitní centra.
79. Ve městě je zaveden funkční proces komunitního plánování.
80. Město podporuje projekty v oblasti sociální péče a začleňování prostřednictvím dotačního programu Sociální a související služby.
81. Ve městě je nedostatek sociálního bydlení a absence návazného bydlení.
82. Kapacita pobytových sociálních služeb pro seniory není dostatečná, poptávka bude dále narůstat.

83. V Opavě je ve srovnání s ČR podíl osob v exekuci nižší.
84. Stomatologů je v Opavě více v porovnání s jinými okresy, přesto jich není dostatek.
85. Počet lůžek akutní nemocniční péče je dostatečný, chybí hlavně zdravotnický personál.
86. Dvě třetiny respondentů šetření si myslí, že je zdravotní péče dobře dostupná a dostatečně kvalitní, městu chybí dostatek informací o zdravotním stavu obyvatel.
87. Krajské zdravotnictví musí čelit důsledkům způsobeným nadměrnou emisní zátěží, nezdravým životním stylem a stárnutím obyvatel.
88. V průběhu pandemie COVID-19 fungovala spolupráce Slezské nemocnice se Slezskou univerzitou i střední zdravotnickou školou.
89. Klimatická změna bude mít vliv na zdraví obyvatel, nejproblematictější lokalitou bude centrum města.
90. Imisní limity PM₁₀ jsou opakovaně překračovány, hlavními zdroji emisí jsou doprava a lokální topeniště.
91. Hlavním zdrojem hlukové zátěže je doprava, poslední hlukovou mapu si město nechalo zpracovat v roce 2008.
92. Zvláště chráněná území se nacházejí mimo administrativní území města.
93. Množství zeleně ve městě je dostačující, v krajině v okolí města je situace horší kvůli dominující zemědělské produkci.
94. Péče o zeleň na území města je komplexní a průběžná, město má zpracován podrobný přehled ploch udržované zeleně.
95. Dotační program města podporuje EVVO i opatření ve prospěch životního prostředí.
96. K největším brownfieldům patří bývalé průmyslové závody textilky Karnola, Breda a Dukelská kasárna.
97. V souvislosti s pozemkovými úpravami by se město mělo zaměřit na téma zadržování vody v krajině a využití srážkových vod.
98. Díky napojení na Ostravský oblastní vodovod nehrozí nedostatek pitné vody, jednotná kanalizace je zastaralá, ale není však v majetku města.
99. Pro oblast energetiky lze očekávat významné zdroje externího financování.
100. Celkem 70 % uhlíkové stopy města tvoří sektor energie.
101. V budoucnu se očekává snížená poptávka po energii k vytápění, a naopak zvýšená poptávka po chlazení.
102. Město by mělo podpořit obnovitelné zdroje energie a energeticky úsporná opatření.
103. Zásobování teplem je zastoupeno CZT a decentralizovaným zásobováním teplem.
104. Moravskoslezský kraj chce zůstat energeticky soběstačný.
105. Celkem 65 % komunálního odpadu končí na skládkách.
106. Průměrný obyvatel Opavy vyprodukuje ročně 390 kg komunálního odpadu, to je o 30 kg více než průměrný obyvatel kraje.
107. Roste podíl vytríděných hlavních složek komunálního odpadu.
108. Podařilo se zavést sběr a svoz bioodpadu, město ale není v jeho zpracování soběstačné.

109. Množství směsného komunálního odpadu je vysoké, je potřeba se přizpůsobit nové legislativě o snížení množství komunálního odpadu ukládaného na skládky.
110. Přechod k oběhovému hospodářství bude podporován v novém programovém období v rámci OP TAK, OP ŽP, respektive ITI.
111. Moravskoslezský kraj chce být leaderem při prosazování principů oběhového hospodářství.

Příloha 2 Příležitosti pro financování z evropských zdrojů

Oblast SP	Program	Specifický cíl / oblast podpory / podprogram
1. Život v obci	IROP	SC 5.1 Podpora integrovaného, sociálního, hospodářského a environmentálního rozvoje a kulturního dědictví, cestovního ruchu a bezpečnosti mimo městská území
	ELENA	Energetická účinnost Udržitelné bydlení
	Horizon Europe	2. pilíř, klastr 3: Civilní bezpečnost (výzkumné a inovační projekty)
	Modernizační fond	Energetická účinnost ve veřejných budovách (ENERGOV) Modernizace soustav veřejného osvětlení s podporou inteligentních prvků (LIGHTPUB)
	Urban Innovative Actions	Housing (inovační projekty) Security (inovační projekty)
2. Volný čas a cestovní ruch	IROP	SC 4.4 Posílení role kultury a cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a v sociálních inovacích SC 5.1 Podpora integrovaného, sociálního, hospodářského a environmentálního rozvoje a kulturního dědictví, cestovního ruchu a bezpečnosti mimo městská území
	Evropa pro občany	Evropské historické povědomí
	Horizon Europe	2. pilíř, klastr 2: Kultura, kreativita a inkluzivní společnost (inovační projekty)
	Kreativní Evropa	Podprogram Kultura Podprogram Média
	Urban Innovative Actions	Culture Heritage (inovační projekty)
3. Správa města a chytré technologie	IROP	SC 1.1 Využití přínosů digitalizace pro občany, podniky a vlády SC 5.1 Podpora integrovaného, sociálního, hospodářského a environmentálního rozvoje a kulturního dědictví, cestovního ruchu a bezpečnosti mimo městská území
	OP TAK	SC 1.2 Využití přínosů digitalizace pro občany, podniky a vlády
4. Image a participace	Evropa pro občany	Demokratická angažovanost a aktivní občanství
5. Ekonomika, podnikání a trh práce	OP TAK	SC 1.1 Posílení výzkumných a inovačních kapacit a zavádění pokročilých technologií SC 1.3 Rozvoj dovedností pro inteligentní specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání SC 2.1 Posílení růstu a konkurenceschopnosti malých a středních podniků
	OP JAK	SC 1.1 Posílení výzkumných a inovačních kapacit a zavádění pokročilých technologií SC 1.2 Rozvoj dovedností pro inteligentní specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání

	OP Z+	<p>SC 1.1: i) zlepšit přístup k zaměstnání pro všechny uchazeče o zaměstnání, zejména mladé lidi a dlouhodobě nezaměstnané a znevýhodněné skupiny na trhu práce a neaktivní osoby, podporovat samostatně výdělečné činnosti a sociální ekonomiku</p> <p>SC 1.2: ii) modernizovat instituce a služby trhu práce s cílem posoudit a předvídat potřeby dovedností a zajistit včasnou, individuálně uzpůsobenou pomoc i podporu při vytváření souladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, jakož i během přechodů mezi zaměstnáními a během mobility</p> <p>SC 1.3: iii) prosazovat rovnováhu mezi muži a ženami na trhu práce, lepší rovnováhu mezi prací a osobním životem – včetně přístupu k péči o děti a péči o závislé osoby</p> <p>SC 1.4: iii bis) prosazovat přizpůsobení pracovníků, podniků a podnikatelů změnám, aktivní a zdravé stárnutí a zdravé a přiměřené pracovní prostředí s ohledem na zdravotní rizika</p> <p>SC 3.1: vii) posílit aktivní začleňování občanů, a podpořit tak jejich rovné příležitosti a aktivní účast a nabídnout jim lepší zaměstnatelnost</p>
	COSME	Podpora malých a středních firem
	Horizon Europe	2. a 3. pilíř (výzkumné a inovační projekty)
	Interreg Central Europe 2021+	Spolupráce v oblasti inovací s cílem zvýšit konkurenceschopnost Střední Evropy Spolupráce v oblasti nízkouhlíkových strategií ve Střední Evropě
	Invest EU	Více oblastí (zdraví, ŽP, energetika, zaměstnanost, vzdělávání ad.)
	Modernizační fond	Zlepšení energetické účinnosti v podnikání (ENERG)
6. Doprava a technologie	IROP	<p>SC 2.1: Podpora udržitelné multimodální městské mobility</p> <p>SC 3.1: Rozvoj udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility, včetně zlepšeného přístupu k TEN-T a přeshraniční mobilitě</p>
	OP D	<p>Priorita 1. SC Rozvoj udržitelné, inteligentní, bezpečné a intermodální sítě TEN-T odolné vůči změnám klimatu</p> <p>Priorita 1. SC Rozvoj udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility odolné vůči změnám klimatu, včetně lepšího přístupu k síti TEN-T a přeshraniční mobility</p> <p>Priorita 2. SC Rozvoj udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility odolné vůči změnám klimatu, včetně lepšího přístupu k síti TEN-T a přeshraniční mobility</p> <p>Priorita 3. SC Podpora udržitelné multimodální městské mobility</p>
	OP TAK	SC 5.1 Zvýšení digitálního propojení
	Digitální Evropa	Nový program, zatím neschválen, bude upřesněno

	ELENA (projekty nad 30mil. EUR)	Městská doprava a mobilita (čistá mobilita)
	EUCF	Čistá mobilita (příprava velkých projektů)
	Horizon Europe	2. pilíř, klast 4 (Digitalizace, průmysl a vesmír), 2. pilíř, klastr 5: Klima, energetika a doprava – Obce a města, Čistá, bezpečná a přístupná doprava a mobilita, Inteligentní mobilita
	Interreg Central Europe 2021+	Spolupráce v oblasti dopravy s cílem zajistit lepší spojení ve Střední Evropě Udržitelná mobilita (mezinárodní výměna zkušeností)
	Modernizační fond	Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru (TRANSCoM) Modernizace veřejné dopravy (TRANSGov)
	Nástroj na propojení Evropy (CEF)	CEF Energy CEF Telecom CEF Transport
	Urban Innovative Actions	Sustainable Mobility (inovativní projekty)
7. Vzdělávání	IROP	SC 4.1: Zlepšení přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje infrastruktury
	OP JAK	SC 2.1 Zlepšení přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje infrastruktury. SC 2.2 Zvýšit kvalitu, účinnost a relevantnost systémů vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce, aby se podpořilo získávání klíčových kompetencí včetně digitálních dovedností. SC 2.3 Podporovat rovný přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání a odborné přípravě a jejich úspěšnému ukončení, a to zejména pro znevýhodněné skupiny,
	Erasmus+	Vzdělávání dospělých Klíčová aktivita 1: Individuální vzdělávací mobilita Klíčová aktivita 2: Spolupráce za účelem inovace a výměny nejlepší praxe Klíčové aktivita 3: Podpora reformy vzdělávací politiky za účelem modernizace vzdělávání a školících systémů Program Jean Monnet: Podpora excelence v oboru evropské integrace
	Fondy EHP a Norska	Vzdělávání
	Horizon Europe	2. pilíř, klastr 2: Kultura, kreativita a inkluzivní společnost (vč. vzděl.)
	Visegrádský fond	Vzdělávání (spolupráce s dalšími zeměmi V4)
8. Zdravotní a sociální péče	IROP	SC 4.2: Posílení sociálně-ekonomické integrace marginalizovaných komunit, migrantů a znevýhodněných skupin pomocí integrovaných opatření včetně bydlení a sociálních služeb

		SC 4.3: Zajištění rovného přístupu ke zdravotní péči pomocí rozvoje infrastruktury, včetně primární péče
	OP Z+	SC 2.1: vii) posílit aktivní začleňování občanů, a podpořit tak jejich rovné příležitosti a aktivní účast a nabídnout jim lepší zaměstnatelnost SC 2.2: ix) zvyšovat rovný a včasný přístup ke kvalitním, udržitelným a cenově dostupným službám; modernizovat systémy sociální ochrany včetně podpory přístupu k sociální ochraně; zlepšit dostupnost, účinnost a odolnost systémů zdravotní péče a služeb dlouhodobé zdravotní péče SC 3.1: vii) posílit aktivní začleňování občanů, a podpořit tak jejich rovné příležitosti a aktivní účast a nabídnout jim lepší zaměstnatelnost; SC 4.1: xi) řešit materiální deprivaci poskytnutím potravinové a/nebo základní materiální pomoci nejchudším osobám, včetně doprovodných opatření.
	EU4Health	Posílení připravenosti EU na hlavní přeshraniční zdravotní hrozby Posílení zdravotnické systémy tak, aby mohly čelit epidemiím i dlouhodobým výzvám Posílení dostupnosti a efektivity (léky, farmaceutické inovace)
	Horizon Europe	2. pilíř, klastr 1: Zdraví 2. pilíř, klastr 2: Kultura, kreativita a inkluzivní společnost (vč. vzděl.)
9. Životní prostředí a technická infrastruktura	IROP	SC 2.2 Posílení ochrany přírody, biologické rozmanitosti, zelené infrastruktury v městském prostředí a snížení znečištění
	OP TAK	SC 3.4 Posílení biologické rozmanitosti, zelené infrastruktury v městském prostředí a snížení znečištění
	OP ST	Nový program, bude upřesněno
	OP ŽP	SC 1.3 Podpora přizpůsobení se změnám klimatu, prevence rizik a odolnosti vůči katastrofám SC 1.4 Podpora udržitelného hospodaření s vodou SC 1.6 Posílení biologické rozmanitosti, zelené infrastruktury v městském prostředí a snížení znečištění
	Horizon Europe	2. pilíř, klastr 6: Potravinový, bioekonomický, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí
	Inovační fond	Inovativní nízkouhlíkové technologie a procesy v energeticky náročných průmyslových odvětvích, včetně výrobků nahrazujících technologie náročné na uhlík Zachycování a využívání uhlíku Výstavby a provozu zachycování a ukládání uhlíku
	Interreg Central Europe 2021+	Spolupráce v oblasti nízkouhlíkových strategií ve Střední Evropě Spolupráce v oblasti přírodních a kulturních zdrojů pro udržitelný růst ve Střední Evropě
10. Energetika a odpadové hospodářství	OP TAK	SC 3.1 Podpora opatření v oblasti energetické účinnosti SC 3.2 Podpora energie z obnovitelných zdrojů SC 3.3 Rozvoj inteligentních energetických systémů, sítí a skladování na místní úrovni SC 4.2. Podpora přechodu k oběhovému hospodářství

	OP ŽP	SC 1.1 Podpora opatření v oblasti energetické účinnosti SC 1.2 Podpora energie z obnovitelných zdrojů SC 1.5 Podpora přechodu k oběhovému hospodářství
	ELENA	Energetická účinnost
	Inovační fond	Inovativní výroba energie z obnovitelných zdrojů Skládání energie
	LIFE	Podprogram Oběhové hospodářství a kvalita života Opatření v oblasti klimatu <ul style="list-style-type: none"> • Přechod na čistou energii
	Modernizační fond	Modernizace soustav zásobování tepelnou energií (HEAT) Nové zdroje v energetice (RES+) - podpora projektů nových nepalivových obnovitelných zdrojů energie. Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v systému EU ETS (ENERG ETS) Zlepšení energetické účinnosti v podnikání (ENERG) Energetická účinnost ve veřejných budovách (ENERGOV) Komunitní energetika (KOMUNERG) Modernizace soustav veřejného osvětlení s podporou inteligentních prvků (LIGHTPUB)
	Nástroj pro propojení Evropy (CEF)	CEF Energy
	Urban Innovative Actions	Sustainable Energy

Příloha 3 Vazba na priority a opatření strategických dokumentů

Oblast SP	Strategický dokument	Priorita / opatření
1. Život v obci	Adaptační strategie statutárního města Opava na změnu klimatu	Strategický cíl 1: PŘÍJEMNÝ ŽIVOT – zajištění podmínek pro příjemný život ve městě v dobách zvýšených teplot a vln horka <ul style="list-style-type: none"> Adaptační opatření na budovách Zlepšování podmínek pro citlivé skupiny obyvatel
	Strategický plán Opavy 2007-2020	Priorita I.4 Zabezpečení technické a dopravní infrastruktury rozvojových a zastavěných ploch <ul style="list-style-type: none"> I.4.2 Zajištění rozvojových ploch pro výstavbu rodinných domů Priorita L.4 Zajištění dostupnosti bytů v majetku města <ul style="list-style-type: none"> L.4.1 Aktualizování koncepce sociálního bydlení L.4.2 Vytvoření podmínek pro rekonstrukci stávajících a výstavbu nových domů
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	3.1: Revitalizovat brownfieldy (TO 25)
	Strategie regionálního rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027	Propojenější a chytřejší kraj: <ul style="list-style-type: none"> 5.5 Integrovaný záchranný systém
2. Volný čas a cestovní ruch	Koncepce finanční podpory sportů statutárního města Opavy	Hlavní cíle: <ul style="list-style-type: none"> Volnočasové sportovní aktivity mládeže a obyvatel města Opavy Nadstandardní reprezentace Statutárního města Opavy Sportovní a volnočasové akce Podpora sportů – organizace s majetkovou účastí Statutárního města Opavy Sportovní zařízení v Opavě Ostatní formy podpory
	Koncepční materiál rozvoje kultury statutárního města Opavy	Využití kulturních objektů ve vlastnictví města Efektivní pronájmy městských prostor Výchova mladé generace k aktivnímu přístupu ke kultuře Koordinace setkávání tvůrců kultury v Opavě
	Strategický plán Opavy 2007-2020	Priorita E.3 Podporování cestovního ruchu <ul style="list-style-type: none"> E.3.1 Využívání potenciálu cestovního ruchu pro rozvoj podnikání a ekonomiky Priorita L.2 Podporování tradičních akcí a aktivit v oblasti kultury a sportu <ul style="list-style-type: none"> L.2.1 Zefektivnění (datačního) systému pro podporu akcí a aktivit L.2.2 Podporování tradičních akcí pořádaných SMO

		<ul style="list-style-type: none"> • L.2.3 Zajištění propagace a informovanosti • L.2.4 Podporování aktivit v oblasti kultury a sportu <p>Priorita L.3 Podporování volnočasových aktivit</p> <ul style="list-style-type: none"> • L.3.2 Zajištění revitalizace veřejných prostor určených pro volnočasové aktivity • L.3.3 Podporování volnočasových aktivit pro rodiče s dětmi v dopoledních hodinách <p>Priorita L.5 Zlepšení dostupnosti budov a kulturních a sportovních zařízení v majetku města</p> <ul style="list-style-type: none"> • L.5.1 Zlepšení stavebně technického stavu
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	3.1: Rozvíjet udržitelný cestovní ruch (TO 27) 3.3: Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich venkovského zázemí (TO 33)
	Strategie regionálního rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027	Atraktivnější a kulturnější kraj: <ul style="list-style-type: none"> • 6.1 Kulturní a přírodní dědictví • 6.2 Živá kultura a kreativita • 6.3 Komunity a veřejné prostory
3. Správa města a chytré technologie	Adaptační strategie statutárního města Opava na změnu klimatu	Strategický cíl 5: SYSTÉMOVÁ OPATŘENÍ – průřezová opatření pro podporu implementace adaptační strategie 5.1 Systémová opatření pro podporu implementace adaptační strategie
	Strategický plán Opavy 2007-2020	<p>Priorita L.1 Zvýšení kvality života občanů města</p> <ul style="list-style-type: none"> • L.1.1 Vytvoření nabídky (sítě) služeb dle potřeb občanů <p>Priorita L.6 Podpora vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> • S.5.2 Nastavení systému schvalování koncepcí, studií a projektů <p>Priorita S.1 Zřízení kontaktního centra a Portálu občana</p> <ul style="list-style-type: none"> • S.1.1 Zřízení kontaktního centra • S.1.2 "Provázání" nového kontaktního centra se strukturou úřadu • S.1.3 Vytvoření Portálu občana (online podoba kontaktního centra) <p>Priorita S.2 Zefektivnění komunikace ve vztahu k veřejnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • S.2.1 Zefektivnění komunikace ve vztahu k veřejnosti <p>Priorita S.3 Zefektivnění vnitřní komunikace</p> <ul style="list-style-type: none"> • S.3.1 Zefektivnění komunikace s příspěvkovými organizacemi a jejich řízení • S.3.2 Zefektivnění komunikace s obchodními společnostmi • S.3.3 Zefektivnění komunikace uvnitř magistrátu a městské policie • S.3.4 Zefektivnění komunikace s městskými částmi • S.3.5 Realizace sdíleného úložiště <p>Priorita S.4 Zefektivnění oblasti řízení lidských zdrojů na Magistrátu města Opavy a Městské policii Opava</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • S.4.1 Zefektivnění oblasti vzdělávání • S.4.2 Zefektivnění administrativy • S.4.3 Vytvoření strategie řízení lidských zdrojů <p>Priorita S.5 Optimalizace řízení koncepcí, studií a projektů</p> <ul style="list-style-type: none"> • S.5.1 Rozvíjení systému projektového řízení (včetně rozšíření o tvorbu koncepcí a studií)
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	3.4: Posílit koordinační roli obce při usměrňování rozvoje krajiny (TO 34)
	Strategie regionálního rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027	<p>Zdravější a soudržnější kraj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.3 Život v komunitě
4. Image a participace	Strategický plán Opavy 2007-2020	<p>Priorita S.1 Zřízení kontaktního centra a Portálu občana</p> <ul style="list-style-type: none"> • S.1.1 Zřízení kontaktního centra • S.1.3 Vytvoření Portálu občana (online podoba kontaktního centra) <p>Priorita S.2 Zefektivnění komunikace ve vztahu k veřejnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • S.2.1 Zefektivnění komunikace ve vztahu k veřejnosti
5. Ekonomika, podnikání a trh práce	Strategický plán Opavy 2007-2020	<p>Priorita E.1 Rozvíjení spolupráce školství a podnikatelského sektoru na území města</p> <ul style="list-style-type: none"> • E.1.1 Rozvíjení spolupráce školství (ZŠ, SŠ, VŠ) a podnikatelského sektoru na území města za účelem podpory motivace ke studiu technických oborů • E.1.2 Zajištění dostatku technicky vzdělané pracovní síly na trhu práce <p>Priorita E.2 Podpora vzniku a rozvoje podnikání</p> <ul style="list-style-type: none"> • E.2.1 Vytváření podmínek pro vznik a rozvoj firem a živnostníků • E.2.2 Využívání potenciálu rozvojových ploch města • E.2.3 Podporování podnikatelských subjektů zaměřených na nové technologie <p>Priorita I.4 Zabezpečení technické a dopravní infrastruktury rozvojových a zastavěných ploch</p> <ul style="list-style-type: none"> • I.4.1 Zajištění rozvojových ploch pro podnikání a průmysl
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	<p>3.1: Diverzifikovat ekonomické činnosti v regionálních centrech a jejich zázemí (TO 22)</p> <p>3.1: Zlepšit spolupráci zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol (TO 23)</p> <p>3.1: Rozvíjet poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele (TO 24)</p> <p>3.1: Revitalizovat brownfieldy (TO 25)</p>
	Strategie regionálního	<p>Vzdělanější a zaměstnanější kraj</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.3 Kariérové poradenství

	rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027	<ul style="list-style-type: none"> • 2.4 Kvalitní pracovní místa • 2.5 Inovace při snižování dlouhodobé nezaměstnanosti <p>Podnikavější a inovativnější kraj</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podnikaví lidé • Vznik a růst firem • Podnikatelský a inovační ekosystém • Výzkum a vývoj • Velké firmy
6. Doprava a technologie	Adaptační strategie statutárního města Opava na změnu klimatu	<p>Strategický cíl 4: OCHRANA KLIMATU – omezení příspěvku města ke klimatické změně a zvyšování energetické účinnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.2 Podpora ekologicky šetrnějších forem dopravy
	Strategický plán Opavy 2007-2020	<p>Priorita I.1 Postupné snižování zatížení města vnitřní a tranzitní dopravou</p> <ul style="list-style-type: none"> • I.1.1 Postupné snižování individuální automobilové dopravy vnitřního krátkodobého parkování v MPZ a centru města • I.1.2 Posilování MHD – preference a nabídka • I.1.3 Zajištění osvěty <p>Priorita I.2 Preferování veřejné dopravy, cyklistické a pěší před individuální automobilovou dopravou</p> <ul style="list-style-type: none"> • I.2.1 Propojování cyklistických stezek a cyklopruhů • I.2.2 Podporování cyklodopravy <p>Priorita I.3 Dokončení severního, jižního obchvatu a středního městského okruhu</p> <ul style="list-style-type: none"> • I.3.1 Dokončení severního obchvatu • I.3.2 Dokončení jižního obchvatu • I.3.3 Dokončení středního městského obchvatu • I.3.4 Dokončení obchvatu Komárova <p>Priorita I.4 Zabezpečení technické a dopravní infrastruktury rozvojových a zastavěných ploch</p> <ul style="list-style-type: none"> • I.4.3 Zastavování ploch <p>Priorita I.5 Participování na majetkové přípravě u dopravních staveb</p> <ul style="list-style-type: none"> • I.5.1 Vykupování pozemků pro velké dopravní stavby • I.5.2 Vykupování pozemků pro cyklostezky • I.5.3 Vykupování pozemků pro místní komunikace <p>Priorita Z.2 Zlepšování kvality ovzduší</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z.2.3 Snižování vysokého podílu emisního znečištění z dopravy
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	<p>3.1: Zlepšit dostupnost vysokorychlostního internetu (TO 26)</p> <p>3.2: Lépe koordinovat dopravu v regionu (TO 28)</p> <p>3.2: Zlepšovat stav komunikací a železnic (TO 29)</p>
	Strategie regionálního	Propojenější a chytřejší kraj: 5.1 Podpora řešení chytřejšího kraje

	rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027	Propojenější a chytřejší kraj: 5.2 Podpora udržitelné mobility Propojenější a chytřejší kraj: 5.4 Vnější dostupnost kraje
7. Vzdělávání	Strategický plán Opavy 2007-2020	<p>Priorita E.1 Rozvíjení spolupráce školství a podnikatelského sektoru na území města</p> <ul style="list-style-type: none"> E.1.1 Rozvíjení spolupráce školství (ZŠ, SŠ, VŠ) a podnikatelského sektoru na území města za účelem podpory motivace ke studiu technických oborů E.1.2 Zajištění dostatku technicky vzdělané pracovní síly na trhu práce <p>Priorita L.3 Podporování volnočasových aktivit</p> <ul style="list-style-type: none"> L.3.1 Podporování technických, řemeslných a vědeckých kroužků pro děti <p>Priorita L.6 Podpora vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> L.6.1 Rozšíření a zkvalitnění nabídky vzdělávání L.6.2 Rozvíjení infrastruktury pro vzdělávání <p>Priorita Z.2 Zlepšování kvality ovzduší</p> <ul style="list-style-type: none"> Z.2.4 Podporování informovanosti a environmentální osvěty veřejnosti <p>Priorita Z.3 Zlepšování systému nakládání s odpady</p> <ul style="list-style-type: none"> Z.3.3 Podporování environmentální osvěty veřejnosti
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	3.1: Zlepšit spolupráci zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol (TO 23)
	Strategie regionálního rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027	<p>Vzdělanější a zaměstnanější kraj:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1 Moderní vzdělávání a kompetence pro život 2.2 Atraktivní vysoké školy
8. Zdravotní a sociální péče	Strategický plán Opavy 2007-2020	<p>Priorita L.1 Zvýšení kvality života občanů města</p> <ul style="list-style-type: none"> L.1.1 Vytvoření nabídky (sítě) služeb dle potřeb občanů L.1.2 Zajištění kvality poskytovaných sociálních služeb L.1.3 Uplatňování systému grantů v oblasti sociálních služeb a souvisejících aktivit L.1.4 Systémové řešení problematiky mladých lidí na území SMO (politika mládeže) L.1.5 Systémové řešení problematiky seniorů na území SMO <p>Priorita L.5 Zlepšení dostupnosti budov a kulturních a sportovních zařízení v majetku města</p> <ul style="list-style-type: none"> L.5.2 Zlepšení sociální dostupnosti
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	<p>3.3: Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí (TO 31)</p> <p>3.3: Zajistit adekvátní dostupnost terénních sociálních služeb a zlepšit dostupnost občanské vybavenosti ve venkovském prostředí a vytvořit podmínky pro rozvoj komunitního života (TO 32)</p>

	Strategie regionálního rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027	Zdravější a soudržnější kraj: 3.1 Kvalitní a vysoce odborná zdravotní péče Zdravější a soudržnější kraj: 3.2 Prevence a zdravý životní styl Zdravější a soudržnější kraj: 3.3 Život v komunitě Zdravější a soudržnější kraj: 3.4 Služby společně
9. Životní prostředí a technická infrastruktura	Adaptační strategie statutárního města Opava na změnu klimatu	Strategický cíl 2: DOSTATEK VODY – zlepšování nakládání s dešťovou a odpadní vodou, lepší zadržení vody v krajině a ochrana před suchem <ul style="list-style-type: none"> • 2.1 Podpora zadržení, využití a zasakování dešťových vod • 2.2 Zlepšování čištění odpadních vod a jejich využití • 2.3 Hospodaření v lesích v majetku města Strategický cíl 3: OCHRANA PŘED RIZIKY – ochrana zdraví obyvatel, majetku a krajiny před negativními účinky povodní, přívalových srážek, eroze a sucha <ul style="list-style-type: none"> • 3.1 Zlepšování povodňové ochrany obyvatelstva • 3.2 Ochrana krajiny před účinky přívalových srážek, erozí a sucha, zvyšování ekologické stability
	Strategický plán Opavy 2007-2020	Priorita Z.1 Zajištění ochrany a zlepšování městské a krajinné zeleně <ul style="list-style-type: none"> • Z.1.1 Zajištění ochrany a obnovy veřejné zeleně v intravilánu • Z.1.2 Realizace územního systému ekologické stability (USES) • Z.1.3 Zajištění ochrany zeleně a přírodních hodnot v krajině okolo města • Z.1.4 Navázání spolupráce SMO s místními zemědělci ohledně ochrany zeleně v zemědělské krajině • Z.1.5 Podporování zahrádkářské činnosti ve městě • Z.1.6 Vykupování pozemků pro realizaci krajinné zeleně Priorita Z.2 Zlepšování kvality ovzduší <ul style="list-style-type: none"> • Z.2.1 Snižování podílu emisního znečištění z lokálních topenišť • Z.2.3 Snižování vysokého podílu emisního znečištění z dopravy • Z.2.4 Podporování informovanosti a environmentální osvěty veřejnosti Priorita Z.4 Zlepšování protipovodňové ochrany a kvality vod <ul style="list-style-type: none"> • Z.4.1 Čištění odpadních vod • Z.4.2 Podporování realizace záměrů ve vztahu k dešťové kanalizaci • Z.4.3 Zlepšení protipovodňové ochrany

	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	<p>3.1: Revitalizovat brownfieldy (TO 25)</p> <p>3.4: Posílit koordinační roli obce při usměrňování rozvoje krajiny (TO 34)</p> <p>3.4 Zlepšit ovzduší ve venkovském zázemí regionálních center (TO 35)</p> <p>3.4: Posílit odpovědnost vlastníka půdy za kvalitu prostředí (TO 36)</p> <p>3.4: Využít moderních systémů hospodaření v krajině a snížit negativní dopady intenzivního způsobu hospodaření v území (TO 37)</p>
	Strategie regionálního rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027	<p>Čistější a zelenější kraj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.1 Čisté ovzduší • 4.3 Adaptace na dopady klimatické změny • 4.4 Šetrné využívání krajiny • 4.5 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
10. Energetika a odpadové hospodářství	Adaptační strategie statutárního města Opava na změnu klimatu	<p>Strategický cíl 4: OCHRANA KLIMATU – omezení příspěvku města ke klimatické změně a zvyšování energetické účinnosti</p> <p>4.1 Snižování spotřeby energie a vhodné využívání obnovitelných zdrojů energie</p>
	Strategický plán Opavy 2007-2020	<p>Priorita Z.2 Zlepšování kvality ovzduší</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z.2.2 Snižování spotřeby energie v budovách v majetku města <p>Priorita Z.3 Zlepšování systému nakládání s odpady</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z.3.1 Zlepšení podmínek pro třídění komunálního odpadu • Z.3.2 Vytvoření systému třídění a využívání bioodpadu a dalších komodit • Z.3.3 Podporování environmentální osvěty veřejnosti • Z.3.4 Zajištění prevence vzniku černých skládek a odkládání odpadů mimo vyhrazená místa
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	<p>3.5: Rozvíjet nové zdroje energie získávající energii z obnovitelných zdrojů a úložiště energie (TO 38)</p> <p>3.5: Upravit přenosovou a distribuční soustavu s cílem umožnit připojení nových zdrojů obnovitelné energie (TO 39)</p>
	Strategie regionálního rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027	<p>Čistější a zelenější kraj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.2 Prevence vzniku a využití odpadu • 4.6 Nová energetika

Příloha 4 Současné projekty města

Život v obci	Vedoucí projektu
Dukelské kasárny	oddělení majetku města
IBV	externí odborník
Slezanka	odbor rozvoje města a strategického plánování
Regenerace sídliště Opava Kylešovice	odbor rozvoje města a strategického plánování
Rolnická	odbor rozvoje města a strategického plánování
Breda	externí odborník
Městská zeleň / veřejný prostor	oddělení hlavního architekta
Volný čas a cestovní ruch	Vedoucí projektu
Sportoviště (bazén + zimní stadion)	oddělení hlavního architekta
Správa města a chytré technologie	Vedoucí projektu
Webové stránky + školení	odbor kancelář primátora
Portál občana	odbor vnitřních věcí
Dotační systémy SMO	náměstek primátora
eGovernment	odbor vnitřních věcí
Ekonomika, podnikání a trh práce	Vedoucí projektu
Vybudování zasíťované průmyslové zóny Opava-Vávrovice pro firmy a investory s vysokou přidanou hodnotou	
Doprava a technologie	Vedoucí projektu
Parkování - ulice Masařská	odbor rozvoje města a strategického plánování
Optimalizace MHD	oddělení hlavního architekta
Vybudování parkovacího domu včetně revitalizace ul. Skladištní	odbor rozvoje města a strategického plánování
Telematika Opava 2019	odbor rozvoje města a strategického plánování
Systém sdílení kol	odbor rozvoje města a strategického plánování
Vzdělávání	Vedoucí projektu
Odborné učebny ZŠ Boženy Němcové	odbor rozvoje města a strategického plánování
Životní prostředí a technická infrastruktura	Vedoucí projektu
Kompostárna + sběrný dvůr	odbor životního prostředí
Vlaštovičky + Jakartovice splašková kanalizace	odbor rozvoje města a strategického plánování
Opatření omezující nadměrné šíření jmelí	odbor životního prostředí
Energetika a odpadové hospodářství	Vedoucí projektu
Pořízení kompostérů a kontejneru na knihy	odbor životního prostředí